

Názov stratégie CLLD:
Stratégia CLLD MAS BODROG, o. z.

Názov MAS:
Miestna akčná skupina BODROG, o. z.

Abstrakt

Predložená stratégia CLLD MAS BODROG, o. z. je výsledkom spolupráce predstaviteľov verejného, súkromného, občianskeho a neziskového sektora, kde majú svoje zastúpenie občianske združenia, neziskové organizácie, podnikatelia, poľnohospodári, ale aj fyzické osoby pôsobiace/žijúce v území MAS BODROG, o. z..

Hlavným cieľom MAS BODROG, o. z. je koncepčné, globálne rozvíjanie územia v rôznych oblastiach, ktorými sú napríklad oblasť občianskeho života, skvalitňovania podmienok pre život miestnych obyvateľov, rozvoja dopravnej, technickej, občianskej a inštitucionálnej infraštruktúry, ochrany životného prostredia, ochrany kultúrneho a historického dedičstva, podpory malého podnikania a poľnohospodárstva, rozvoja cestovného ruchu, vidieckej turistiky, propagácie a prezentácie územia.

Predkladanú stratégiu tvorí sedem hlavných kapitol, zameraných na vznik, históriu a tvorbu verejno - súkromného partnerstva, analýzu územia, jej výhody/nevýhody, prírodné, ľudské, kultúrno - historické, ekonomické a inštitucionálne zdroje. Analýza územia a SWOT analýza identifikujú silné a slabé stránky územia, ako aj jeho príležitosti a ohrozenia, na základe ktorých sa stanovila vízia budúceho rozvoja a strategický cieľ. Stanovené priority a špecifické ciele budú napĺňané prostredníctvom konkrétnych opatrení, ktoré sú v súlade s PRV SR 2014 – 2020, IROP SR 2014 – 2020 a stratégiou Európa 2020.

V nadväznosti na stanovené priority a špecifické ciele sa vypracoval akčný plán, finančný rámec, finančný plán, monitorovanie a hodnotenie predkladanej stratégie ako aj samotnej inštitúcie MAS. V poslednej kapitole sú zhodnotené všetky prínosy stratégie CLLD MAS BODROG, o. z.

Strategickým cieľom stratégie CLLD BODROG, o. z. je:

„Vytvoriť optimálne podmienky pre integrovaný a inovatívny rozvoj turizmu a skvalitňovania života miestneho obyvateľstva prostredníctvom dobudovania základnej verejnej infraštruktúry, rozvoja malého podnikania a služieb v súlade so zachovávaním unikátneho prírodného potenciálu územia.“

Obsah

1. Základné informácie o MAS	11
1.1. Identifikačné údaje MAS	11
1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje.....	12
2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD.....	13
2.1. Vznik a história partnerstva	13
2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD	15
3. Analytický rámec	23
3.1. Analýza zdrojov územia	23
3.2. SWOT analýza.....	72
3.3. Identifikácia potrieb.....	80
4. Strategický rámec	83
4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa.....	84
4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení	85
4.3. Súhrn strategického rámca.....	95
4.4. Integrované znaky stratégie CLLD	101
4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD	104
5. Implementačný rámec	107
5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu	107
5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS	107
5.1.2. Implementačný proces.....	114
5.2. Akčný plán.....	118
5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD	142
5.3.1. Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD.....	142
5.3.2. Monitorovacie ukazovatele.....	144
6. Finančný rámec	151
6.1. Financovanie stratégie CLLD	151
6.2. Finančný plán pre opatrenia.....	153
7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť	160
7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia	160
7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV	162
7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP	163
7.4. Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva	164
7.5. Prínosy k životnému prostrediu	165

7.6. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD	165
7.6.1. Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať	165
7.6.2. Synergie a komplementarity	167

Zoznam tabuliek (povinné)

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS	11
Tabuľka č. 2: SWOT analýza	74
Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca	95
Tabuľka č. 4.A: Opatrenie Stratégie CLLD (1.1.1. PRV, 7.2.)	118
Tabuľka č. 4.B: Opatrenie Stratégie CLLD (1.1.2. PRV, 7.4.)	120
Tabuľka č. 4.C: Opatrenie Stratégie CLLD (1.1.3. PRV, 7.5.)	122
Tabuľka č. 4.D: Opatrenie Stratégie CLLD (1.1.1. IROP, 5.1.2.)	124
Tabuľka č. 4.E: Opatrenie Stratégie CLLD (1.1.2. IROP, 5.1.2.)	125
Tabuľka č. 4.F: Opatrenie Stratégie CLLD (2.1.1. PRV, 1.2.)	127
Tabuľka č. 4.G: Opatrenie Stratégie CLLD (2.1.1. IROP, 5.1.2.)	128
Tabuľka č. 4.H: Opatrenie Stratégie CLLD (2.1.2. IROP, 5.1.2.)	130
Tabuľka č. 4.I: Opatrenie Stratégie CLLD (2.1.3. IROP, 5.1.2.)	131
Tabuľka č. 4.J: Opatrenie Stratégie CLLD (3.1.1. PRV, 6.4.)	133
Tabuľka č. 4.K: Opatrenie Stratégie CLLD (3.1.2. PRV, 4.1.)	135
Tabuľka č. 4.L: Opatrenie Stratégie CLLD (3.1.1. IROP, 5.1.1.)	137
Tabuľka č. 4.M: Opatrenie Stratégie CLLD (3.1.2. IROP, 5.1.1.)	139
Tabuľka č. 4.N: Opatrenie Stratégie CLLD (4.1.1. PRV, 19.4.)	140
Tabuľka č. 4.O: Opatrenie Stratégie CLLD (4.1.1. IROP, 5.1.1.)	141
Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020	144
Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020	144
Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020	145
Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP	151
Tabuľka č. 9: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov	151
Tabuľka č. 10: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy nákladov v rámci príslušných programov	152
Tabuľka č. 11: Sumárna tabuľka finančného plánu	153
Tabuľka č. 12: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu	157
Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov	157

Zoznam tabuliek (vlastné)

Tabuľka č. 1MAS: Zoznam stretnutí s verejnosťou pri tvorbe samotnej stratégie CLLD	22
Tabuľka č. 2MAS: Územno - správne členenie Slovenskej republiky	24
Tabuľka č. 3MAS: Územno – správne členenie územia MAS BODROG, o. z.	24
Tabuľka č. 4MAS: Stav pripravenosti obcí v území MAS BODROG, o. z.	29
Tabuľka č. 5MAS: Vývoj počtu obyvateľstva za roky 2005 – 2014 (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1)	354
Tabuľka č. 6MAS: Štruktúra populácie podľa produktívnosti za roky 2010 – 2014 (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1)	354
Tabuľka č. 7MAS: Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v roku 2011 (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1)	355
Tabuľka č. 8MAS: Pohyb obyvateľstva za roky 2010 – 2014 (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1)	355
Tabuľka č. 9MAS: Národnostné zloženie obyvateľstva v roku 2011 (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1)	356
Tabuľka č. 10MAS: Štruktúra populácie podľa vierovyznania v roku 2011 (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1)	356
Tabuľka č. 11MAS: Vzdelanostná štruktúra populácie v roku 2011 (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1)	357
Tabuľka č. 12MAS: Prehľad zručností obyvateľstva (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1)	358
Tabuľka č. 13MAS: Prehľad vodovodných sietí v MAS BODROG, o. z.	40
Tabuľka č. 14MAS: Prehľad materských škôl	43
Tabuľka č. 15MAS: Prehľad základných škôl	43
Tabuľka č. 16MAS: Zariadenia poskytujúce zdravotnú starostlivosť	44
Tabuľka č. 17MAS: Zariadenia sociálnej starostlivosti	45
Tabuľka č. 18MAS: Subjekty poskytujúce opatrovateľskú službu a organizovanie spoločného stravovania	46
Tabuľka č. 19MAS: Inštitúcie pôsobiace na území MAS BODROG	46
Tabuľka č. 20MAS: Spoločné obecné úradovne	47
Tabuľka č. 21MAS: Poštové, bankové a iné finančné služby	48
Tabuľka č. 22MAS: Zoznam zariadení občianskej vybavenosti	48
Tabuľka č. 23MAS: Obývané domy podľa typu v roku 2011	50

Tabuľka č. 24MAS: Obývané domy podľa formy vlastníctva v roku 2011	50
Tabuľka č. 25MAS: Obývané domy podľa obdobia výstavby v roku 2011	51
Tabuľka č. 26MAS: Obývané domy podľa počtu obytných miestností v roku 2011	52
Tabuľka č. 27MAS: Obývané domy podľa veľkosti obytnej plochy /m ² v roku 2011	52
Tabuľka č. 28MAS: Prehľad národných kultúrnych pamiatok (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 2)	361
Tabuľka č. 29MAS: Spevážke zbory	53
Tabuľka č. 30MAS: Štruktúra pôdneho fondu územia MAS BODROG, o. z.	57
Tabuľka č. 31MAS: Triedenie odpadu v MAS BODROG, o. z.	60
Tabuľka č. 32MAS: Znečisťovatelia v území MAS BODROG, o. z.	61
Tabuľka č. 33MAS: Rozpočet obcí v MAS BODROG, o. z.	62
Tabuľka č. 34MAS: Investičné aktivity od roku 2010 do roku 2014	63
Tabuľka č. 35MAS: Majetok obcí MAS BODROG, o. z.	63
Tabuľka č. 36MAS: Podnikateľské subjekty podľa veľkosti (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 3)	362
Tabuľka č. 37MAS: Počet firiem v území MAS RUDOHORIE podľa odvetví (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 3)	363
Tabuľka č. 38MAS: Vývoj nezamestnanosti v území MAS BODROG, o. z. (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 4)	365
Tabuľka č. 39MAS: Vývoj uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie v území MAS BODROG, o. z. (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 4)	365
Tabuľka č. 40MAS: Štruktúra nezamestnaných podľa veku v území MAS BODROG, o. z. (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 4)	366
Tabuľka č. 41MAS: Vývoj uchádzačov o zamestnanie podľa stupňa vzdelania v území MAS BODROG, o. z. za roky 2013-2014 (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 4)	366
Tabuľka č. 42MAS: Prehľad najvýznamnejších zrealizovaných projektov obcí územia MAS BODROG, o. z. (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 5)	367
Tabuľka č. 43MAS Povinné ukazovatele PRV 2014-2020	

na úrovni fokusových oblastí	149
Tabuľka č. 44MAS Povinné ukazovatele IROP 2014-2020	
na úrovni špecifických cieľov	151
Tabuľka č. 45MAS Vlastné monitorovacie ukazovatele PRV 2014-2020	152
Tabuľka č. 46MAS Vlastné monitorovacie ukazovatele IROP 2014-2020	154

Zoznam skratiek

EÚ Európska únia

SR Slovenská republika

CLLD Miestny rozvoj vedený komunitou

MR VK Miestny rozvoj vedený komunitou

Stratégia CLLD Stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou

EPFRV Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka

EFRR Európsky fond regionálneho rozvoja

EŠIF Európske štrukturálne a investičné fondy

ŠR Štátny rozpočet

VZ Vlastné zdroje

PRV SR Program rozvoja vidieka Slovenskej republiky

MPRV SR Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

PPA Pôdohospodárska platobná agentúra

RO Riadiaci orgán

Gestor CLLD Hlavným orgánom zodpovedným za koordináciu prípravy a implementácie CLLD na národnej úrovni je sekcia rozvoja vidieka a priamych platieb MPRV SR

Systém riadenia CLLD Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2014 – 2020

IROP Integrovaný regionálny operačný program

KSK Košický samosprávny kraj

BSK Bratislavský samosprávny kraj

OP Operačný program

OP KŽP Operačný program Kvalita životného prostredia

OP RH Operačný program rybné hospodárstvo

PO Prioritná os

IP Investičná priorita

ŠC Špecifický cieľ

NFP Nenávratný finančný príspevok

ŽoNFP Žiadosť o nenávratný finančný príspevok - projekt

MAS Miestna akčná skupina

PHSR Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja

PR Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

SPR Spoločný program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obcí

SWOT analýza Analýza vnútorných silných a slabých stránok územia v súvislosti
s vonkajšími príležitosťami a hrozbami

ŠÚ SR Štatistický úrad Slovenskej republiky

SODB Sčítanie obyvateľov domov a bytov

ÚPSVaR Úrad práce sociálnych vecí a rodiny

n. o. Nezisková organizácia

VS Verý sektor

SS Súkromný sektor

SZČO Samostatne zárobkovo činná osoba

SHR Samostatne hospodáriaci roľník

CR Cestovný ruch

MRK Marginalizovaná rómska komunita

MŠ Materská škola

ZŠ Základná škola

IKT Informačné a komunikačné technológie

Str. Strana

1. Základné informácie o MAS

1.1. Identifikačné údaje MAS

Tabuľka č. 1: Identifikačné údaje MAS

Údaje o MAS	Názov MAS	Miestna akčná skupina BODROG, o. z.
	Dátum registrácie v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov	04. 06. 2008
	Sídlo	Malý Kamenec 147, 076 36 Malý Kamenec
	IČO	42407273
	DIČ (ak relevantné)	2120092480
Údaje o banke	Názov banky	VUB a. s. Bratislava
	Číslo účtu	3543677855/0200
	IBAN	SK65 0200 0000 0035 4367 7855
	SWIFT	SUBASKBX
Údaje o štatutárovi	Meno a priezvisko	Ágnes Máté
	E-mail	obec.m.kamenec@stonline.sk
	Telefón	0903 623 725
Údaje o kontaktnej osobe	Meno a priezvisko	Ágnes Máté
	E-mail	obec.m.kamenec@stonline.sk
	Telefón	0903 623 725

1.2. Vymedzenie oblasti a obyvateľstva, na ktoré sa stratégia CLLD vzťahuje

Územie MAS BODROG, o. z. sa rozprestiera v južnej časti Východoslovenskej nížiny na úpätí Zemplínskych vrchov, je súčasťou Košického samosprávneho kraja a nachádza sa na južnej časti trebišovského okresu.

Teritoriálne a historicky sa toto územie označuje ako Medzibodrožie – oblasť, ktorá je obklopená riekami Tisa, Latorica a Bodrog, ako aj štátnymi hranicami s Maďarskom na juhu a Ukrajinou na východe.

Medzibodrožie je historicky, kultúrne, geograficky a čiastočne aj ekonomicky silne previazané územie, ktoré môžeme deliť na dve časti: Dolné Medzibodrožie, ležiace na severovýchode Maďarska, a tzv. Horné Medzibodrožie, ktoré patrí od roku 1920 k Slovensku.

Najväčším mestom a zároveň prirodzeným organizačným a spoločenským centrom Horného Medzibodrožia je neďaleké mesto Kráľovský Chlmec.

Územie MAS BODROG, o. z. tvorí 11 obcí – Klin nad Bodrogom, Malý Horeš, Malý Kamenec, Pribeník, Somotor, Strážne, Streda nad Bodrogom, Svätuše, Svinice, Veľký Horeš, Veľký Kamenec.

Hustota zaľudnenia v území dosahuje 80,45 obyv./km². V území MAS BODROG, o. z. k 31. 12. 2014 žilo 10 110 obyvateľov.

Územie MAS BODROG leží výlučne vo vidieckej oblasti a je typickým príkladom vidieckeho územia na Slovensku.

Povinné prílohy:

- Povinná príloha k Stratégii CLLD č. 1 Vymedzenie územia a obyvateľstva MAS
  - Povinná príloha k Stratégii CLLD č. 2 Doklad o súhlase všetkých obcí so zaradením do územia pôsobnosti MAS
- Mapa územia MAS

2. Vznik, história a tvorba partnerstva a stratégie CLLD

2.1. Vznik a história partnerstva

MAS BODROG, o. z. pôvodne začala svoju činnosť v rámci záujmového združenia právnických osôb s názvom Mikroregión Tarbucka, ktoré bolo zaregistrované na Krajskom úrade v Košiciach dňa 26. mája.2004. Členmi mikroregiónu sú obce: Veľký Kamenec, Malý Kamenec, Viničky, Somotor, Streda nad Bodrogom, Ladmovce, Klin nad Bodrogom a Zemplín. Cieľom združenia obcí je: vykonávanie aktivít v oblasti:

- sociálnych vecí,
- starostlivosti o životné prostredie,
- zhromažďovania, odvozu a spracovania komunálneho odpadu,
- odvádzania a čistenia odpadových vôd,
- miestnej dopravy,
- školstva a kultúry.

Medzi cieľmi združenia patrí aj rozvoj miestneho cestovného ruchu, napomáhanie vytvárania podmienok na plnenie ďalších úloh obcí, spolupráca v oblasti trvalo udržateľného rozvoja obcí, sociálno – ekonomický a environmentálny rozvoj obcí, cezhraničná spolupráca obcí, ochrana kultúrneho dedičstva obcí ako aj udržanie, pestovanie a odovzdávanie remesiel a tradičných zručností. Združenie má sídlo v Malom Kamenci.

Podnety pre vznik partnerstva

Predstavitelia niektorých obcí združenia Mikroregiónu Tarbucka chceli riešiť rozvoj územia s pomocou všetkých dostupných možností. Na základe získaných informácií na rôznych seminároch, školení, workshopoch prezentujúcich samotný prístup LEADER v programovom období 2007 - 2013, jeho výhody pre dané územie, ako aj príklady dobrej praxe sa zhodli na tom, že vzhľadom na dobré urbanizačné predpoklady územia k rozvoju cestovného ruchu v podobe zachovania krajinného sídla pre rozvoj vidieckej turistiky a chalupárstva je potrebné využiť aj túto možnosť.

Hlavným cieľom týchto miestnych aktérov bolo rozvinúť územie v rôznych oblastiach, ktorými sú napr. oblasť občianskeho života, skvalitňovanie podmienok pre život miestnych obyvateľov, ochrany životného prostredia, ochrany kultúrneho a historického dedičstva,

podpory malého podnikania, rozvoja dopravnej, technickej, občianskej a inštitucionálnej infraštruktúry, rozvoja cestovného ruchu, vidieckej turistiky, propagácie a prezentácie územia.

V súlade s ich predstavami a víziami budúceho vývoja územia vzniklo občianske združenie Miestna akčná skupina BODROG, ktoré v tom čase pozostávalo len 11 členov verejného sektora. Vytvorenie MAS BODROG, o. z. prebehlo v septembri roku 2014 v obci Malý Kamenec. Stanovy MAS BODROG, o. z. boli zaregistrované 08. 10. 2014 na Ministerstva vnútra SR.

Vymedzenie územia

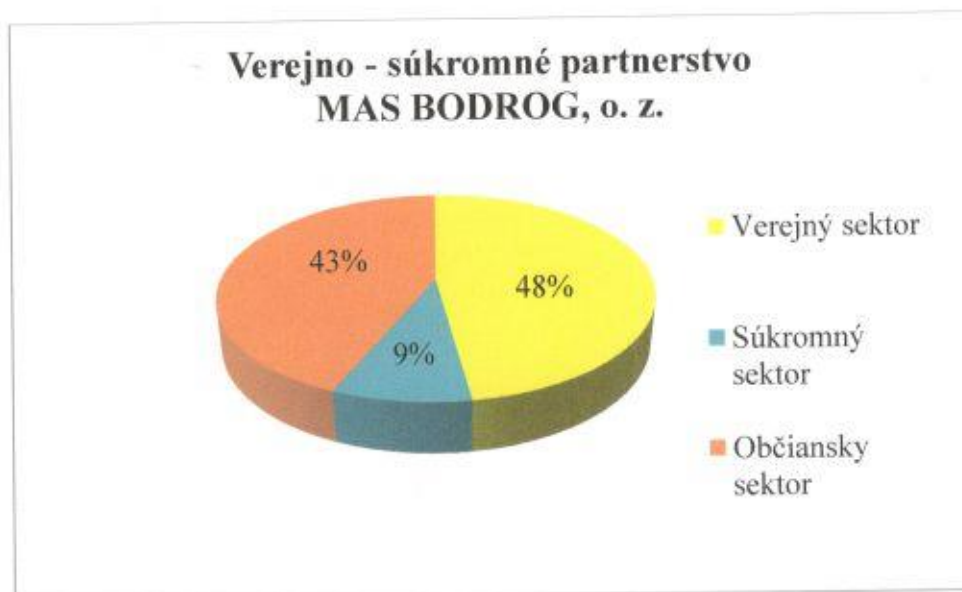
Vymedzenie územia občianskeho združenia bolo samozrejmé vzhľadom na spoločnú históriu, kultúru, geografické danosti a spoločné problémy.

Zástupcovia jednotlivých obcí, ktoré tvoria územie partnerstva a verejný sektor MAS BODROG, o. z. preferovali koncepčné, globálne riešenie k čomu potrebovali poznať aj názory svojich občanov a tiež podnikateľov a predstaviteľov rôznych formálnych i neformálnych združení alebo neziskových organizácií a zväzov, preto sa organizovali rôzne formálne, neformálne stretnutia s nimi. Na týchto stretnutiach boli odprezentované základné princípy prístupu LEADER, ako aj výhody členstva v tomto združení. Na základe informácií získaných pomocou týchto stretnutí sa do združenia prihlásili ďalší členovia zo súkromného sektora. Do júla 2015 MAS BODROG, o. z. malo 23 členov (viď. členská základňa nižšie).

Keďže sa jedná o MAS s krátkou históriou, jej doterajším najväčším úspechom bolo samotné sformovanie MAS a príprava a spracovanie projektového zámeru v rámci Programu rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 pre Opatrenie 19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER vrátane všetkých príloh.

Členská základňa – výber členov

V súčasnosti má Miestna akčná skupina BODROG, o. z. 23 členov, z ktorých 11 členov je z verejného sektora a zvyšných 12 členov patrí pod súkromný sektor (2) vrátane občianskeho - fyzické osoby (3), neziskové organizácie, občianske združenia a pod.(7).

Graf č. 1 MAS Verejno – súkromné partnerstvo MAS BODROG, o. z.

Ako vidíme z Grafu č. 1 MAS percentuálne zastúpenie je nasledovné: verejný sektor 48 %, súkromný sektor 9% vrátane občianskeho 43%.

Členská základňa združenia je vyvážená aj z geografického, sektorového, inštitucionálneho, sociálneho a ekonomického hľadiska.

Z územného hľadiska má členská základňa MAS BODROG, o. z. zastúpenie v každej obci. Členská základňa má svoje zastúpenie buď prostredníctvom verejného sektora (11) ktorý zastupujú starostovia obcí alebo súkromným a občianskym sektorom, ktorí sú prezentovaní podnikateľskými subjektmi v súkromnom sektore (2) a predstaviteľmi športových a kultúrnych inštitúcií, ktoré pôsobia na území MAS (7) v občianskom sektore. V 3 prípadoch sú členmi MAS BODROG, o. z. občania, ktorí tiež tvoria občiansky sektor.

Povinné prílohy:

- Povinná príloha k Stratégii CLLD č. 3 Zoznam členov MAS podľa sektorov (okrem obcí)

2.2. Tvorba partnerstva a stratégie CLLD

Pôdohospodárska platobná agentúra 28. 05. 2015 vyhlásila výzvu pre Opatrenie 19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER, podopatrenie 19. 1 Prípravná podpora. Oprávnenými žiadateľmi v rámci tejto výzvy boli občianske združenia, ktoré boli

založené a pracujú na princípe LEADER. Výstupom musí byť stratégia CLLD vypracovaná podľa štruktúry stratégie CLLD. Preto MAS BODROG, o. z. 06. 07. 2015 vyhlásila Výzvu na predloženie ponuky pri zadávaní zákazky s postupom podľa § 9 ods. 9 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na Vypracovanie návrhu stratégie CLLD pre MAS BODROG, o. z.. Do 17. 07. 2015 boli predložené cenové ponuky na predmet danej zákazky. Dňa 24. 07. 2015 predseda MAS podpísal zmluvu o dielo s úspešným uchádzačom a začala sa dlhotrvajúca práca súvisiaca s prípravou podkladov k vypracovaniu stratégie CLLD MAS BODROG, o. z..

Zapojenie rôznych sektorov do tvorby stratégie CLLD

Už zo samotného názvu stratégie CLLD – stratégia miestneho rozvoja vedeného komunitou vyplýva, že jedným zo základných pilierov tvorby stratégie CLLD je komunita.

Do vypracovania stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. boli zapojení miestni obyvatelia, zástupcovia miestnych organizácií a podnikov, podnikatelia, poľnohospodári, aktivisti, poslanci obecných zastupiteľstiev a starostovia z územia MAS od prvej chvíle tvorby stratégie.

Využitie metód pri zapájaní verejnosti

Pre mobilizovanie miestneho obyvateľstva bola využitá väčšina rôznych metód. Realizovali sa rôzne podujatia a verejné stretnutia, na ktorých miestni občania sa vyjadrili k všetkým kľúčovým fázam navrhovania stratégie CLLD. Tieto fázy boli:

- analýza územia,
- určenie silných, slabých stránok, príležitostí a hrozieb,
- identifikácia hlavných potrieb a možností rozvoja,
- definovanie vízie a strategického cieľa,
- stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení,
- prideľovanie rozpočtu

Okrem toho prebiehali aj dotazníkové prieskumy a informačné kampane v rámci rôznych podujatí (dni obce, festivaly, jarmoky, atď.). Vychádzajúc z výsledkov dotazníkového prieskumu a samotných stretnutí je jasné, že obyvateľom záleží predovšetkým na skvalitnení dopravnej, technickej, občianskej, inštitucionálnej infraštruktúry, životnom prostredí, vidieckom cestovnom ruchu, ale aj na vzdelávaní.

Pomocou týchto informačných tokov bolo zabezpečené, že všetci obyvatelia z územia MAS BODROG, o. z. boli oslovení a mohli sa priamo zapojiť do procesu tvorby verejno – súkromného partnerstva.

Okrem zapojení verejnosti boli vytvorené aj pracovné skupiny, zvlášť pre verejný a zvlášť pre súkromný sektor vrátane občianskeho. Členovia pracovných skupín mali za úlohu počas tvorby jednotlivých častí stratégie CLLD sa vyjadriť za sektor ku ktorému patria.

Zoznam stretnutí pri tvorbe verejno súkromného partnerstva MAS BODROG, o. z. a pri tvorbe samotnej stratégie CLLD:

Zasadnutie zástupcov obcí Malý Kamenec, Veľký Horeš, Veľký Kamenec

Dátum: 08. 08. 2014

Účastníci: zástupcovia VS

Počet účastníkov: 3

Téma stretnutia: základné informácie o LEADER-u, rozhodnutie o založení o. z.

Ustanovujúca schôdza

Dátum: 29. 08. 2014

Účastníci: zástupcovia VS, SS, hostia

Počet účastníkov: 20

Téma stretnutia: základné informácie o LEADER-u, určenie názvu MAS, určenie sídla MAS, určenie prípravného výboru MAS, ktorý pripraví návrh Stanov

Zasadnutie Prípravného výboru

Dátum: 03. 09. 2014

Účastníci: členovia Prípravného výboru

Počet účastníkov: 3

Téma stretnutia: voľba predsedu Prípravného výboru, vypracovanie návrhu Stanov

Zasadnutie Valného zhromaždenia MAS BODROG, o. z.

Dátum: 10. 09. 2014

Účastníci: VS + SS + hostia

Počet účastníkov: 24

Téma stretnutia: prerokovanie návrhu Stanov, schválenie Stanov, prípravný výbor zaregistruje Stanovy na MV SR.

Zasadnutie Ustanovujúceho Valného zhromaždenia MAS BODROG, o. z.

Dátum: 23. 10. 2014

Účastníci: VS + SS + hostia

Počet účastníkov: 20

Téma stretnutia: informácie o zaregistrovaní Stanov na MV SR, oboznámenie sa s Volebným poriadkom, schválenie Volebného poriadku, oboznámenie sa s Organizačným poriadkom, rozhodnutie o počte členov Výkonného výboru, voľba členov Výkonného výboru, rozhodnutie o počte členov Revíznej komisie, voľba členov Revíznej komisie, rozhodnutie o počte členov Monitorovacieho výboru, určenie výšky členského príspevku.

Zasadnutie Výkonného výboru MAS BODROG, o. z.

Dátum: 23. 10. 2014

Účastníci: členovia Výkonného výboru

Počet účastníkov: 7

Téma stretnutia: voľba predsedu, voľba podpredsedu, schválenie Organizačného poriadku, menovanie členov Monitorovacieho výboru

Zasadnutie Výkonného výboru MAS BODROG, o. z.

Dátum: 08. 07. 2015

Účastníci: členovia Výkonného výboru

Počet účastníkov: 7

Téma stretnutia: informácie o Výzve na predkladanie ŽoNFP – podopatrenie 19.1 – Prípravná podpora.

Zasadnutie Valného zhromaždenia MAS BODROG, o. z.

Dátum: 08. 07. 2015

Účastníci: VS + SS

Počet účastníkov: 17

Téma stretnutia: informácie o Výzve na predkladanie ŽoNFP – podopatrenie 19.1 – Prípravná podpora, určenie členov MAS, ktorí budú mať oprávnenie disponovať s účtom MAS.

Zasadnutie Verejného sektora MAS BODROG, o. z.

Dátum: 04. 08. 2015

Účastníci: VS

Počet účastníkov: 11

Téma stretnutia: analýza územia

Zasadnutie Výkonného výboru MAS BODROG, o. z.

Dátum: 20. 08. 2015

Účastníci: členovia Výkonného výboru

Počet účastníkov: 7

Téma stretnutia: analýza územia

Zasadnutie Valného zhromaždenia MAS BODROG, o. z.

Dátum: 31. 08. 2015

Účastníci: VS + SS

Počet účastníkov: 16

Téma stretnutia: doplnenie analýzy územie, finalizácia analýzy územia.

Zasadnutie Verejného sektora MAS BODROG, o. z.

Dátum: 08. 09. 2015

Účastníci: VS

Počet účastníkov: 8

Téma stretnutia: určenie silných a slabých stránok územia ako aj príležitostí a ohrození (SWOT analýza)

Zasadnutie Súkromného sektora MAS BODROG, o. z.

Dátum: 16. 09. 2015

Účastníci: SS

Počet účastníkov: 10

Téma stretnutia: určenie silných a slabých stránok územia ako aj príležitostí a ohrození (SWOT analýza)

Zasadnutie Valného zhromaždenia MAS BODROG, o. z.

Dátum: 30. 09. 2015

Účastníci: VS + SS

Počet účastníkov: 19

Téma stretnutia: schválenie analýzy územia, doplnenie SWOT analýzy, finalizácia SWOT analýzy, identifikácia hlavných potrieb a možností rozvoja, informácie o vyhlásenej výzve č. 1MAS/PRV/2015 na podopatrenie 19. 2 – Podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie miestneho rozvoja vedeného komunitou

Zasadnutie Výkonného výboru MAS BODROG, o. z.

Dátum: 12. 10. 2015

Účastníci: členovia Výkonného výboru

Počet účastníkov: 6

Téma stretnutia: diskusia o bodovacích kritériách na výber MAS, definícia hlavných potrieb, stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení.

Zasadnutie Výkonného výboru MAS BODROG, o. z.

Dátum: 27. 10. 2015

Účastníci: členovia Výkonného výboru

Počet účastníkov: 6

Téma stretnutia: informácie o stave stratégie CLLD, prerokovanie návrhu nových Stanov, oboznámenie sa s návrhom nového Organizačného poriadku, schválenie návrhu nového Organizačného poriadku, oboznámenie sa s návrhom Pracovného poriadku, schválenie návrhu Pracovného poriadku.

Zasadnutie Valného zhromaždenia MAS BODROG, o. z.

Dátum: 27. 10. 2015

Účastníci: VS + SS

Počet účastníkov: 18

Téma stretnutia: oboznámenie sa s novým Organizačným poriadkom, oboznámenie sa s Pracovným poriadkom, prerokovanie návrhu nových Stanov, schválenie návrhu nových Stanov, informácie o stave stratégie CLLD.

Zasadnutie Súkromného sektora MAS BODROG, o. z.

Dátum: 03. 11. 2015

Účastníci: SS

Počet účastníkov: 9

Téma stretnutia: zostavenie finančného rámca stratégie CLLD za súkromný sektor

Zasadnutie Verejného sektora MAS BODROG, o. z.

Dátum: 10. 11. 2015

Účastníci: VS + hostia

Počet účastníkov: 10

Téma stretnutia: zostavenie finančného rámca stratégie CLLD za verejný sektor

Zasadnutie Výkonného výboru MAS BODROG, o. z.

Dátum: 16. 11. 2015

Účastníci: členovia Výkonného výboru

Počet účastníkov: 6

Téma stretnutia: informácie o Dodatku č. 1 k Systému riadenia CLLD, informácie o aktualizácii Výzvy č. 1MAS/PRV/2015, informácie o stave stratégie CLLD, prerokovanie návrhu finančného rámca stratégie CLLD, schválenie návrhu finančného rámca stratégie CLLD.

Zasadnutie Výkonného výboru MAS BODROG, o. z.

Dátum: 23. 11. 2015

Účastníci: členovia Výkonného výboru

Počet účastníkov: 5

Téma stretnutia: informácie o stave stratégie CLLD, prerokovanie návrhu nových Stanov, oboznámenie sa s návrhom nového Organizačného poriadku, schválenie návrhu nového Organizačného poriadku, oboznámenie sa s návrhom nového Štatútu Výberovej komisie, schválenie návrhu nového Štatútu Výberovej komisie, zriadenie Výberovej komisie, voľba členov Výberovej komisie, prerokovanie návrhu Príručky pre odborné hodnotenie ŽoNFP

Zasadnutie Valného zhromaždenia MAS BODROG, o. z.

Dátum: 23. 11. 2015

Účastníci: VS + SS

Počet účastníkov: 17

Téma stretnutia: informácie o Dodatku č. 1 k Systému riadenia CLLD, informácie o aktualizácii Výzvy č. 1MAS/PRV/2015, informácie o stave stratégie CLLD, prerokovanie

návrhu finančného rámca stratégie CLLD, schválenie návrhu finančného rámca stratégie, oboznámenie sa s novým Organizačným poriadkom, oboznámenie sa s novým Štatútom Výberovej komisie, prerokovanie návrhu nových Stanov, schválenie návrhu nových Stanov, prerokovanie návrhu Príručky pre odborné hodnotenie ŽoNFP, schválenie Príručky pre odborné hodnotenie ŽoNFP, prerokovanie stratégie CLLD, finalizácia stratégie CLLD, schválenie stratégie CLLD.

Zoznam stretnutí s verejnosťou pri tvorbe samotnej stratégie CLLD

Dátum	Miesto konania	Počet prítomných
15. 08. 2015	Malý Kamenec	11
27. 08. 2015	Malý Horeš	30
28. 08. 2015	Veľký Horeš	22
16. 09. 2015	Malý Horeš	29
24. 09. 2015	Veľký Horeš	46
25. 09. 2015	Streda nad Bodrogom	18

Tabuľka č. 1MAS Zoznam stretnutí s verejnosťou pri tvorbe samotnej stratégie CLLD

Dokumenty preukazujúce proces tvorby ako aj zapojenie verejnosti do procesu tvorby stratégie CLLD sa nachádzajú v Povinnej prílohe k Stratégii CLLD č. 4.

Povinné prílohy:

- Povinná príloha k Stratégii CLLD č. 4 Dokumenty preukazujúce proces tvorby stratégie CLLD

3. Analytický rámec

3.1. Analýza zdrojov územia

Všeobecná charakteristika územia

Výhody a nevýhody z hľadiska polohy a lokalizácie územia (geografická, administratívno – správna poloha a pod.)

Najväčšou výhodou tohto územia je samotné prostredie. Územie má charakter typickej nížinnej krajiny, spetrenej riečnou sieťou, agradačnými valmi riek, systémom izolovaných alebo len čiastočne prepojených mŕtvých ramien riek, eolických jazierok, sériou pieskových presypových dún a niekoľkými vyvýšeninami sopečného pôvodu. Na území sa nachádza Chránená krajinná oblasť Latorica, jedna národná prírodná rezervácia, a štyri prírodné rezervácie.

Územie nie je len kraj rozsiahlych nížin s množstvom vodných plôch, riečnych zákutí, ale je známe aj ako vinohradnícka oblasť. Malohorešské pivnice sú najväčším komplexom pivníc v širokom okolí.

Ďalšou výhodou územia je blízkosť hranice s Maďarskou republikou.

Tieto väzby územia vytvárajú kladný základ pre potenciálny rozvoj regiónu z hľadiska dopravnej, technickej, občianskej infraštruktúry ale aj cestovného ruchu.

Územie verejno - súkromného partnerstva MAS BODROG, o. z. má okrem množstva pozitívnych vlastností aj niekoľko negatívnych, napr. to, že územie leží výlučne vo vidieckej oblasti, ktorá je málo rozvinutá, s nedostatočnou infraštruktúrou (cesty, vodovody, kanalizácia).

Napriek vhodnému potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu, nie je jeho úroveň úmerná existujúcim možnostiam. Zvýšenie úrovne rozvoja cestovného ruchu možno zabezpečiť eliminovaním nepriaznivých faktorov. Ide predovšetkým o slabú propagáciu a marketing územia ako aj o nedostatok služieb pre turistov, aj keď značné príležitosti ponúka využitie prázdnych rodinných domov na turistické ubytovne, informačné centrá a iné turistické služby. Problémom ostáva i materiálne – technická základňa cestovného ruchu prejavujúca sa absenciou ubytovacích a stravovacích zariadení a zvlášť nedostatkom a nedostupnosťou základných a rôznych doplnkových služieb pre kultúrne a športové využitie prívržencov turistiky a cestovného ruchu.

Administratívno - správna príslušnosť územia

Na základe zákona NR SR č. 221/1996 Zb. o územno-správnom usporiadaní SR sa Slovenská republika člení nasledovne:

Jednotka	Počet	Územný celok
NUTS I	1	Slovensko
NUTS II	4	Bratislavský kraj Západné Slovensko Stredné Slovensko Východné Slovensko
NUTS III	8	kraje Slovenska
NUTS IV	79	okresy Slovenska
NUTS V	2 883	obce Slovenska

Tabuľka č. 2MAS Územno - správne členenie Slovenskej republiky

Občianske združenie v rámci NUTS II patrí pod región Východné Slovensko, v rámci NUTS III pod Košický samosprávny kraj a v rámci NUTS IV pod okres Trebišov. Územie je vymedzené 11 obcami.

NUTS 1	NUTS 2	NUTS 3	NUTS 4	NUTS 5
Slovenská republika	Východné Slovensko	Košický samosprávny kraj	Okres Trebišov	11 obcí

Tabuľka č. 3MAS Územno – správne členenie územia MAS BODROG, o. z.

Košický samosprávny kraj sa nachádza v juhovýchodnej časti Slovenska. Na severe hraničí s Prešovským krajom a na západe s Banskobystrickým krajom. Južnú a východnú hranicu tvoria štátne hranice s Maďarskou republikou a Ukrajinou.

Stupeň vidieckosti územia

Územie MAS BODROG, o. z. tvoria katastre 11 obcí: Klin nad Bodrogom, Malý Horeš, Malý Kamenec, Pribeník, Somotor, Strážne, Streda nad Bodrogom, Svätuš, Svinice, Veľký Horeš, Veľký Kamenec v okrese Trebišov. Rozloha územia predstavuje 125,67 km², celkový počet obyvateľov územia je 10110 a hustota zaľudnenia v území dosahuje 80,45 obyv./km².

Najväčšou obcou z hľadiska počtu obyvateľov (2336 obyvateľov), rozlohy (22,63 km²) a hustoty (101,40 obyvateľov/ km²) je Streda nad Bodrogom.

Najmenšou obcou územia podľa počtu obyvateľov (212 obyvateľov), rozlohy (3,65 / km²) je Klin nad Bodrogom a podľa hustoty (37,55 obyvateľov/ km²) sú Strážne.

Územie je typickým príkladom vidieckeho územia na Slovensku.

Geografická charakteristika

Územie MAS BODROG, o. z. sa rozprestiera v južnej časti Východoslovenskej nížiny na úpätí Zemplínskych vrchov, je súčasťou Košického samosprávneho kraja a nachádza sa na južnej časti trebišovského okresu.

Teritoriálne a historicky sa toto územie označuje ako Medzibodrožie – oblasť, ktorá je obklopená riekami Tisa, Latorica a Bodrog, ako aj štátnymi hranicami s Maďarskom na juhu a Ukrajinou na východe.

Medzibodrožie je historicky, kultúrne, geograficky a čiastočne aj ekonomicky silne previazané územie, ktoré môžeme deliť na dve časti: Dolné Medzibodrožie, ležiace na severovýchode Maďarska, a tzv. Horné Medzibodrožie, ktoré patrí od roku 1920 k Slovensku.

Územie MAS BODROG, o. z. sa nachádza práve v Hornom Medzibodroží.

Povrch územia je prevažne rovinný, avšak spestrujú ju nasledovné vyvýšeniny sopečného pôvodu: najvyššia Tarbucka s kótou 277 m.n.m., Chlmecké pahorky s kopcom Vysoká 264 m.n.m., Somotorská hora, ako aj pieskové priesypy a duny s výškou 10 – 15 m. Do pohoria hlboko zasahuje Černochovská priekopová prepadlina.

Podľa klimatickej klasifikácie územie patrí do teplej klimatickej oblasti, ktorá je charakterizovaná počtom letných dní (s max. teplotou vzduchu 25°C a viac) v roku vyšším ako 50. Najchladnejším mesiacom je január s teplotou -3,1°C. Ročná amplitúda teploty vzduchu je vysoká, presahuje 23°C. Svedčí to o vysokej miere kontinentality, najvyššej v rámci Slovenska. Priemerná ročná teplota 9,4°C poukazuje zároveň na najteplejšiu oblasť východoslovenského regiónu.

V roku 1990 bola vyhlásená **Chránená krajinná oblasť Latorica** za účelom zabezpečenia zvýšenej ochrany na Slovensku vzácných a jedinečných vodných a mokradných biotopov. V roku 1993 bola časť tohto územia zapísaná medzi medzinárodne významné mokrade, tzv. Ramsarské lokality pod názvom RL LATORICA. Časť územia spadá aj do sústavy chránených území členských krajín Európskej únie – NATURA 2000. Okrem toho sa na

území nachádza jedna národná prírodná rezervácia a štyri prírodné rezervácie. **Národná prírodná rezervácia Tajba** sa nachádza na mŕtvom ramene rieky Bodrog v katastri obce Streda nad Bodrogom. Vyskytujú sa tu vzácne druhy močiarného rastlinstva a živočíšstva. Ide o unikátne miesto s výskytom vzácnnej Korytnačky močiarnej.

V území MAS BODORG, o. z. je niekoľko významných botanických lokalít. Najvýznamnejšie sú **Tarbučka a Horešské lúky**, ktoré sú **územiaми európskeho významu**.

V území MAS BODROG, o. z. sa vyskytuje celá škála rastlinných spoločenstiev, ako vodné, močiarne, pobrežné, lúčne a pasienkové, mäkké a tvrdé lužné lesy, dubohrabiny, agátové háje, krovinaté spoločenstvá a slanisté lúky. Nachádza sa tu 227 rastlinných druhov, ktoré sú zaradené do zoznamu ohrozených taxónov flóry Slovenska, z ktorých 26 sa vyskytuje výhradne len v tejto oblasti.

Faunu územia predstavuje skupina vzácných druhov hmyzu ako: fúzač veľký, modlivka zelená, pestroň vlkocový, vidlochvost ovocný, okáň hruškový, nosorožník, roháč obyčajný a iné. Z rýb sú to blatniak tmavý, kolok vľfký, z obojživelníkov mlok hrebenatý, z plazov jašterica zelená a jašterica obyčajná, z dravcov orol kráľovský. Zo spevavcov sa v území vyskytuje napr. penica jarabá, z cicavcov syseľ obyčajný. Počet ohrozených druhov živočíchov je tiež niekoľko sto, z ktorých možno spomenúť napríklad najväčšiu koncentráciu výskytu korytnačky močiarnej na Slovensku a faunu rýb.

Na území MAS, v katastri obce Klin nad Bodrogom pri starom koryte rieky Bodrog sa nachádza najnižší bod Slovenska. Jeho nadmorská výška je 94,3 metra.

Územie je tradičnou poľnohospodársko – pasienkársko - vinárskou oblasťou s minimálnym zastúpením priemyselnej činnosti.

Historický vývoj

Prvé stopy osídlenia sa objavujú na okraji Zemplínskych vrchov v staršej dobe kamennej, a to nálezy kultúry „aurignacénu“ a „ravettienu“. Po určitej pauze súvislejšie osídlenie možno zaznamenať až v mladšej dobe kamennej, keď na území sa prechodne usadzuje ľud „alföldskej“, „tiszaherpályskej“ a „bukovohorskej“ kultúry.

V eneolite tu žili ľudia z kultúrneho okruhu „Tiszapolgáru“, „Bodrogkeresztúru“ a výrobcovia kanelovanej keramiky.

Nástupom bronzovej doby sa objavujú predstavitelia „otomanskej“, „pilinskej“ kultúry, „Siciu de Suc“ a veľmi významnej „gávskej“, ktorej členovia vybudovali sídlo na Somotorskej hore.

V Halštattskej dobe prevládalo etnikom severnej skupiny „Trákov“, ktorí boli nositelia skýtskej kultúry. V laténskej dobe zo západu prichádzajú majstri výroby železa „Kelti“, ktorí vybudujú v dnešnom Zemplíne mohutné hradisko, tým kladú základy budúceho župného sídla.

V rímskej dobe prichádzajú germánsky „Vandali“, neskôr v prvej fáze doby sťahovania národov sa preženú územím Húni, Góti, Herulovia, Gepidi a mnohé ďalšie národy, pričom časť pôvodného etnika zostane zachovaná.

Začiatkom druhej etapy doby sťahovania národov, teda v VI. – VII. storočí sa takmer súčasne objavia Avari, ktorí bleskovo ovládnu nížinu a postupne, pomaly severovýchodnými priesmykmi Karpát prenikajúci Slovania.

Začiatky slovanského osídlenia Horného Medzibodrožia v danej dobe môžeme spojiť so zámerom vládncich Avarov vytvoriť z porobených národov ochranný val. Podľa súhlasnej mienky slovenských a maďarských archeológov je takmer nemožné rozlíšiť súdobé hrobové a sídelné nálezy Avarov a Slovanov, teda sporná je aj etnicita známych žiarových hrobov v lese Erös.

Súdiac podľa nálezov, vtedajší Slovania v Hornom Medzibodroží patrili ku tzv. „szilágynagyfaluškej“ skupine, ktoré malo centrum v Sedmohradsku. Taktiež neexistujú nijaké dôkazy o tom, že územie dakedy bolo súčasťou Veľkomoravskej ríše.

Do riedko osídleného územia koncom IX. storočia prichádza kmeňový zväz Starých Maďarov a Horné Medzibodrožie sa stáva jedným z dôležitých stredísk postupne sa vytvárajúceho vojvodstva a neskôr kráľovstva Arpádovcov. Od tejto doby až do dneška tomto území sústavne prevláda maďarské etnikom, o čom okrem iného svedčia aj názvy zemplínskych prvkov v starých dokumentoch, ako aj mená sídelníkov.

Pomerne nerušený vývoj prebiehal aj za pansta Nyáriovcov, Bátoriovcov a najmä vdovy Juraja Rákocziho – Zuzany Lorántffyovej.

Tento priaznivý vývoj sa narušil stavovskými a sedliackymi povstaniami, a najmä kuruckou vojnou Františka Rákocziho II. Ich dôsledkom, ako aj vinou častých epidémií sa Horné Medzibodrožie veľmi vyľudnilo. Konsolidácia nastáva až v polovici XVIII. storočia a najmä za osvietenej vlády Jozefa II. Vývoj bol rýchly, obyvateľstvo narastalo, rozvíjalo sa remeselníctvo, budovala sa infraštruktúra, na čom mali nepochybne veľký podiel aj Židia, ktorí sa vtedy masovo usádzali na území.

Po I. svetovej vojne, rozhodnutím mierovej konferencie, sa Horné Medzibodrožie stáva súčasťou novovznikajúceho Československa, pričom si zachováva štatút sídla okresu. I.

vienskou arbitrážou sa toto územie na krátky čas (1938 – 1944) vracia k Maďarsku, ale po II. svetovej vojne je opäť prisúdené Československu.

Po II. svetovej vojne okresným mestom tohto územia bol Kráľovský Chlmec až do roku 1960, kedy sa ním stalo mesto Trebišov.

Doterajší rozvoj územia

Pri plánovaní rozvoja jednotlivých obcí ako aj celého územia, sú dôležité niektoré dokumenty a plány, ktoré pomáhajú obciam v procese plánovania rozvojových politík i v procese realizácie konkrétnych opatrení a aktivít. Tieto dokumenty sú Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce/mesta (PHSR), územný plán obce a ROEP.

Prvým krokom k integrovanému prístupu je spojenie týchto obcí/miest do regionálneho združenia, a vypracovanie PHSR pre daný región.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce je strednodobým programovým dokumentom, ktorý obsahuje najmä:

- analýzu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (vidieckej obce alebo mesta), hlavné smery jeho vývoja, stanovenie cieľov a prvoradých potrieb
- úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej infraštruktúry, sociálnej infraštruktúry, v starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelaní, v kultúre a ďalších oblastiach
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia

V území MAS BODROG, o. z. okrem obce Klin nad Bodrogom každá obec má vypracované, obecnými zastupiteľstvami schválené PHSR. Tieto dokumenty boli spracované na obdobie 2007 – 2013 a v súčasnosti prebieha spracovanie nových PHSR na obdobie 2014 – 2020.

Územné plánovanie/územný plán

Územným plánovaním sa sústavne a komplexne rieši priestorové usporiadanie a funkčné využívanie územia, určujú sa jeho zásady, navrhuje sa vecná a časová koordinácia činností ovplyvňujúcich životné prostredie, ekologickú stabilitu, kultúrno – historické hodnoty územia, územný rozvoj a tvorbu krajiny v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja.

V území MAS BODROG, o. z. 10 obcí disponuje územným plánom. Jediná obec, ktorá tento dokument nevlastní je najmenšia obec územia, Klin nad Bodrogom.

ROEP je verejná listina, na základe ktorej dôjde k zápisom vlastníckych práv k pozemkom do katastra nehnuteľností. Zápis v katastri je rozhodujúci z hľadiska určenia vlastníctva k pozemku. Vo väčšine obcí sa konanie o obnove evidencie niektorých pozemkov a právnych vzťahov k nim v katastrálnom území MAS BODROG, o. z. ukončilo. V obci Veľký Horeš sa pracuje na spracovaní ROEP.

Prehľad dôležitých dokumentov a plánov k plánovaniu rozvoja územia			
Obec	Územný plán obce	PHSR obce	ROEP
Klin nad Bodrogom	nie	nie	áno
Malý Horeš	áno	áno	áno
Malý Kamenec	áno	áno	áno
Pribeník	nie	áno	áno
Somotor	áno	áno	áno
Strážne	áno	áno	áno
Streda nad Bodrogom	áno	áno	áno
Svätuše	áno	áno	áno
Svinice	áno	áno	áno
Veľký Horeš	áno	áno	nie
Veľký Kamenec	áno	áno	áno

Tabuľka č. 4MAS Stav pripravenosti obcí v území MAS BODROG, o. z.

Podobne ako iné územia, aj územie MAS BODROG, o. z. zaznamenáva postupný rozvoj v rôznych oblastiach, k čomu vo veľkej miere napomohli aj predvstupové fondy z EÚ akými sú PHARE, SAPARD, či ISPA, vďaka ktorým sa niektorým obciam územia podarilo zlepšiť situáciu v oblasti dopravnej, technickej, sociálnej, poľnohospodárskej infraštruktúry.

V danom území majú takmer všetky obce skúsenosti s čerpaním financií aj zo štrukturálnych fondov EÚ, z Európskeho sociálneho fondu (ESF), Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR) a Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (EPFRV) ako aj zo štátneho rozpočtu SR.

Najviac finančných prostriedkov čerpali napr. z Programu rozvoja vidieka SR 2007 – 2013, Environmentálneho fondu, Ministerstva financií SR, Ministerstva vnútra SR, Ministerstva životného prostredia, Úradu vlády SR, atď.

Za pomoci využitia získaných finančných prostriedkov bolo možné, aby obce investovali do oblastí ako je rekonštrukcia objektov ZŠ, MŠ, zvýšenie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplovania, do ochrany proti povodňami, do výstavby a rekonštrukcie miestnych komunikácií, revitalizácie verejných priestranstiev, ale aj do oblasti športu – výstavby multifunkčných ihrísk, kultúry a v neposlednom rade aj do vybudovania

systému prevencie proti vandalizmu a kriminalite, samozrejme so zabezpečením príslušnej propagácie donora.

Zaujímavosti a zvláštnosti územia, typické črty a pod.

Najväčšou zvláštnosťou tohto územia je samotné prostredie. Územie je skutočný ostrov obkolesený tromi riekami a spojený s okolitým svetom iba niekoľkými mostmi. Ide o skutočnú oázu. Brehy riek Tisa a Bodrog s vrbovými lužnými lesmi, mŕtve ramená, krásne lúky, bohaté pastviská sú veľkým potenciálom na plné rozvinutie rekreácie a vidieckeho cestovného ruchu. Rieka Bodrog je jedinou východoslovenskou vodnou cestou, ktorá je splavná väčšími loďami (podľa vodného stavu dosahuje hĺbku min. 230 cm). Na brehoch riek sú možnosti kúpania a praktizovania vodných športov. Možno tu nájsť príjemné pláže, kde sa dá ochladiť pod mohutnými topoľmi. Na mŕtvych ramenách Bodrogu sú výborné rybárske miesta.

Najcennejšou devízou územia je vysokohodnotná, zatiaľ prakticky nenarušená krajina **CHKO Latorica** poskytujúca nevšedné turistické a rekreačné vyžitie v prírodnom prostredí, osobitná nielen v celoslovenskom, ale i v stredoeurópskom kontexte. Táto chránená krajinná oblasť predstavuje komplex prírodných, krajinných a kultúrohistorických hodnôt. V roku 1993 bola časť tohto územia zapísaná medzi medzinárodne významné mokrade, tzv. Ramsarské lokality pod názvom RL LATORICA. Časť územia spadá aj do sústavy chránených území členských krajín Európskej únie – NATURA 2000. Okrem toho sa na území nachádza jedna národná prírodná rezervácia a štyri prírodné rezervácie. **Národná prírodná rezervácia Tajba** sa nachádza na mŕtvom ramene rieky Bodrog v katastri obce Streda nad Bodrogom. Vyskytujú sa tu vzácne druhy močiarného rastlinstva a živočíšstva. Ide o unikátne miesto s výskytom vzácnnej Korytnačky močiarnej.

V území MAS BODROG, o. z. je niekoľko významných botanických lokalít. Jednou z nich je **územie európskeho významu - Horešské lúky**, kde rastie napr. poniklec lúčny, maďarský, z cicavcov tu žije ohrozený druh syseľ pasienkový a z vtákov európsky ohrozený druh včelárik zlatý a rybárik riečny. Druhou je taktiež **územie európskeho významu – Tarbucka**. Je to vyvýšenina sopečného pôvodu s kótou 277 m.n.m.,

Rozmanitú prírodnú a geografickú biodiverziu územia dopĺňajú okrem iného aj historické a kultúrne pamiatky. Nachádza sa tu množstvo malebných kostolíkov, kaštieľov a hradov. Medzi najvýznamnejšie a najzachovalejšie kaštiele patrí kaštieľ Szerdahelyiovcov v Strede

nad Bodrogom. Kaštieľ Szerdahelyiovcov je bývalým hradom, ktorý bol postavený v renesančnom štýle.

Na vrchole kopca týčiaceho nad obcou Veľký Kamenec stoja múry Veľkokameneckého hradu, ktorý je dominantou celého okolia. Kameň opusteného hradu bol použitý ako stavebný materiál pre Fischerov kaštieľ, ktorý dnes slúži ako škola. Pri príležitosti oslavy vstupu Slovenska do EÚ bol v obci začiatkom mája 2004 odhalený Európsky park. Pri tej príležitosti bola odhalená aj drevená socha od Otta Frecha a Istvána Gergelya znázorňujúca stredovekých maďarských bojovníkov.

V obci Malý Kamenec, nad ktorou sa rozprestiera piesčité úbočie vulkanického komplexu Tarbucka, funguje Dom ľudových tradícií s ukážkami starých remesiel. V obci Pribeník sa nachádza Galéria národov, ktorá slúži ako miesto rôznych výtvarných vernisáží a výstav.

Ďalšou zaujímavosťou územia je, že pri obci Klin na Bodrogom pri starom koryte rieky Bodrog sa nachádza najnižší bod Slovenska. Jeho nadmorská výška je 94,3 metra.

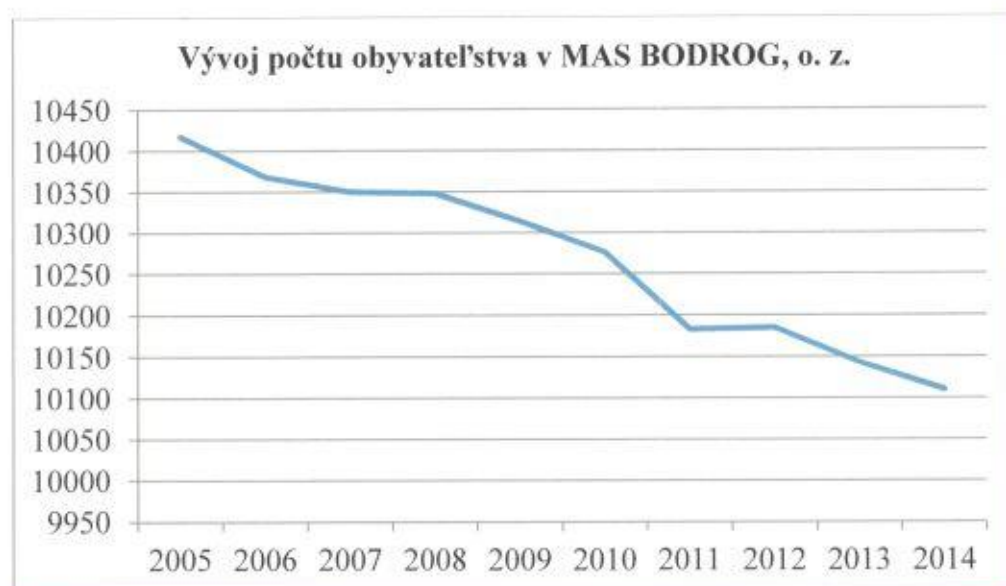
Zaujímavosťou územia MAS BODROG, o. z. sú aj malohorecké vinné pivnice, v ktorých zimujú aj netopiere. Tieto pivnice sú najväčším komplexom pivníc v celom Medzibodroží a širokom okolí, väčšina z nich bola postavená v 16. storočí.

Popis prírodných, ľudských, kultúrno – historických, ekonomických inštitucionálnych a iných zdrojov

Demografická situácia

Populácia územia

V území MAS BODROG, o. z. k 31. 12. 2014 žilo 10110 obyvateľov. Oproti roku 2005 došlo k miernemu poklesu obyvateľstva. Za posledných 10 rokov počet obyvateľov ešte nikdy nebol taký nízky ako v roku 2014. Tento pokles môže byť spôsobený nedávnou ekonomickou krízou v dôsledku ktorej mladí ľudia v produktívnom veku odišli za prácou do zahraničia, prípadne do iných regiónov Slovenska. Vývoj počtu obyvateľstva v území MAS BODROG, o. z. zachytáva Tabuľka č. 5MAS v Nepovinnej prílohe k Stratégii CLLD č. 1.

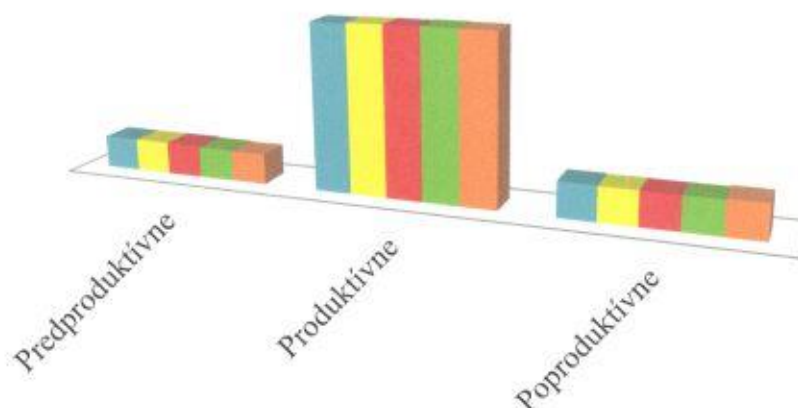
Graf č. 2MAS Vývoj počtu obyvateľstva za roky 2005 – 2014, Zdroj: ŠÚ SR

Štruktúra populácie územia podľa produktívnosti a ekonomickej aktivity

Z Tabuľky č. 6MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1) je zrejmé, že obyvateľstvo v území MAS BODROG, o. z. postupne starne. Počet obyvateľov za posledných 5 rokov v produktívnom veku má klesajúcu tendenciu, pričom počet obyvateľstva tvoriac poproduktívny vek tj. nad 65 rokov rastie. Tak ako sme uvádzali vyššie, je to spôsobené zlou ekonomickou situáciou na tomto území.

V roku 2014 najnižší podiel obyvateľstva v produktívnom veku, tj. od 15 do 64 rokov z celkového počtu obyvateľstva v území bolo v obci Svinice s počtom 150 obyvateľov, kým najvyšší obec Streda nad Bodrogom s počtom 1685 obyvateľov, čo je dané tým, že je to najväčšia obec na území s najviac vybudovanou technickou, dopravnou, občianskou, ekonomickou a sociálnou infraštruktúrou. Najvyšší počet obyvateľov v predproduktívnom veku, tj. do 15 rokov (293 obyvateľov) ako aj v poproduktívnom veku, tj. nad 65 rokov (306 obyvateľov) má taktiež obec Streda na Bodrogom.

Štruktúra populácie podľa produktivnosti za roky 2010 - 2014 v %

	Predproduktívne	Produktívne	Poproduktívne
■ 2010	13,8	71,36	14,84
■ 2011	13,76	71,72	14,52
■ 2012	13,74	71,79	14,47
■ 2013	13,32	72,13	14,55
■ 2014	12,97	71,98	15,05

Graf č. 3MAS Štruktúra populácie podľa produktivnosti za roky 2010 - 2014, Zdroj: ŠÚ SR

V území MAS BODROG, o. z. v roku 2011 žilo 5084 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Z toho 44,79% ekonomicky aktívnych žien a 55,21% ekonomicky aktívnych mužov. Celkový počet obyvateľov územia MAS BODROG, o. z. podľa pohlavia a ekonomickej aktivity znázorňuje Tabuľka č. 7MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1).

Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v roku 2011

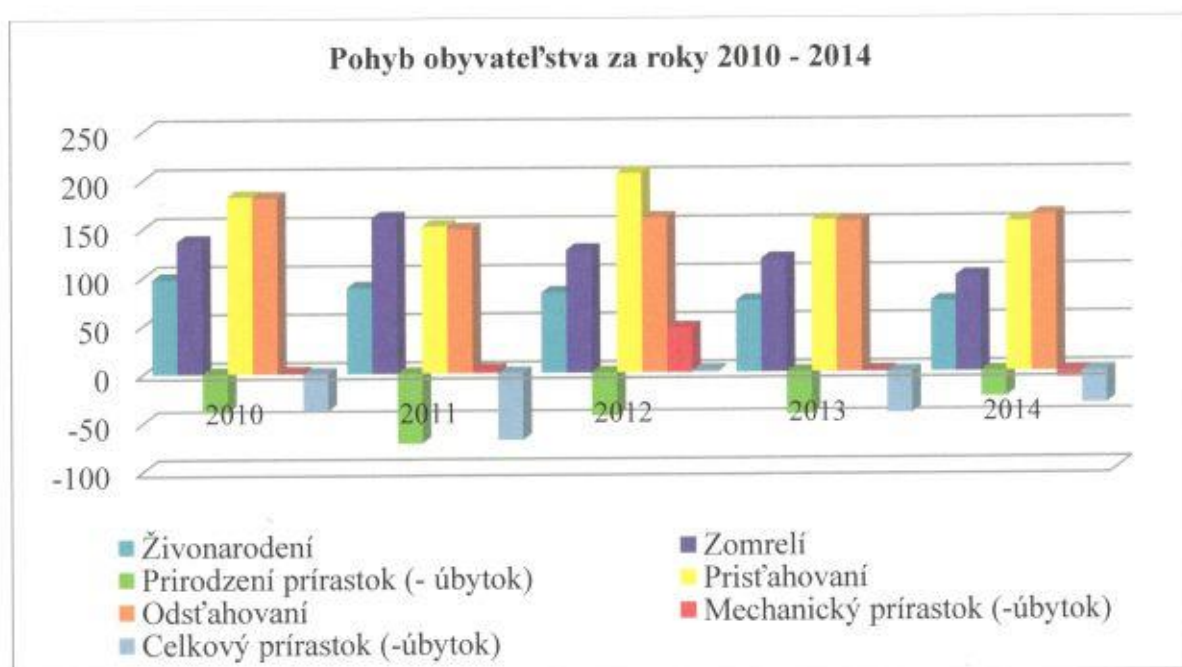

Graf č. 4MAS Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva v roku 2011,
Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

Trendy v demografických pohyboch, ich príčiny

Tabuľka č. 8MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1) znázorňuje pohyb obyvateľstva v území MAS BODROG, o. z. za roky 2010 – 2014, z ktorej vyplýva že územie za posledných 5 rokov charakterizuje prirodzený úbytok, čo znamená, že živonarodených je menej ako zomrelých. Tento fakt je daný zlou ekonomickou situáciou a tým, že sa v kruhu mladých ľudí znižuje pôrodnosť.

Stĺpec vyjadrujúci mechanický prírastok je v sledovaných rokoch kolísavý. V území sa v roku 2014 za sledované obdobie historicky prvý krát prejavil mechanický úbytok, čo znamená, že počet odsťahovaných bol vyšší ako počet prisťahovaných.

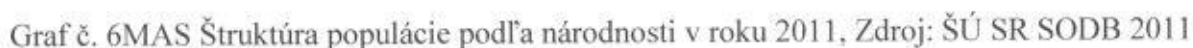

Graf č. 5MAS Pohyb obyvateľstva za roky 2010 a 2014, Zdroj: ŠÚ SR

Národnostné a etnické zloženie obyvateľstva

Územie MAS BODROG, o. z. historicky je obývané od obsadenia územia, pričom prevažuje maďarské etnikum (74,84%). Obyvateľstvo slovenskej národnosti je iba v počte 2124 obyvateľov, čo je 20,80% z celkového počtu obyvateľstva. Obyvatelia rómskej národnosti sú zastúpení 0,55%. Česká menšina predstavuje 0,16%. Zastúpenie zvyšných národností nepresahuje ani pol percenta: ukrajinská 0,05%, rusínska 0,05%, nemecká 0,02%, poľská 0,04%, chorvátska 0,01%.

Národnostné zloženie obyvateľstva v roku 2011 znázorňuje Tabuľka č. 9MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1).

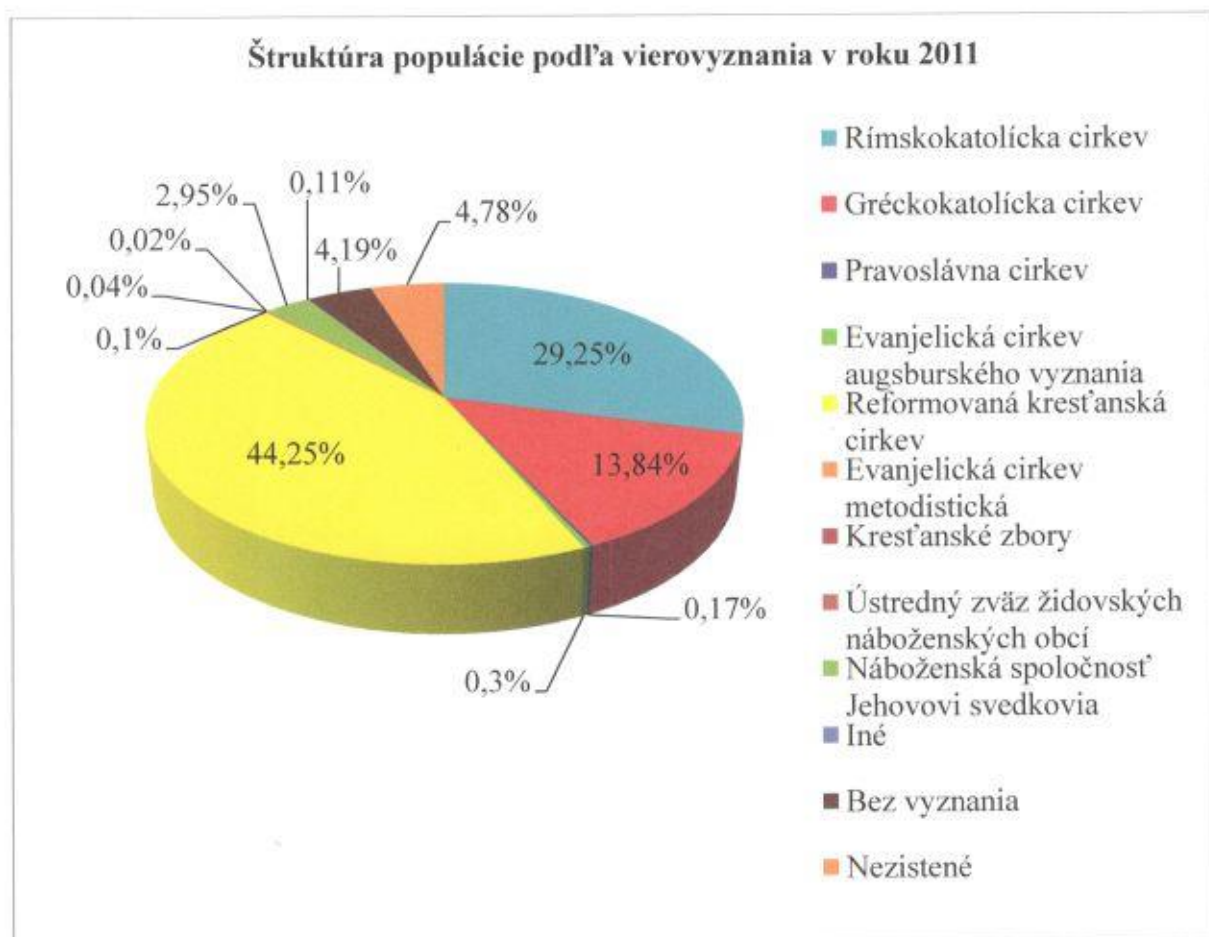

Z sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 vyplýva, že v území MAS BODROG, o. z. sa nachádza 9 rôznych cirkevných spoločenstiev. Najväčšie zastúpenie na tomto území má Reformovaná kresťanská cirkev s počtom 4518 obyvateľov, čo je 44,25%. Táto viera má značné zastúpenie v obciach Malý Horeš, Veľký Horeš, Malý Kamenec, Strážne, Svätuš a Veľký Kamenec. Na území obcí Klin nad Bodrogom, Streda nad Bodrogom a Svinice obyvatelia sa hlásia k Rímskokatolíckej cirkvi, ktorú zastupuje 29,25% obyvateľstva územia MAS BODROG, o. z.. Väčšiu skupinu obyvateľstva z hľadiska náboženskej štruktúry tvorí aj Gréckokatolícka cirkev s 13,84%-ami.

35

Pravoslávna cirkev). Taktiež sa tu nájdú obyvatelia bez vyznania vo výške 4,19% a taktiež obyvatelia pri ktorých sa nedalo zistiť vierovyznanie.

Tabuľka č. 10MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1) znázorňuje štruktúru populácie podľa vierovyznania v roku 2011.

Graf č. 7MAS Štruktúra populácie podľa vierovyznania v roku 2011,

Zdroj: ŠÚ SR SODB 2011

Vzdelanostná štruktúra populácie – stupeň, druhy, vývojové trendy vo vzdelanosti

Najnovšie dostupné údaje o vzdelanostnej štruktúre obyvateľov MAS BODROG, o. z. pochádzajú zo sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011, preto jej vývojové trendy za posledné obdobie nie je možné sledovať. Vzdelanostná štruktúra MAS odzrkadľuje vidiecky charakter. Najvyššie zastúpenie v území tvorí obyvateľstvo so stredoškolským vzdelaním a to 57,48%. V porovnaní mužov a žien je viac stredoškolsky vzdelaných mužov ako žien, kým vysokoškolsky vzdelaných je viac žien ako mužov.

Z hľadiska zamerania vysokoškolského vzdelania 6,50% vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov územia MAS BODROG, o. z. 1,99% obyvateľov má skončené spoločenské vedy, náuky a služby II (historik, filológ, pedagóg), 1,43% zastupuje spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof, ekonóm, politik) a iba 0,05% obyvateľstva má vyštudované vedy a náuky o kultúre a umení.

Pomerne vysoký podiel medzi obyvateľstvom so stredoškolským vzdelaním zastupovali občania s úplným stredným odborným vzdelaním s maturitou a to 19,54% a s učňovským vzdelaním bez maturity až 13,95%. Z celkového počtu obyvateľov vysoké percento tvoria obyvatelia so základným vzdelaním 18,42% a bez školského vzdelania 14,58%.

V Tabuľke č. 11MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1) nájdeme vzdelanostnú štruktúru populácie v roku 2011.

Graf č. 8MAS Vzdelanostná štruktúra populácie v roku 2011, Zdroj: ŠÚ SR, SODB

Prehľad zručností obyvateľstva

Na území MAS BODROG, o. z. sa nachádza množstvo zručných ľudí, ktorí sa zaoberajú predovšetkým tradičnými remeslami s bohatou históriou. Či už ide o včelárstvo, vinárstvo, pre ktoré tu boli a sú vhodné podmienky, alebo o maliarstvo, hrnčiarstvo, háčkovanie, vyšívanie, výrobu domácich cestovín.

Poniektoí z nich sa remeslu venujú vo svojom voľnom čase, poniektoí sa remeslom živia. V každom prípade sú to ľudia, ktorí chcú uchovať tradície remesiel v obciach.

Jednou z možností využitia tohto potenciálu je spolupráca osôb na území MAS BODROG, o. z., ktorí sa zaoberajú remeselníctvom s cieľom dodania doplnkových programov pre turistov, návštevníkov. Podrobný prehľad zručností obyvateľstva nájdeme v Tabuľke č. 12MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 1).

Infraštruktúra a mieste služby

Dopravná infraštruktúra

Z hľadiska vytvárania podmienok na zvyšovanie ekonomického potenciálu územia MAS BODROG, o. z. má mimoriadny význam jeho napojenie na nadradenú dopravnú infraštruktúru na jednej strane a celkový stav dopravnej siete priamo nachádzajúci sa v riešenom území.

Cestná doprava

Nosným a prakticky komunikačným systémom zabezpečujúcim dopravnú obsluhu územia je cestná doprava. Z hľadiska dopravných väzieb v širšom záujmovom území zahŕňajúcom územie okresu Trebišov základnú komunikačnú i urbanizačnú sieť tvorí cesta III/55314, ktorá sa v dvoch bodoch napája križovatkami na I/79 Vranov nad Topľou – Hriadky - Trebišov – Slovenské Nové Mesto – Kráľovský Chlmec - Čierna nad Tisou – štátna hranica s Ukrajinou. Táto cesta má dôležitý dopravný nadregionálny význam s pomerne silným dopravným zaťažením, ale prechádza len niektorými obcami a to sú Streda nad Bodrogom, Somotor a Svätuše.

Prostredníctvom cesty II/552 Košice - Slanec - Zemplínsky Klečenov - Zemplínske Jastrabie a cesty II/555 Kráľovský Chlmec - Leles - Veľké Kapušany sú niektoré obce z územia napojené na okresné sídlo Trebišov, krajské mesto Košice a Michalovský okres. Z cesty III. triedy č. 55320 odpájajú cesty doplnkovej siete a to cesta III/55327 Streda nad Bodrogom – Malý Kamenec – Veľký Kamenec a cesta III/55323 Streda nad Bodrogom – Klin nad Bodrogom. Cesty III. triedy tvoria základnú uličnú sieť obcí s funkciou zbernej komunikácie.

Miestne komunikácie sú v nevyhovujúcom stave a vyžadujú celkovú rekonštrukciu.

Železničná doprava

Významným článkom v železničnej doprave je trať Košice – Čierna nad Tisou. Trať je vzdialená 95 kilometrov, je elektrifikovaná, dvojkoľajová a osobné vlaky tejto trate prechádzajú cez ňu približne 10 krát za deň. Tiež to je ukrajinský colný hraničný železničný priechod.

Táto železničná trať v území MAS BODROG, o. z. prechádza iba cez 4 obce: Streda nad Bodrogom, Somotor, Veľký Horeš, Pribeník. Železničná trať, ktorá vedie cez územie MAS BODROG, o. z. je súčasťou východného koridoru a patrí medzi dôležité trate.

Letecká doprava

Najbližšie vnútroštátne i medzinárodné letisko s pravidelnými letmi sa nachádza v Košiciach, ktoré je vzdialené približne 70 kilometrov od obce Streda nad Bodrogom a druhé najväčšie letisko na Slovensku.

V súčasnosti dopravcovia zabezpečujú denné spojenie Košíc s Viedňou, Prahou, Londýnom, Bratislavou, Kievom a Milánom. V letnej sezóne 2015 sa z Košického letiska letelo do Bulharska, Egypta, Turecka, Grécka, atď..

Vnútoraná dopravná infraštruktúra

Nesmierne dôležitou podmienkou pre trvalo udržateľný rozvoj predovšetkým vidieckeho sídla je ich opravné sprístupnenie na napojenie hromadnej dopravy.

Najvzdialenejšia obec v území MAS BODROG, o. z., od okresného mesta Trebišov, je obec Pribeník, ktorá je vzdialená až 65 kilometrov. Obce ako Malý Kamenec a Somotor sú vzdialené približne 39 kilometrov.

Obce sú prepojené autobusovými linkami prepravcu ARRIVA Michalovce, a.s.. Spoločnosť zabezpečuje prímestskú dopravu v okresoch Michalovce, Trebišov a Sobrance, tiež mestskú hromadnú dopravu v mestách Michalovce a v okrese Trebišov.

Technická infraštruktúra

Zásobovanie pitnou vodou

Obce nachádzajúce sa v území MAS BODROG, o. z. majú vybudovaný verejný vodovod. Vo väčšine obcí, v ktorých sa nachádza vodovod, ho spravuje Východoslovenská vodárenská spoločnosť v Košiciach. Podrobnejšie sa tým zaoberá Tabuľka č. 13MAS.

Zdrojom vody územia je Pobodrožský skupinový vodovod, na ktorý sú napojené obce. Zdrojom vody sú studne v okolí Slovenského Nového Mesta. Voda je upravená v úpravni vody v Borši a Kráľovskom Chlmci. Po úprave je voda prečerpávaná do hlavného vodojemu nad obcou Viničky odkiaľ je gravitačne (čerpaním) dopravená do celého systému. Okrem toho zdroja je Pobodrožský skupinový vodovod prepojený na Východoslovenskú vodárenskú sústavu.

Prehľad vodovodných sietí v MAS BODROG, o. z.			
Obec	Vodovodná sieť (dĺžka v km)	Správa vodovodu	Skupinový vodovod
Klin nad Bodrogom	1,5	VVS a. s.	Úpravovňa vody Borša
Malý Horeš	6	VVS a. s.	Úpravovňa vody Borša
Malý Kamenec	3	VVS a. s.	Úpravovňa vody Borša
Pribeník	6	VVS a. s.	Úpravovňa vody Kráľovský Chlmec
Somotor	12	VVS a. s.	Úpravovňa vody Kráľovský Chlmec
Strážne	3,5	VVS a. s.	Úpravovňa vody Kráľovský Chlmec
Streda na Bodrogom	17	VVS a. s.	Úpravovňa vody Borša
Svätušce	3	VVS a. s.	Úpravovňa vody Kráľovský Chlmec
Svinice	2,5	VVS a. s.	Úpravovňa vody

			Kráľovský Chlmec
Veľký Horeš	4,5	VVS a. s.	Úpravovňa vody Borša
Veľký Kamenec	7	VVS a. s.	Úpravovňa vody Borša
SPOLU	66,0	VVS, a. s.	

Tabuľka č. 13 MAS Prehľad vodovodných sietí v MAS BODROG, o. z.,

Zdroj: Vlastný výskum

Kanalizácie a ČOV

Na území MAS BODROG, o. z. kanalizáciu a ČOV majú vybudované len niektoré obce. V obciach ako aj Veľký Kamenec a Somotor, kde je vybudovaná iba časť kanalizácie a ČOV produkované odpadové body sú uskladňované v žumpách a septikoch, ktorých obsah je vyvážaný podľa potreby. Netesné, presakujúce, aj aj pretekajúce žumpy sú zdrojom kontaminácie podzemných vôd a pôdy.

Plyn

Obce na území MAS BODROG, o. z. sú plynofikované. Vo väčšine obcí zabezpečuje dodávku zemného plynu spoločnosť SPP a. s., ktorá zabezpečuje nákup, distribúciu, prepravu a predaj zemného plynu v SR.

Energetická sieť

Elektrická sieť na území je vybudovaná kompletne a je riešená vzdušným elektrickým vedením so 110 kV sieťou a distribučná sieť je 22 kV. Hlavným dodávateľom energie na území MAS BODROG, o. z. sú Východoslovenské energetické závody, š. p. Trebišov/Michalovce. Je to dominantný distribútor elektrickej energie pre Východné Slovensko. Spoločnosť nevlastní žiadne výrobné zdroje elektriny a všetku distribuovanú elektrinu nakupuje.

Tepelné hospodárstvo

V oblasti MAS BODROG, o. z. žiadna z obcí nie je napojená na centrálny vykurovací systém. Domácnosti najčastejšie využívajú lokálne ústredné kúrenie na plyn. V rodinných domoch sa často nachádzajú kotle na drevo, zemný plyn či elektrinu. V tých starších domoch teplo na vykurovanie, varenie získavajú z pecí, šporákov na drevo alebo uhlie.

Rozvojom tejto sféry sa predpokladá, že v budúcnosti okrem plynu, ktorý v súčasnosti je hlavným médiom pre vykurovanie budú používať rôzne iné modernejšie technológie ako napr. solárna energia, biomasa a iné.

Telekomunikačná infraštruktúra

Obyvatelia obcí nachádzajúcich sa v území MAS BODROG, o. z. môžu využívať služby rôznych telekomunikačných spoločností. Územie obcí je v pomerne dobrom rozsahu pokryté ako pevnými tak aj mobilnými operátormi pôsobiacimi na Slovenskom telekomunikačnom trhu. Hlasové služby poskytujú viacerí operátori (Orange, Telekom, O2 a iné).

Rozhlas a televízia

V obciach patriacich do území MAS BODROG, o. z. je príjem televízneho a rozhlasového signálu zabezpečený prostredníctvom antén a káblov/satelitov. Na územie MAS BODROG, o. z. má dosah rádiový, televízny vysielač Dubník a rádiový vysielač FM. Vysielač Královský Chlmec – Veľký Kopec má tiež dobré pokrytie pre územie MAS BODROG, o. z.. Okrem týchto vysielačov v obciach územia z dôvodu blízkosti štátnej hranice s Maďarskou republikou majú dosah aj maďarské vysielače. Obce, ktoré majú nedostatočné pokrytie televíznym a rozhlasovým signálom, využívajú služby rôznych spoločností ponúkajúcich satelitné a digitálne služby.

Takmer všetky obce majú obecný rozhlas, ktorý je niekde zastaraný a potrebuje rekonštrukciu.

Internet

Internetové pripojenie v domácnostiach a vo verejných budovách je zabezpečené pomocou rôznych technológií, ako napr. 3G, 4G internet. Tieto služby prevádzkujú telekomunikační operátori pevných a mobilných sietí ako napr. Slovak Telekom, Orange, O2 a iné súkromné spoločnosti poskytujúce prevádzkovanie internetových služieb.

Pri poskytovaní internetových služieb existuje konkurenčné prostredie, na základe ktorého vzniká regulácia cien smerom dolu a tým sa vytvára dostupnosť širším vrstvám obyvateľstva.

Verejne prístupný internet je možný vo väčšej polovici z obcí, ktoré tvoria územie MAS BODROG, o. z.. Obyvatelia môžu používať internet väčšinou na obecnom úrade, kultúrnom dome a v knižnici, podľa možnosti jednotlivých obcí.

Obce patriace do územia MAS BODROG, o. z. už majú vlastné web stránky.

Infraštruktúra školstva

Sústavu školských zariadení v území MAS BODROG, o. z. tvorí 9 materských škôl, 8 základných škôl a 2 umelecké školy nachádzajúce sa v Somotore a Strede nad Bodrogom. To, že ide o územie na ktorom býva veľké percento obyvateľstva s maďarskou národnosťou sa odzrkadľuje aj v tom, že tieto zariadenia sú dvojjazyčné, dokonca v niektorých obciach ako napr. Veľký Kamenec a Malý Horeš sa nachádzajú školy iba s vyučovacím jazykom maďarským.

Materská škola s najväčšou kapacitou sa nachádza v Strede nad Bodrogom. Je to jediná obec v území MAS BODROG, o. z. v ktorej nájdeme 2 zariadenia základnej školy. V obciach Somotor, Streda nad Bodrogom a Veľký Horeš sa vyučuje v ročníkoch 1 – 9, zvyšné sú štvorročné.

Obce Klin nad Bodrogom a Svinice v rámci školskej infraštruktúry nedisponujú so žiadnym zariadením. Ide o obce s najnižším počtom obyvateľov a deti z týchto obcí navštevujú predškolské a školské zariadenia v susedných obciach.

Obec	Počet zariadení	Kapacita
Klin nad Bodrogom	0	0
Malý Horeš	1	22
Malý Kamenec	1	20
Pribeník	1	25
Somotor	1	30
Strážne	1	35
Streda nad Bodrogom	1	53
Svätuše	1	25
Svinice	0	0
Veľký Horeš	1	25
Veľký Kamenec	1	25
SPOLU	9	260

Tabuľka č. 14MAS Prehľad materských škôl, Zdroj: Vlastný výskum

Obec	Charakter ZŠ podľa ročníkov	Počet zariadení
Klin nad Bodrogom	0	0
Malý Horeš	1 - 4	1
Malý Kamenec	0	0
Pribeník	1 - 4	1

Somotor	1 - 9	1
Strážne	0	0
Streda nad Bodrogom	1 - 9	2
Svätuše	1 - 4	1
Svinice	0	0
Veľký Horeš	1 - 9	1
Veľký Kamenec	1 - 4	1
SPOLU		8

Tabuľka č. 15MAS Prehľad základných škôl, Zdroj: Vlastný výskum

Skvalitňovanie vyučovacieho procesu na školách odzrkadľujú mnohé ukazovatele, akými sú okrem iného aj vybavenie škôl počítačovou technikou a interaktívnymi tabuľkami, ale aj ich zapájanie do rôznych vzdelávacích programov. V tomto smere síce nastal v školách tohto územia posun vpred, ale ešte stále nie je dostačujúci.

Zdravotnícka infraštruktúra

Okrem obce Streda nad Bodrogom v žiadnej obci v území MAS BODROG, o. z. nefunguje žiadne zdravotné stredisko, ktoré by poskytovalo všeobecnú zdravotnú starostlivosť pre miestnych obyvateľov. V Strede nad Bodrogom ordinujú praktickí lekári pre deti a dospelých stomatológ. Zubná ambulancia sa nachádza aj v obci Somotor. V Strede nad Bodrogom tiež funguje aj gynekologická a psychiatrická ambulancia. Lekári ordinujú najčastejšie 1 – 2 krát týždenne. Lekárne sa nachádzajú taktiež iba v Strede nad Bodrogom.

Ďalšia odborná zdravotná starostlivosť pre miestnych obyvateľov je zabezpečená v meste Kráľovský Chlmec.

Zdravotnícke zariadenia	Počet
Polikliniky samostatné (úz. a záv.)	0
Nemocnice všeobecné a špecializované	0
Transfúziologické a hematologické oddelenia	0
Lekárne a výdajne liekov	2
Výdajne zdravotníckych pomôcok	0
Samostatné ambulancie praktického lekára pre dospelých	3
Samostatné ambulancie praktického lekára pre deti	1
Samostatné ambulancie praktického lekára stomatológa	3

Zubný laborant	1
Samostatné ambulancie praktického lekára gynekológa	1
Samostatné ambulancie ortopéda	0
Samostatné ambulancie psychiatra	1
Rýchla zdravotnícka pomoc	0

Tabuľka č. 16 MAS Zariadenia poskytujúce zdravotnú starostlivosť, Zdroj: Vlastný výskum

Sociálne služby

Sociálnu starostlivosť v obciach územia MAS BODROG, o. z. v rámci opatrovateľskej služby zabezpečujú obecné úrady a rôzne organizácie. Opatrovateľskú službu pre obyvateľov, ktorých zdravotný stav to vyžaduje poskytujú obce Streda nad Bodrogom, Veľký Horeš, Malý Kamenec, Klin nad Bodrogom a Pribeník.

V území obcí Streda nad Bodrogom a Veľký Horeš taktiež fungujú domovy dôchodcov, ktoré poskytujú celoročnú pobytovú sociálnu službu pre fyzické osoby, ktoré z dôvodu dosiahnutia dôchodkového veku alebo z iných vážnych dôvodov (napríklad vážne ochorenie, osamelosť) sú odkázaní na pomoc pri starostlivosti o svoju osobu, pri každodenných úkonoch starostlivosti o svoju domácnosť, pri bežných sociálnych aktivitách. Domov dôchodcov v Strede nad Bodrogom poskytuje svoje služby už od roku 1993. Domov dôchodcov sa nachádza v priestoroch ranogotického kaštieľa z 19. storočia, ktorý bol v rokoch 1992 - 1993 rekonštruovaný za účelom vytvorenia vhodného prostredia pre poskytovanie sociálnych služieb pre 24 klientov. V roku 2011 sa zrealizoval projekt rozširovania služieb podporený z fondov EÚ a štátneho rozpočtu, čím sa zvýšila kapacita zariadenia z pôvodných 24 na 40 klientov.

V obci Pribeník sa nachádza azylový dom a vo Veľkom Horeši domov sociálnych služieb. Ani v jednej obci v území MAS BODROG, o. z. sa nenachádza detský domov.

Zariadenie sociálnej starostlivosti	Počet	Obec
Domov dôchodcov	2	Streda nad Bodrogom, Veľký Horeš
Domov sociálnych služieb	1	Veľký Horeš
Azylový dom	1	Pribeník
Detský domov	0	—
Domov pre osamelých rodičov	0	—

DSS pre deti a dospelých s dennou starostlivosťou	0	—
Útulok	0	—

Tabuľka č. 17 MAS Zariadenia sociálnej starostlivosti, Zdroj: Vlastný výskum

Typ služby - popis	Obec
Prostredníctvom opatrovateliek je zabezpečená opatrovateľská služba	Klin nad Bodrogom, Malý Kamenec, Pribeník, Streda nad Bodrogom, Veľký Horeš
Stravovanie pre dôchodcov, rozvoz obedov	Malý Horeš, Pribeník, Strážne, Streda nad Bodrogom, Veľký Horeš

Tabuľka č. 18 MAS Subjekty poskytujúce opatrovateľskú službu a organizovanie spoločného stravovania, Zdroj: Vlastný výskum

Občianska infraštruktúra

Inštitúcie pôsobiace v území

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu zložený z pracovníkov obce. Zabezpečuje administratívne a organizačné veci obecného zastupiteľstva a starostu, ako aj ďalších zriadených orgánov obecného zastupiteľstva. V každej obci v území MAS BODROG, o. z. funguje obecný úrad, ktorý zabezpečuje okrem zákonom daným pracovným úlohám aj rôzne služby pre miestnych obyvateľov. Keďže územie MAS BODROG, o. z. tvoria iba obce, nenachádza sa v ňom mestský úrad.

Matričné úrady slúžiace všetkým obciam v území sú zriadené v Somotore, Streda nad Bodrogom a vo Veľkom Horeši.

Okrem toho, že sa v obci Streda nad Bodrogom nachádza Úrad práce sociálnych vecí a rodiny. Obec slúži ostatným obciam aj ako pracovisko policajného zboru.

Názov inštitúcie	Obec
Úrad životného prostredia	—
Daňový úrad	—
ÚPSVaR	Streda nad Bodrogom
Policajný zbor	Streda nad Bodrogom

Dobrovoľný hasičský zbor	Strážne, Streda nad Bodrogom, Veľký Horeš, Veľký Kamenec
Matričný úrad	Somotor, Streda nad Bodrogom, Veľký Horeš
Mestský úrad	—
Obecný úrad	Klin nad Bodrogom, Malý Horeš, Malý Kamenec, Pribeník, Somotor, Strážne, Stred nad Bodrogom, Svätuš, Svinice, Veľký Horeš, Veľký Kamenec

Tabuľka č. 19 MAS Inštitúcie pôsobiace na území MAS BODROG,

Zdroj: Vlastný výskum

Spoločné obecné úradovne v území

Spoločný obecný úrad slúži na zabezpečenie výkonu prenesenej pôsobnosti obce. Výhodou inštitútu spoločného obecného úradu je spracovanie agendy súvisiacej s preneseným výkonom štátnej správy pre viacero obcí súčasne. Najčastejšie sa orientujú na školstvo, stavebné konanie, sociálne služby a pod. V území MAS BODROG, o. z. je zriadený spoločný stavebný úrad v obci Streda nad Bodrogom, pod ktorý patria obce Klin nad Bodrogom, Malý Kamenec, Streda nad Bodrogom a Veľký Kamenec. Ostatné obce padajú pod spoločný stavebný úrad v Kráľovskom Chlmci.

Spoločná úradovňa	Zoznam obcí z územia MAS BODROG, o. z.
Spoločný stavebný úrad Streda nad Bodrogom	Klin nad Bodrogom, Malý Kamenec, Streda nad Bodrogom, Veľký Kamenec
Spoločný stavebný úrad Kráľovský Chlmec	Malý Horeš, Pribeník, Somotor, Strážne, Svätuš, Svinice, Veľký Horeš

Tabuľka č. 20 MAS Spoločné obecné úradovne, Zdroj: Spoločná obecná úradovňa

Poštové, bankové a iné finančné služby

Najlepšiu vybudovanú sieť z peňažných inštitúcií má Poštová banka, ktorá využíva pobočky Slovenskej pošty. Slovenská pošta má zastúpenie v 6 obciach (Malý Horeš, Pribeník, Somotor, Streda nad Bodrogom, Veľký Horeš, Veľký Kamenec) a zabezpečuje rôzne poštové a peňažné služby pre miestnych obyvateľov. Najväčším problémom v rámci tejto oblasti sú chýbajúce pobočky bánk a bankomatov. Ten je vybudovaný zatiaľ len v jednej obci, Strede nad Bodrogom.

Obyvatelia v území MAS BODROG, o. z. využívajú služby bánk a bankomatov v blízkom meste Kráľovský Chlmec.

	Pošta	Poist'ovne	Banky	Bankomaty
Územie MAS BODORG, o. z.	6	0	3	1

Tabuľka č. 21MAS Poštové, bankové a iné finančné služby, Zdroj: Vlastný výskum

Zoznam zariadení občianskej vybavenosti v území

Občianska vybavenosť obcí územia MAS BODROG, o. z. zodpovedá vidieckemu charakteru územia. Vo väčšine obcí sa nachádzajú základné zariadenia občianskej vybavenosti ako sú potraviny, potraviny – mix, pohostinstvá.

V obci Streda nad Bodrogom, ktorá je najväčšou obcou územia sa nachádzajú 4 potraviny, 4 potraviny – mix, 2 predajne mäsa, 2 drogerie spojené so železiarstvom, 3 predajne textilu, 3 kvetinárstva, 1 reštaurácia, 1 cukráreň, 1 kolkáreň.

Tržnica ako ani samostatná predajňa ovocia – zeleniny sa nenachádzajú ani v jednej obci územia.

Domy smútku sú vybudované vo všetkých obciach územia MAS BODROG, o. z. okrem najmenšej obci Klinu nad Bodrogom.

Typ zariadenia	Obec	Počet
Potraviny	Somotor (8), Strážne (1), Streda nad Bodrogom (4)	13
Potraviny a mix tovar	Klin nad Bodrogom (1), Malý Horeš (4), Malý Kamenec (2), Pribeník (2), Somotor (3), Strážne (2), Streda nad Bodrogom (4), Svätušie (3), Svinice (2), Veľký Horeš (5), Veľký Kamenec (2)	30
Mäso	Somotor (1), Streda nad Bodrogom (2)	3
Samostatná predajňa ovocia, zeleniny	—	0
Tržnica	—	0
Textil	Streda nad Bodrogom (3), Veľký Horeš (1)	4
Kvetinárstvo	Malý Kamenec (1), Pribeník (1), Streda nad Bodrogom (3)	5
Drogeria - železiarstvo	Malý Horeš (1), Somotor (3), Streda nad Bodrogom (2), Veľký Horeš (1)	7

Pohostinstvo	Malý Horeš (2), Malý Kamenec (1), Pribeník (2), Somotor (2), Strážne (1), Streda nad Bodrogom (3), Svätuš (1), Svinice (0), Veľký Horeš (5), Veľký Kamenec (1)	18
Reštaurácia	Strážne (1), Streda nad Bodrogom (1), Veľký Kamenec (1)	3
Cukráreň	Strážne (1), Streda nad Bodrogom (1), Veľký Horeš (1)	3
Nočný bar	_____	0
Kolkáreň	Streda nad Bodrogom (1)	1
Hotel	_____	0
Penzión	_____	0
Dom smútku	Malý Horeš (1), Malý Kamenec (1), Pribeník (1), Somotor (1), Strážne (1), Streda nad Bodrogom (1), Svätuš (1), Svinice (1), Veľký Horeš (1), Veľký Kamenec (1)	11

Tabuľka č. 22 MAS Zoznam zariadení občianskej vybavenosti, Zdroj: Vlastný výskum

Zoznam reštauračných a ubytovacích zariadení

Aj keď územie MAS BODROG, o. z. so svojimi prírodnými danosťami (rieky Bodrog, Tisa, mŕtve rameno Bodroga, CHKO Latorica, Územia európskeho významu Tarbucka a Horešské lúky, Národná prírodná rezervácia Tajba, Prírodná rezervácia Poniklecová lúčka), vinnými pivnicami (Areál pivníc Malý Horeš), zachovávaním kultúrnych tradícií, zvyklostí a obyčajov má veľký potenciál na plné rozvinutie rekreácie a vidieckeho cestovného ruchu leží výlučne vo vidieckej oblasti, ktorá je málo rozvinutá s nedostatočnou infraštruktúrou a nedostatkom služieb v CR.

V súčasnosti v území MAS BODROG, o. z. sa prejavuje absencia ubytovacích a stravovacích zariadení a zvlášť nedostatok základných a rôznych doplnkových služieb pre kultúrne a športové vyžitie prívržencov turistiky a cestovného ruchu.

V území MAS BODROG, o. z. sú k dispozícii návštevníkom z okolitých miest a obcí iba 3 reštauračné zariadenia a to reštaurácia CASTELLO v Strážnom, reštaurácia Báró v Strede nad Bodrogom a reštaurácia KORONA vo Veľkom Kamenci. Ubytovacie zariadenia sa v území nenachádzajú.

Bytová infraštruktúra

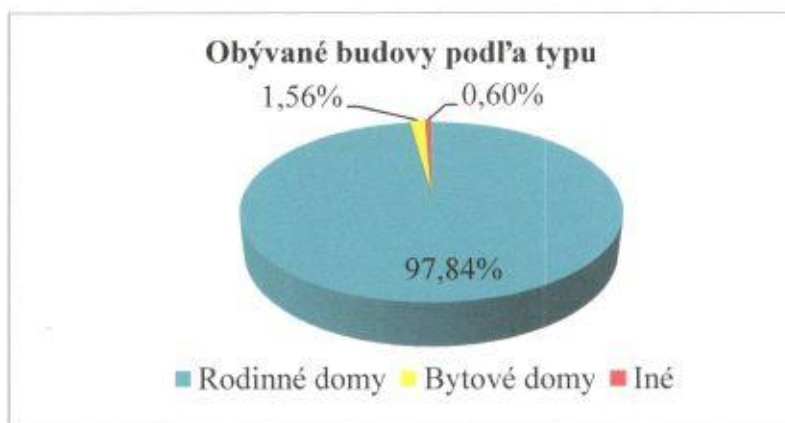
Tabuľka č. 23MAS znázorňuje počet obývaných budov podľa typu na území MAS BODROG, o. z..

Výsledky sú získané zo sčítania obyvateľov, domov a bytov z roku 2011.

Ako vyplýva z tabuľky na území je výrazná prevaha rodinných domov, čo vyplýva z typicky vidieckeho územia.

Obývané budovy podľa typu	
Rodinné domy	2630
Bytové domy	42
Iné	16
SPOLU	2688

Tabuľka č. 23MAS Obývané domy podľa typu v roku 2011, Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

Graf č. 9MAS Obývané domy podľa typu v roku 2011, Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

Obývané domy podľa formy vlastníctva

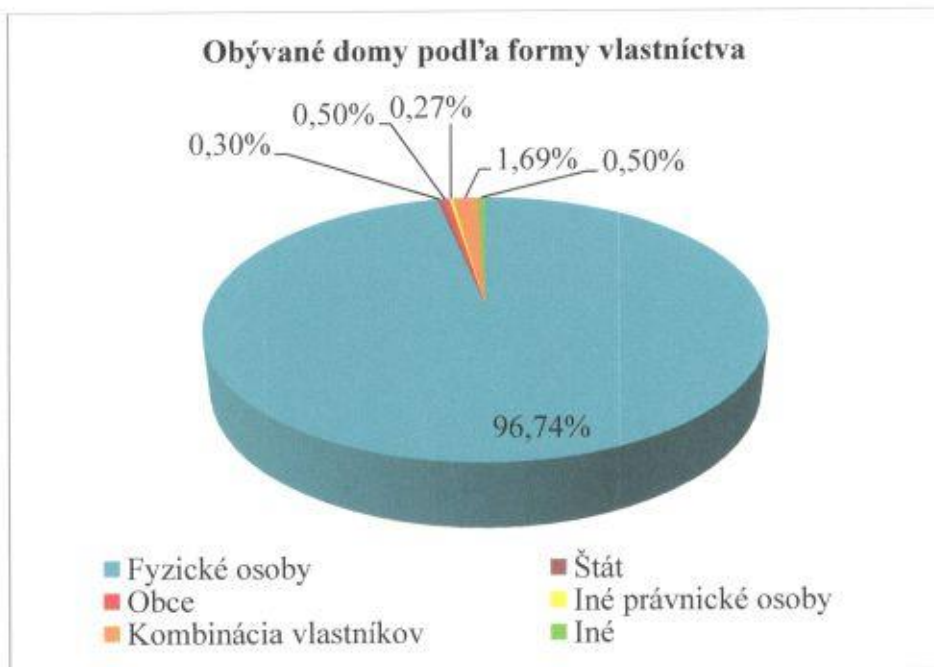
Ďalšou typickou črtou vidieckych území je, prevaha vlastných rodinných domov, čo sa prejavuje aj na tomto území. Vo vlastníctve fyzických osôb je viac ako 96% domov.

Obývané domy podľa formy vlastníctva	Počet
Fyzické osoby	2525
Štát	8
Obce	13
Iné právnické osoby	7
Kombinácia vlastníkov	44

Iné	13

Tabuľka č. 24MAS Obývané domy podľa formy vlastníctva v roku 2011,

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

Graf č. 10MAS Obývané domy podľa formy vlastníctva v roku 2011,

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

Obývané domy podľa obdobia výstavby

V území MAS BODROG, o. z. sa najviac domov vybudovalo v povojnovom období, ktoré bolo známe výstavbou veľkých, viacgeneračných domov, a to až takmer 81%. Po roku 2001 sa výstavba domov výrazne znížila, čo je zapríčinené odchodom mladých ľudí za prácou mimo územia.

Obývané domy podľa obdobia výstavby	
do roku 1945	388
1946-1990	2082
1991-2000	88
2001 a neskôr	23

Tabuľka č. 25MAS Obývané domy podľa obdobia výstavby v roku 2011,

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

Obývané domy podľa počtu obytných miestností

Zo štatistiky vyplýva, že najviac domov podľa počtu miestností je 5 a viac izbových. Najmenší podiel majú 1 izbové byty.

Obývané domy podľa počtu obytných miestností	
1	24
2	214
3	991
4	636
5+	1046

Tabuľka č. 26MAS Obývané domy podľa počtu obytných miestností v roku 2011,

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

Obývané domy podľa veľkosti obytnej plochy/m²

Napriek tomu, že sa na území nachádzajú veľké rodinné domy, nejde o priamu úmeru k veľkosti obytnej plochy. Domy s obytnou plochou 100 a viac m² je len niečo viac ako 23%, zatiaľ čo menších domov s obytnou plochou 40 – 80 m² je viac ako 52%.

Obývané domy podľa veľkosti obytnej plochy/m ²	
do 40	164
40-80	1543
81-100	559
100+	689

Tabuľka č. 27MAS Obývané domy podľa veľkosti obytnej plochy/m² v roku 2011,

Zdroj: ŠÚ SR, SODB 2011

Kultúrne, historické a prírodné zdroje

Prehľad kultúrnych a historických zdrojov

Rozmanitú prírodu a geografickú biodiverziu územia dopĺňajú okrem iného aj historické a kultúrne pamiatky. Nachádza sa tu množstvo malebných kostolíkov, kaštieľov a hradov. Medzi najvýznamnejšie a najzachovalejšie kaštiele patrí kaštieľ Szerdahelyiovcov v Strede nad Bodrogom. Kaštieľ Szerdahelyiovcov je bývalým hradom, ktorý bol postavený v renesančnom štýle. V roku 1670 ho dal zbúrať generál Spork. Ale už začiatkom 18. storočia na mieste hradu dal Ladislav Vécsey vystavať svoje sídlo - kaštieľ.

Pri potulkách krajinou možno natrafiť aj na jediný hrad, presnejšie zrúcaninu hradu. Na vrchole kopca týčiaceho nad obcou Veľký Kamenec stoja múry Veľkokameneckého hradu, ktorý je dominantou celého okolia. V prírodnom amfiteátri pod hradom sa zvyknú konať kultúrne akcie. Kameň opusteného hradu bol použitý ako stavebný materiál pre Fischerov kaštieľ, ktorý dnes slúži ako škola. Pri príležitosti oslavy vstupu Slovenska do EÚ bol v obci začiatkom mája 2004 otvorený tzv. Európsky park. Pri tej príležitosti bola odhalená aj drevená socha od Otta Frecha a Istvána Gergelya znázorňujúca stredovekých maďarských bojovníkov.

V obci Malý Kamenec, nad ktorou sa rozprestiera piesčité úbočie vulkanického komplexu Tarbucka, funguje Dom ľudových tradícií s ukážkami starých remesiel.

V obci Pribeník sa nachádza Galéria národov, ktorá slúži ako miesto rôznych výtvarných vernisáží a výstav.

Dedina pri močaristých mŕtvych ramenách Bodrogu s názvom Klin nad Bodrogom, ukrýva jednu zaujímavú historicko – architektonickú pamiatku. Je ňou romantický kamenný kostolík z 13. storočia, postavený v ranogotickom slohu. Používaný bol pravdepodobne do konca 17. storočia. Stavba je čiastočnou zrúcaninou, ale aj napriek tomu si zachovala svoje čaro.

Územie MAS BODROG, o. z. je bohatý nielen na históriu, ale aj na kultúru.

Každá obec usporadúva „Deň obce“, pričom niekedy je to aj dvojdnová slávnosť. Rozmanitosť kultúrnych akcií dotvárajú mimovládne organizácie a združenia umelcov. Každoročne sa usporadúvajú rôzne festivaly a súťaže. Ide napríklad o medzinárodné stretnutie folklórnych súborov v Malom Kamenci, tekvicový festival v Strede nad Bodrogom alebo o jazdeckú súťaž koní v Pribeníku. Turisti môžu navštíviť aj malohorešské vinné pivnice, ktoré sú najväčším komplexom pivníc v širokom okolí.

Zoznam kultúrno – historických pamiatok a zaujímavostí územia MAS BODROG, o. z. obsahuje Tabuľka č. 28MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 2).

Obec	Spevácke zbory
Malý Horeš	Ženský zbor reformovanej cirkvi Ľudový súbor Borcsak
Malý Kamenec	Poniklec – Kőkőresin Ženský zbor reformovanej cirkvi
Strážne	Ženský spevácky zbor Kőkút Reformovaný spevácky zbor
Streda nad Bodrogom	Ženský spevácky zbor Reformovaný spevácky zbor

Popis prírodných zdrojov

V celoštátnom, ale aj v európskom meradle je jedinečné, že sa na tak malom území možno stretnúť s tak rozmanitou prírodou a geografickou biodiverzitou krajiny. Na území možno robiť výlety na rieke Bodrog v unikátnej prírodnej scenérii. Možno spoznať krajinu s výnimočnými prírodnými danosťami.

Územie MAS BODROG, o. z. sa rozprestiera v južnej časti Východoslovenskej nížiny na úpätí Zemplínskych vrchov. Do pohoria hlboko zasahuje Černochovská priekopová prepadlina. Monotónnosť nížiny narušujú aj vyvýšeniny sopečného pôvodu, akými sú napríklad Tarbucka, Chlmecké pahorky a Somotorská hora.

Územie má charakter typickej nížinnej krajiny, spestrenej riečnou sieťou, agradačnými valmi riek, systémom izolovaných alebo len čiastočne prepojených mŕtvych ramien riek, eolických jazierok a sériou pieskových presypových dún.

Tieto faktory zohrávajú rozhodujúcu úlohu v tom, že napriek zdanlivej jednotvárnosti, ako aj antropogénnym zmenám, je tunajšia príroda neobyčajne mnohotvárna a bohatá na vzácne, zaujímavé, jedinečné spoločenstvá rastlín a živočíchov.

Fauna a flóra

Fauna

V území MAS BODROG, o. z. bol zaznamenaný výskyt vzácných druhov hmyzu ako: fúzač veľký, modlivka zelená, pestroň vlkovcový, vidlochvost ovocný, okáň hruškový, nosorožík, roháč obyčajný a iné. Z lastúrníkov je známe korytko riečne, z obojživelníkov sa vyskytuje hrabavka škvrnitá, ropucha zelená, ropucha bradavičnatá, rosnička zelená, skokan ostropyský, skokan štíhly, mlok hrebenatý a kunka červenobruchá. Z čeľade korytnačkovitých je pozoruhodný výskyt korytnačky močiarnnej. Z plazov sa tu vyskytuje jedna z najväčších jašteríc, jašterica zelená, jašterica živorodá, jašterica obyčajná, užovka obojková, užovka hladká a slepých lámavý. Na území CHKO bolo zistených viac ako 210 druhov vtákov, viacero vzácných druhov tu i hniezdí. Nachádza sa tu v súčasnosti najväčšia kolónia brodivcov na území Slovenska, v ktorej pravidelne hniezdia bučiak nočný, volavka striebristá, volavka biela, volavka popolavá, volavka purpurová a aj veľmi vzácna volavka vlasatá. Z ďalších druhov možno spomenúť napríklad bučiaka trstového, bučiaka močiarnneho, bociana čierneho, kaňu močiarnu a množstvo ďalších druhov. Pre vtáctvo je toto územie

významnou migračnou trasou. Z množstva cicavcov je potrebné spomenúť viacero pozorovaní losa mokradňového, vydry riečnej, piskora lesného a piskora malého. Na území CHKO taktiež bolo opísaných deväť druhov netopierov. Bohato je tu zastúpená aj ichtyofauna (zastúpenie rýb v oblasti). Vyskytujú sa tu takmer všetky nížinné druhy rýb z ktorých je viacero chránených, napríklad blatniak tmavý, kolok veľký, hrúz Kesselov, hrebenačka pásavá a šabl'a krivočiara.

Flóra

Na opisovanom území sa vyskytuje celá škála rastlinných spoločenstiev, ako vodné, močiarne, pobrežné, lúčne a pasienkové, mäkké a tvrdé lužné lesy, dubohrabiny, agátové háje, krovinaté spoločenstvá a slaničné lúky. Nachádza sa tu 227 rastlinných druhov, ktoré sú zaradené do zoznamu ohrozených taxónov flóry Slovenska, z ktorých 26 sa vyskytuje výhradne len v tejto oblasti. Zo vzácných a ohrozených rastlín vodnej a močiarnnej vegetácie možno spomenúť: drobul'ka bezkoreňová, aldrovandka pľuzgierkatá, marsilea štvorlistá, riečňanka prímorská, rosička okrúhlolistá, vachta trojlistá, elatinka kuričkovitá, žerušnica málokvetá, steblovec močiarnny, kotvica plávajúca a iné. Na pieskových dunách, ktoré sa nachádzajú hlavne v južnej časti CHKO, k vzácnym a ohrozeným druhom patria poniklec lúčny maďarský, poniklec veľkokvetý, poniklec Zimmermanov, poniklec horský, gypsomilka metlinatá, prasličkovka konaristá a ďalšie.

Chránené územia

V okolí rieky Bodrog sa vytvorili typické formy nížinných lužných formácií so slepými ramenami, močiarimi a rašeliniskami, pričom sa ako nikde inde na východnom Slovensku podarilo uchovať pôvodný ráz krajiny aj s riečnymi jazerami. Vysoká prírodná hodnota územia dala v roku 1990 podnet na vznik Chránenej krajinej oblasti Latorica, ktorá zahŕňa celé okolie toku Latorice, dolný tok Laborca a Ondavy a okolie Bodrogu. CHKO Latorica bola vyhlásená za účelom zabezpečenia zvýšenej ochrany na Slovensku vzácných a jedinečných vodných a mokradňových biotopov. V roku 1993 bola časť tohto územia zapísaná medzi medzinárodne významné mokrade, tzv. Ramsarské lokality pod názvom RL LATORICA.

V území sa nachádza jedna národná prírodná rezervácia a štyri prírodné rezervácie. Táto sieť vznikla postupným vývojom zhruba od roku 1953 po rok 1994. Národnou prírodnou rezerváciou je Tajba, ktorá sa nachádza na mŕtvom ramene rieky Bodrog v katastri obce

Streda nad Bodrogom. Vyskytujú sa tu vzácne druhy močiarného rastlinstva a živočíšstva. Ide o unikátne miesto s výskytom korytnačky močiarnnej.

Prírodné rezervácie tvoria hniezdište vzácného vodného vtáctva – Biele jazero, slanisko – Horešské lúky, nálezisko endemických rastlín na pieskovom podklade – Poniklecová lúčka a vyvýšenina sopečného pôvodu Tarbucka. Horešské lúky a Tarbucka sú aj územím európskeho významu.

NATURA 2000

NATURA 2000 je názov sústavy chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii. Do Natury 2000 spadá celé územie MAS BODROG, o. z., ktoré tvorí spleť ramien a periodicky zaplavovaných biotopov s priľahlými lužnými lesmi a aluviálnymi lúkami a pasienkami. Predmetom ochrany sú tunajšie charakteristické hniezdiče: chochlačka bieloooká, rybár čierny, volavka striebřistá, volavka biela, volavka purpurová, bučiak trst'ový, rybár bahenný, kalužiak červenonohý, a včelárík zlatý. Z dravcov a sov sú to haja tmavá, kaňa popolavá, kaňa močiarna a výrik lesný.

Chránené vtáčie územie

Chránené vtáčie územie sa vyhlasuje na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana bieleho, bociana čierneho, brehule hnedej, bučiačika močiarného, bučiaka trst'ového, d'atľa hnedkavého, d'atľa prostredného, haje tmavej, hrdličky poľnej, bučiaka nočného, chochlačky bielookej, chriašteľa malého, chriašteľa poľného, kačice chrapľavej, kalužiaka červenonohého, kane močiarnnej, kane popolavej, krutihlava hnedého, ľabtušky poľnej, muchárika bielokrkého, muchára sivého, penice jarabej, pipišky chochlatej, prepelice poľnej, prhl'aviara čiernohlavého, rybára bahenného, rybára čierneho, rybárika riečného, škovránka stromového, strakoša červenochrbtého, strakoša kolesára, včelára lesného, včelárika zlatého, volavky bielej, volavky purpurovej, volavky striebřistej, výrika lesného a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Chránené vtáčie územie sa nachádza v katastrálnych územiach Klin nad Bodrogom, Malý Horeš, Malý Kamenec, Pribeník, Somotor, Strážne, Streda nad Bodrogom, Svätuš, Svinice, Veľký Horeš, Veľký Kamenec.

Pôda

Územie je prevažne nížinné, na severovýchode pahorkatinná krajina s prevládajúcim poľnohospodárskym využitím. Poľnohospodárska pôda, ktorá tvorí až 82,67% celkovej výmery územia je intenzívne obhospodarovaná a je zameraná najmä na pestovanie obilnín (pšenica), olejní (slnečnica a repka ozimná) a strukovín (hrach a sója), cukrovej repy a kukurice. Na južných svahoch Zemplínskych vrchov sa nachádzajú ovocné sady a rozsiahle vinohrady. Nasledujúca tabuľka zobrazuje štruktúru pôdneho fondu na území MAS BODROG, o. z.,

Pôdny fond	Rozloha v Ha	Rozloha v %
Celková výmera územia (v m²)	14 284,04	100
Poľnohospodárska pôda - spolu (v m²)	11 807,96	82,67
Poľnohospodárska pôda - orná pôda (v m ²)	7 656,06	53,60
Poľnohospodárska pôda - chmeľnica (v m ²)	-	-
Poľnohospodárska pôda - vinica (v m ²)	337,68	2,36
Poľnohospodárska pôda - záhrada (v m ²)	501,75	3,51
Poľnohospodárska pôda - ovocný sad (v m ²)	7,93	0,06
Poľnohospodárska pôda - trvalý trávny porast (v m ²)	3 304,53	23,13
Nepoľnohospodárska pôda - spolu	2 476,08	17,33
Nepoľnohospodárska pôda - lesný pozemok (v m ²)	421,30	2,95
Nepoľnohospodárska pôda - vodná plocha (v m ²)	637,33	4,46
Nepoľnohospodárska pôda - zastavaná plocha a nádvorie (v m ²)	928,50	6,50
Nepoľnohospodárska pôda - ostatná plocha (v m ²)	488,95	3,42

Tabuľka č. 30MAS Štruktúra pôdneho fondu územia MAS BODROG, o. z.,

Zdroj: ŠÚ SR, 2014

Pôdne typy

Pôdnym typom územia sú stredne produkčné piesčité a ílovito – hlinité pôdy, pomerne čisté s podlimitnými hodnotami rizikových prvkov. Južné svahy kopca Tarbucka tvorí sopečná vyvrelina – tufa, ktorá vytvára priaznivé podmienky na vysádzanie viníc.

Výskyt a využitie nerastných surovín

V obci Svätuške sa nachádza kameňolom v ktorom sa ťaží andezit s unikátnou doskovitou odlučnosťou, čo uľahčuje jeho použitie. Už z roku 1799 existuje písomný záznam o tomto doskovitom kamení, ktorým možno vykladať dlažbu bez ďalších úprav. Svätušania sa jeho ťažbe venujú už od stredoveku. Andezitové dosky nájdete zabudované v tenkých pásoch v

neomietaných plotoch, stodolách, uložené ako dlažba na dvore. Nosili ho aj do okolitých obcí (napríklad stredoveký kostolík v Kline nad Bodrogom má z tohto andezitu vyskladanú klenbu svätyne). Pri ručnom lámaní kameňa v minulosti vraj robotníci odkladali nabok dlhšie súvislé a tenké kusy, trochu im upravili koniec do trojuholníka alebo oblúka a skladovali ich zahrabané v hline alebo v pivnici, aby kameň nestratil

prírodnú vlhkosť. (Keď kameň vyschne, jeho ručné opracovanie je oveľa ťažšie.) V území sa nenachádzajú žiadne ďalšie ložiská nerastných surovín, resp. chránené ložiskové územia.

Lesy

Povrch územia je vo veľkej miere odlesnený. Z pôvodných lužných lesov, ktoré sprevádzali rieky, sa zachovalo niekoľko nesúvislých fragmentov kultúrnych lesov. V tesnej blízkosti riek majú vytvorené existenčné podmienky lužné lesy. Vývoj a súčasný stav lesných rastlinných spoločenstiev je podmienený špecifickými prírodnými a antropogénnymi činiteľmi. Súčasná biodiverzita rastlínstva je výsledkom ľudskej činnosti v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva. Preto sa tu dnes nevyskytujú prirodzené a prírodné lesné rastlinné spoločenstvá, do ktorých by človek nezasahoval. Najväčšiu časť lesného územia zaberajú jaseňové, brestové, dubové aj lužné lesy. Okolo rieky Bodrog vrbovo-topoľové lužné lesy. Na pieskových dunách sú to ponticko - panonské dubové lesy, konvalinkové a kostravové, na úpätí Tarbucky dubovo hrabové lesy. Lesy tvoria veľmi významný prvok územného systému ekologickej stability. Hospodárske využívanie drevnej hmoty na tomto území je regulované a chránené.

Lesné hospodárstvo v regióne nie je rozhodujúcim ekonomickým faktorom. Lesy v skúmanom území majú veľký potenciál pre aktivity poľovníctva, turistiky na vyznačených chodníkoch a inú záujmovú turistiku.

Voda

Územím preteká rieka Bodrog, ktorá je jedinou východoslovenskou vodnou cestou, je splavná väčšími loďami, podľa vodného stavu dosahuje hĺbku min. 230 cm. Rieka Bodrog vzniká sútokom riek Ondava a Latorica. Je pravým prítokom rieky Tisa. Hranicu s Maďarskom prekračuje blízko obcí Klin nad Bodrogom a Borša.

Národná prírodná rezervácia Tajba je mŕtve rameno Bodrogu v katastrálnom území obce Streda nad Bodrogom vo výmere 27,36 ha. Predstavuje ukážku dnes už vzácných pozostatkov močiarnych spoločenstiev na území. Vyskytuje sa tu pravidelne rozmnožujúca, kriticky ohrozená (vedená v Červenej knihe) korytnačka močiarna a vodné vtáctvo.

Chránená krajinná oblasť Latorica je druhá nížinná chránená krajinná oblasť na Slovensku. Vyhlásená bola v roku 1990 s rozlohou 156,2 km² (15 620 ha). Časť rozvodia s rozlohou 4 404,7 ha bola 26. mája 1993 zaradená do zoznamu Ramsarských lokalít medzinárodného významu. Krajinná oblasť pozostáva zo sústavy ramien, obklopených naplavenými lesmi a mokraďami. Najvýraznejším prvkom je zriedkavá biocenóza vody a močiarov, ktorá je jedinečná na Slovensku. Vzhľadom na polohu a charakter krajiny oblasti, je využívaná vodným vtáctvom, nie len na hniezdenie, ale aj v prípade sťahovavých vtákov na krátkodobý oddych.

Rybársky revír 4-0140-1-1 Bodrog MO Streda nad Bodrogom:

- Čiastkové povodie rieky Bodrog od štátnej hranice SR – Maďarsko po ústie Ondavy a Latorice
- Odstavené ramená:
  - pri obci Věč, medzi obcami Streda nad Bodrogom a Somotor – „Žilip“,
  - pri obci Viničky – „Vince tó“,
  - v obci Streda nad Bodrogom – "Malod'a"
  - pri obci Klin nad Bodrogom.

Vzduch

V území MAS BODROG, o. z. sa nenachádzajú žiadne významné zdroje znečisťovania ovzdušia. Významný podiel na znečistení ovzdušia územia tvoria malé zdroje znečistenia ovzdušia, ku ktorým zaraďujeme lokálne kotolne a kúreniská spaľujúce plynové, ale aj pevné palivá. Z hľadiska zaťaženia ovzdušia emisiami vzhľadom na nízku dopravnú zaťaženosť ciest III. triedy územie nie je postihnuté.

Hluk

Environmentálny hluk je prirodzenou súčasťou životných aktivít každého človeka. Jeho prítomnosť v životnom prostredí je neodmysliteľne spojená s rôznymi formami dopravy, ale aj s mnohými pracovnými či mimopracovnými aktivitami.

Zvyšujúca sa intenzita dopravy na pozemných komunikáciách spojená s rastúcou mierou urbanizácie miest v posledných desaťročiach mení aj vnímanie a postoj človeka k hluku, ktorý čoraz viac ovplyvňuje kvalitu života a úroveň zdravia exponovaných obyvateľov.

Vďaka charakteru územia MAS BODROG, o. z. okrem obce Svätušie, cez ktorú prechádzajú kamióny z dôvodu tu prítomného kameňolomu, tento fenomén v tomto území nie je výrazne badateľný.

Environmentálne záťaže

Odpadové hospodárstvo

Väčšina obcí na území MAS BODROG, o. z. má spracovaný Program odpadového hospodárstva.

V obciach je zavedený separovaný zber odpadu. Pôvodcami odpadu v území sú rodinné domy vidieckeho a mestského typu, viacpodlažné bytové domy, základné školy, materské školy, zdravotné strediská, ostatná občianska vybavenosť ako aj podnikateľská sféra.

Odvoz odpadu zabezpečuje firma Fúra s. r. o.. Odpad sa vyváža na riadenú skládku spoločnosti.

Triedenie odpadu v MAS BODROG, o. z.	
Obec	Triedené zložky odpadu
Klin nad Bodrogom	Plasty, sklo, papier, kov, objemný odpad, elektroodpad, stavebný odpad, textil, pneumatiky
Malý Horeš	Plasty, sklo, papier, kov, objemný odpad, elektroodpad, stavebný odpad, textil, pet – fľaše, nebezpečný odpad
Malý Kamenec	Plasty, sklo, papier, kov, objemný odpad, elektroodpad, stavebný odpad, textil, pneumatiky
Pribeník	Plasty, sklo, papier, kov, objemný odpad, elektroodpad, stavebný odpad, textil
Somotor	Plasty, sklo, papier, kov, objemný odpad, elektroodpad, stavebný odpad, textil, pneumatiky

Strážne	Plasty, sklo, papier, kov, objemný odpad, elektroodpad, stavebný odpad, textil
Streda nad Bodrogom	Plasty, sklo, papier, kov, objemný odpad, elektroodpad, stavebný odpad, textil, pneumatiky
Svätušie	Plasty, sklo, papier, kov, objemný odpad, elektroodpad, stavebný odpad, textil
Svinice	Plasty, sklo, papier, kov
Veľký Horeš	Plasty, sklo, papier, kov, obaly z papiera a lepenky, obaly z plastov, obaly zo skla, vyradené elektrické, kompozitné obaly, pneumatiky, biologicky rozložiteľný odpad
Veľký Kamenec	Plasty, sklo, papier, kov

Tabuľka č. 31MAS Triedenie odpadu v MAS BODROG, o. z., Zdroj: Vlastný výskum

Environmentálne záťažové územie

V súčasnosti najviac medializovanými environmentálnymi záťažami sú voda, ovzdušie a skládky odpadov. Tieto záťaže priamo ohrozujú obyvateľov žijúcich v zaťažených oblastiach.

V území MAS BODROG, o. z. environmentálnou záťažou je skládka odpadu v obci Svätušie, čierne skládky v obciach Somotor, Strážne, Streda nad Bodrogom, Veľký Horeš, Veľký Kamenec. V obci Strážne taktiež je hydinná farma, ktorá tiež znečisťuje životné prostredie.

Najväčší znečisťovatelia v území

Najväčšími znečisťovateľmi územia sú podnikateľské subjekty pôsobiace na území. Ich zoznam je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Obec	Názov (firma, družstvo,...)	Spôsob znečistenia
Malý Horeš	SPP, a. s.	kompresorová stanica - ovzdušie
Strážne	MONFI, s. r. o.	zápach
Svätušie	Kameňolom	prašnosť, hlučnosť
Somotor, Strážne, Streda nad Bodrogom, Veľký Horeš, Veľký Kamenec	neznámy	čierne skládky

Tabuľka č. 32MAS Znečisťovatelia v území MAS BODROG, o. z., Zdroj: Vlastný výskum

Dostupné finančné zdroje, rozpočty a majetok obcí, investičné aktivity

Dostupné finančné zdroje, rozpočty obcí, investičné aktivity

Obce získavajú prostriedky na financovanie svojich výdavkov predovšetkým z daňových príjmov (miestne dane, podielové dane, miestne poplatky) a nedaňových príjmov (výnosy z majetku obce, tržby z predaja obecného majetku, výnosy z pokút, atď.).

Nasledovná tabuľka znázorňuje rozpočty obcí za roky 2014 a 2015.

Rozpočet obcí v MAS BODROG, o. z.		
Obec	2014	2015
Klin nad Bodrogom	38 207,00	40 125,00
Malý Horeš	465 640,00	277 068,00
Malý Kamenec	123 730,00	145 358,00
Pribeník	413 527,00	427 000,00
Somotor	1 020 990,60	962 555,94
Strážne	163 300,00	165 300,00
Streda nad Bodrogom	1 789 753,00	1 747 091,00
Svätuše	492 607,00	317 100,00
Svinice	48 295,65	73 535,83
Veľký Horeš	553 317,69	546 242,08
Veľký Kamenec	237 278,39	228 033,00

Tabuľka č. 33MAS Rozpočet obcí v MAS BODROG, o. z., Zdroj: Vlastný výskum

Okrem príjmov uvedených vyššie pre obce sú dostupné aj ďalšie možnosti, pomocou ktorých môžu získať finančné zdroje pre vlastný rozvoj.

Ako vidno z Tabuľky č. 34MAS obce v území MAS BODROG, o. z. za posledných 5 rokov najviac investovali do projektov spolupráce resp. do cezhraničnú spoluprácu a to 524 037,00 EUR, do bytovej výstavby 502 820,00 EUR. Z dôvodu vysokého počtu obyvateľov MRK (v prvom rade problémové obyvateľstvo, Rómovia) obce nachádzajúce sa v území MAS BODROG, o. z. investovali aj do vybudovania systému prevencie kriminality (kamerové systémy) vo výške 279 646,67 EUR. Taktiež sa investovalo do opráv miestnych komunikácií a zveľaďovania verejných priestranstiev, vybudovania kanalizácie, ale neostal im ľahostajný ani rozvoj školstva a športu ako ani kultúra a ochrana kultúrnych pamiatok. Najmenej investícií šlo do opráv domov smútku a na voľný čas, pričom do výstavby náučných chodníkov, plynofikácie a do rozvoju sociálnej oblasti sa za posledných 5 rokov neinvestovalo vôbec.

Investície priniesli do územia zlepšenie podmienok v niektorých oblastiach. Stále to však nie je postačujúce, nakoľko išlo len o čiastkové rekonštrukcie, prípadne rekonštrukcie a výstavby/dostavby/prestavby v jednotlivých obciach, ktoré nemali vplyv na celé územie. Neinvestovalo sa do rozvoja cestovného ruchu, ktorý by priniesol do regiónu pracovné príležitosti. Dopravná infraštruktúra je nedostatočná, v obciach chýbajú chodníky, autobusové zastávky a niektoré cesty sú v havarijnom stave. V niektorých obciach je potrebné vybudovať/dobudovať kanalizáciu a ČOV. V rámci podpory športových a kultúrnych aktivít na území je potrebné vybudovať/dobudovať detské ihriská, športové ihriská, amfiteátre, cykloturistické chodníky atď..

Druh investície	Objem FP v EUR
Miestne komunikácie a verejné priestranstvá	54 906,69
Náučné chodníky	-
Vodovod	-
Kanalizácia	153 070,00
Plynofikácia	-
Bytová výstavba	502 820,00
Odpadové hospodárstvo	21 275,00
Ochrana pred povodňami	466 026,30
Školstvo a šport	212 810,58
Obecné úrady	60 379,00
Sociálna oblasť	-
Domy smútku	2 259,00
Verejné osvetlenie	25 844,00
Verejný rozhlas	8 000,00
Kultúra	8 464,00
Kultúrne pamiatky	4 000,00
Voľný čas	2 468,00
Projekty spolupráce	524 037,00
Kamerové systémy	279 646,67
Ostatné	475 526,30

Tabuľka č. 34MAS Investičné aktivity od roku 2010 do roku 2014, Zdroj: vlastný výskum

Majetok obcí

Obec	Majetok
Klin nad Bodrogom	obecný úrad, kultúrny dom, kaplnka, budova bývalého obecného úradu – nájomný dom

Malý Horeš	obecný úrad, kultúrny dom, materská škola, športový areál, dom smútku, dom spoločenských služieb a vinný dvor, bytové jednotky 9x
Malý Kamenec	obecný úrad, kultúrny dom, obecný dom tradícií, tribúna + šatňa, dom smútku, zvonica
Pribeník	obecný úrad, kultúrny dom, materská škola, základná škola, knižnica, múzeum, školská jedáleň, dom smútku, dom športu, nájomné byty 3x, bytový dom – 12 bytov, tribúna + šatne
Somotor	multifunkčná budova (kultúrny dom, knižnica, obecný úrad, umelecká škola), obecný dom 2x, čistička, futbalové ihrisko + šatne, dom smútku, materská škola, základná škola, dom voľného času, zvonica 2x, krízové centrum, 12 bytových jednotiek
Strážne	obecný úrad, kultúrny dom, materská škola, knižnica, dom smútku, požiarna zbrojnica, kasárne, sklad CO, kolkáreň
Streda nad Bodrogom	obecný úrad, miestne kultúrne stredisko, materská škola, základná škola, dom dôchodcov, futbalové ihrisko + vybavenie, spomienkový dom, požiarna zbrojnica
Svätúše	obecný úrad, kultúrny dom, dom smútku, športová budova na ihrisku, budova MŠ, ZŠ, budova pošty
Svinice	Obecný úrad, kultúrny dom, dom smútku, budova MŠ, budova na ihrisku, objekt bývalého hostinca, budova predajne, sklad CO, zvonica, kúria, ½ rodinného domu
Veľký Horeš	obecný úrad, kultúrny dom, dom tradícií, futbalové ihrisko + šatne + tribúna, základná škola, dom smútku, dom ukážkového hospodárstva, požiarna zbrojnica, stolárska dielňa
Veľký Kamenec	obecný úrad, kultúrny dom, pošta, ruina hradu, kaštieľ, materská škola, základná škola, obytný dom, ihrisko + tribúna, dom smútku

Tabuľka č. 35MAS Majetok obcí MAS BODOROG, o. z., Zdroj: Vlastný výskum

Ekonomické zdroje – oblasť podnikania

Oblasť podnikania

Východné Slovensko patrí k chudobnejším regiónom Európskej únie. Dosahuje 44% priemeru jej hrubého domáceho produktu. Košický kraj dosahuje 84% priemeru hrubého domáceho produktu Slovenska.

Územie MAS BODROG, o. z. patrilo k výrazne agrárnym, hospodársky slabo rozvinutým oblastiam a patrí k okresom s prevažujúcou nepriemyselnou výrobou a poľnohospodárstvom.

V súčasnosti pracovných príležitostí je nepomerne málo aj v blízkych oblastiach. Úpadok poľnohospodárstva je evidentný. Na ústupe je aj priemyselná výroba. Pravidelné znižovanie ekonomickej sily firiem v území priamo ovplyvňoval stav zamestnanosti. Globálne sa rozširujúca finančná kríza negatívne zasiahla podniky, čo vedie k ďalšiemu zníženiu zamestnanosti. Územie teda dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

V území sa nachádzajú rôzne príležitosti, kde je možné investovať s cieľom prilákať nových turistov, zavádzať rôzne efektívnejšie výrobné procesy, zvyšovať ľudský potenciál alebo zveľaďovať samotné územie. Napriek vhodnému potenciálu územia aj pre rozvoj cestovného ruchu, nie je jeho úroveň úmerná existujúcim možnostiam.

Teda predpoklady na rozvoj podnikania v rôznych oblastiach existuje, avšak tieto podniky často krát nedisponujú dostatkom finančných prostriedkov, aby mohli svoju činnosť rozvíjať čo úzko súvisí s vysokou mierou nezamestnanosti (neschopnosť vytvoriť nové pracovné miesta).

Z hore uvedeného možno usúdiť, že v území MAS BODROG, o. z. je potrebné posilniť hospodárstvo, zvýšiť počet podnikateľov, čím sa vytvoria nové pracovné príležitosti.

Najväčší zamestnávateľia v území MAS BODROG, o. z.

Tabuľka č. 36MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 3) udáva najväčších zamestnávateľov, podľa veľkostného členenia podnikov, ktorí zamestnávajú obyvateľov obcí/mesta v území MAS BODROG, o. z..

- Poľnohospodárske družstvo Malý Horeš – Pribeník sa zaoberá poľnohospodárskou prvovýrobou (pšenica, jačmeň, hrach, sója, repka olejná, slnečnica, tabak, hrozno, osivo pšenica, jačmeň, hrach, viacročné krmová; mlieko, jatočný hovädzí dobytok a ošípané, výkrm kurčiat a moriek, jahňatá).
- Pekáreň Judita Gulyášová, s. r. o.. Pekáreň sa zo začiatku zamerala výslovne na výrobu chleba. Postupom času sa výrobným program rozšíril o výrobu bežného a jemného pečiva, parených a vyprážaných výrobkov, zaviedla sa výroba cereálnych výrobkov, ako aj špeciálnych druhov chleba. S modernizáciou pekárne sa začalo od roku 2000, kedy došlo k pristavbe nových výrobných priestorov, zakúpili sa nové etažové a rotačné pece, ako aj strojnotechnologické zariadenia. Hlavným výrobným programom je výroba pšenično-ražných, ako aj špeciálnych druhov chleba. Chleby, ako aj pečivo sú vyguľované a formované ručne, čo sa odzrkadlí hlavne na kvalite.

- WEINBERG 93 s. r. o. je stavebno-konštrukčná firma, ktorej činnosť je zameraná hlavne na generálne dodávky stavieb komerčných budov, priemyselných objektov, rekreačných budov vrátane kancelárií. Medzi naše hlavné činnosti patrí opláštenie a zastrešenie nových aj existujúcich budov a výroba oceľových konštrukcií.

Rozdiely v sektoroch a odvetviach v rámci územia

Tabuľka č. 37MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 3) zobrazuje počet firiem v území MAS BODROG, o. z. Tabuľka obsahuje aj podfarbené bunky. Podfarbené pole predstavuje sústredenie odvetvia v danej obci. Najviac zafarbené polia sú pri obciach Streda nad Bodrogom, Pribeník.

Primárny sektor predstavuje prvovýrobu, teda poľnohospodárstvo, lesníctvo a ťažba dreva, lov a rybolov, baníctvo a ťažba surovín (60 firiem). V tomto sektore je najpočetnejšie poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov. Najviac firiem v tomto sektore sa nachádza v obciach Streda nad Bodrogom a Svätuše.

Sekundárny sektor, sektor výroby a priemyslu zahŕňa všetky odvetvia ľudskej činnosti, ktoré premieňajú suroviny na výrobky alebo tovar. Do tejto skupiny patria odvetvia, ako napr. strojárstvo, automobilový priemysel, elektrotechnický priemysel, chemický priemysel, energetický priemysel (poľa niektorých zdrojov na pomedzí terciárneho sektora), hutnícky priemysel, stavebný priemysel, potravinársky priemysel, sklársky priemysel, textilný a odevný priemysel, spotrebný priemysel (spotrebný tovar) (94 firiem). V tomto sekundárnom sektore sa nachádza najviac firiem v obciach Streda nad Bodrogom, Pribeník a Veľký Horeš.

Do terciárneho sektora (sektor služieb) patria všetky organizácie (teda okrem výrobných podnikov, spracovateľského priemyslu surovín a poľnohospodárstva), ktoré predmetom svojho pôsobenia zapadajú aspoň do jedného z odvetvia služieb: obchod a sprostredkovanie, skladovanie, cestovný ruch, ubytovanie a pohostinstvo, finančné služby, médiá, informácie a propagácia, odvetvie informačné a komunikačné služby a priemysel, vzdelávanie, zdravotníctvo a sociálna starostlivosť, nehnuteľnosti a infraštruktúra, zábava, kultúra a šport, poradenstvo, právne a odborné služby, remeslá a opravy, verejná správa (328 firiem). V rámci tohto sektora sa najviac firiem znova nachádza v obciach Streda nad Bodrogom, Pribeník, Somotor.

Zamestnanosť/nezamestnanosť

Nezamestnanosť je prirodzeným fenoménom a atribútom slobodnej spoločnosti založenej na trhovom mechanizme a demokracii. Jej existencia vyplýva z potrieb pohybu pracovníkov a zo slobodného rozhodovania osôb o tom, či budú závislé od príjmov a zo zamestnania alebo iných príjmov (dávok sociálneho zabezpečenia, podpory v nezamestnanosti a pod..

Územie MAS BODROG, o. z. patrilo k výrazne agrárnym, hospodársky slabo rozvinutým oblastiam a patrí k okresom s prevažujúcou nepriemyselnou výrobou a poľnohospodárstvom. Významným zamestnávateľom bol a je železničný uzol v Čiernej nad Tisou. V súčasnosti pracovných príležitostí je nepomerne málo aj v blízkych oblastiach. Úpadok poľnohospodárstva je evidentný. Na ústupe je aj poľnohospodárska, ako aj priemyselná výroba. Pravidelné znižovanie ekonomickej sily firiem v území priamo ovplyvňoval stav zamestnanosti. Globálne sa rozširujúca finančná kríza negatívne zasiahla podniky, čo vedie k ďalšiemu zníženiu zamestnanosti. Územie teda dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

V území MAS BODROG, o. z. v roku 2014 bola nižšia nezamestnanosť ako v roku 2013. Medzi nezamestnanými bolo viac mužov ako žien.

Počet uchádzačov o zamestnanie v území MAS BODROG, o. z. za roky 2013 a 2014 znázorňuje Tabuľka č. 38MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 4).

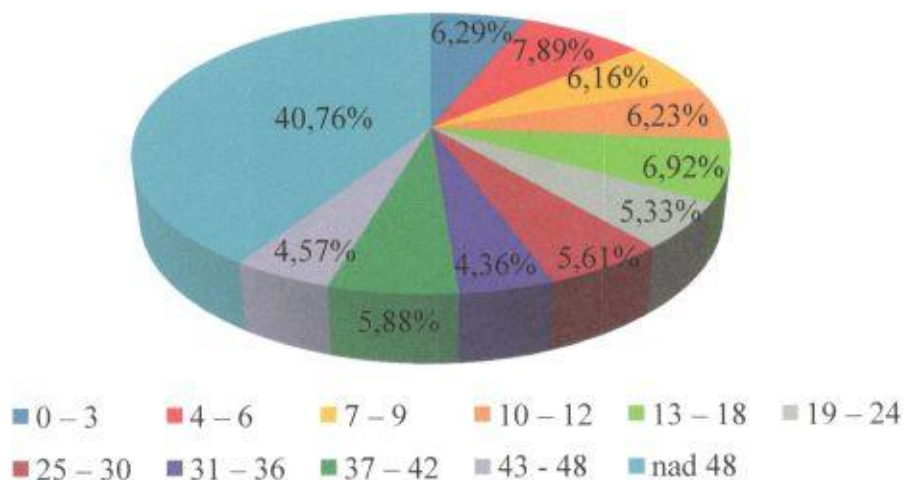
Graf č. 11MAS Počet uchádzačov o zamestnanie v území MAS BODROG, o. z. za rok 2014,

Zdroj: UPSVR SR

Vývoj uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie

Z hľadiska dĺžky evidencie nezamestnaných na úrade práce – Tabuľka č. 39MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 4) je najmenej nezamestnaných v kategórii od 10 do 12 mesiacov. Najviac nezamestnaných obyvateľov je podľa dĺžky evidencie nezamestnaných v kategórii nad 48 mesiacov, tzn. dlhodobo nezamestnaní, ktorých je 40,76%.

Vývoj uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie v území MAS BODROG, o. z. za rok 2014

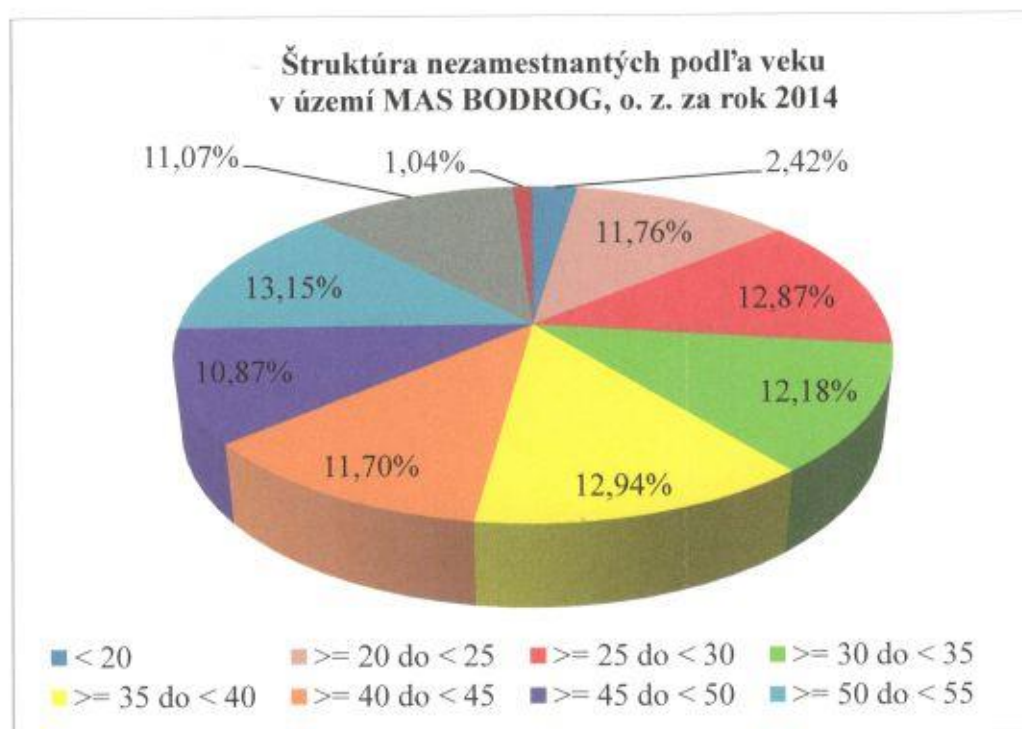
Graf č. 12MAS Vývoj uchádzačov o zamestnanie podľa dĺžky evidencie v území MAS BODROG, o. z. za rok 2014, Zdroj: UPSVR SR

Štruktúra nezamestnaných podľa veku

Z Tabuľky č. 40MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 4) je nám zrejmé, že v roku 2014 je najviac 13,15% uchádzačov o zamestnanie v kategórii ≥ 50 do < 55 ročných.

Najmenej uchádzačov o zamestnanie je v kategórii < 20 . Je ich badateľne menej ako v iných kategóriách. Dôvodom môže byť aj to, že mladí ľudia študujú na vysokých školách, alebo odchádzajú do zahraničia, alebo do iných regiónov Slovenska kvôli práci.

V kategórii ≥ 25 do < 30 a ≥ 35 do < 40 ročných je tiež veľa uchádzačov o zamestnanie. Táto kategória je najstabilnejšia z hľadiska, že človek dosahuje v tomto veku najlepšie výkony v práci, je adaptabilnejší, má isté pracovné skúsenosti, dobre zvláda stresové situácie, atď.

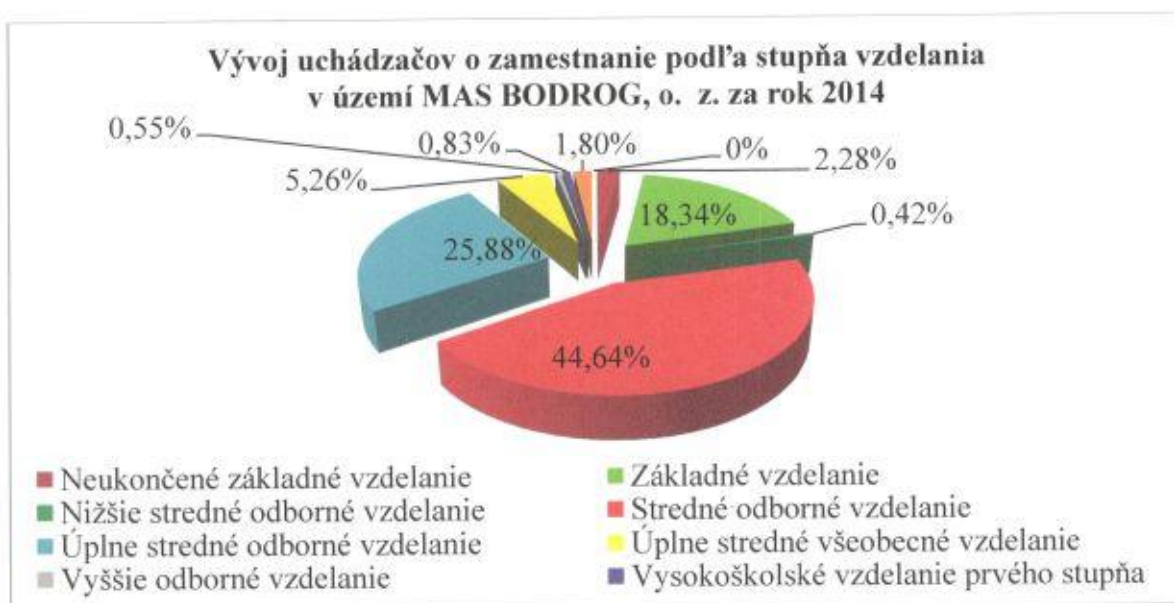

Graf č. 13MAS Štruktúra nezamestnaných podľa veku v MAS BODROG, o. z. za rok 2014,
Zdroj: UPSVR SR

Vývoj uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého stupňa vzdelania

Z Tabuľky č. 41MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 4) vyplýva, že najviac nezamestnaných až 44,64% tvoria obyvatelia z kategórie so stredným odborným vzdelaním. V ďalších skupinách uchádzačov o zamestnanie nie je až také vysoké percento. Nižšie stredné odborné vzdelanie má iba 0,42%, vyššie odborné vzdelanie 0,55% a neukončené základné vzdelanie má 2,28%.

V kategórii uchádzačov s vysokoškolským vzdelaním tretieho stupňa nie je ani jeden uchádzač.

Graf č. 14MAS Vývoj uchádzačov o zamestnanie podľa stupňa vzdelania v území
MAS BODROG, o. z. za rok 2014, Zdroj: UPSVR SR

Cestovný ruch

Je už málo regiónov, ktoré majú takú silnú identitu a charakter, a ktoré núkajú tak veľa. Pokiaľ sa chcete plaviť po rieke, ktorá svojim charakterom a prírodou pripomína malú Amazonku, bicyklovať sa po hrádzi a pozeráť, ako pastier napája dobytok z vahadlovej studne, sedieť pri mŕtvych ramenách a pozorovať volavky, kúpať sa v ešte naozaj čistej vode plnej rýb, v prastarých tufových pivniciach ochutnávať miestne vína, vychutnávať halászlé z čerstvých rýb, obdivovať romantické hrady, kaštiele a kostoly, učiť sa jazdiť na koni alebo obdivovať práce miestnych rezbárov, tak navštívte územie MAS BODROG, o. z., ktoré toto všetko ponúka.

Napriek vhodnému potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu, nie je jeho úroveň úmerná existujúcim možnostiam. Zvýšenie úrovne rozvoja cestovného ruchu možno zabezpečiť eliminovaním nepriaznivých faktorov. Ide predovšetkým o slabú propagáciu a marketing územia ako aj o nedostatok služieb pre turistov, aj keď značné príležitosti ponúka využitie prázdnych rodinných domov na turistické ubytovne, informačné centrá a iné turistické služby.

Problémom ostáva i materiálne – technická základňa cestovného ruchu prejavujúca sa absenciou ubytovacích a stravovacích zariadení a zvlášť nedostatkom a nedostupnosťou základných a rôznych doplnkových služieb pre kultúrne a športové vyžitie prívržencov turistiky a cestovného ruchu.

V území MAS BODROG, o. z. sú k dispozícii návštevníkom z okolitých miest a obcí iba 3 reštauračné zariadenia (CASTELLO v Strážnom, reštaurácia Báró v Strede nad Bodrogom a reštaurácia KORONA vo Veľkom Kamenci). Ubytovacie zariadenia sa v území nenachádzajú.

Prvoradou úlohou pre rozvoj CR v území bude v blízkej budúcnosti rozvíjanie kvalitnej propagácie a marketingových aktivít produktov (napr. vinné pivnice, splavovanie Bodrogu) a tak zabezpečovanie efektívneho využitia už „existujúcich“ ako aj plánovaných služieb CR (napr. vinné cesty), kde je potrebné urobiť rekonštrukcie amfiteátrů, verejných priestranstiev, vybudovanie ubytovacích zariadení, doplnkových služieb atď.. Politika CR bude podporovať formy CR šetrne k životnému prostrediu (vidiecka turistika, agroturistika, pobyty v prírode a pri vode, cykloturistika na vyznačených trasách, jazda na koni, atď.).

Popis doteraz realizovaných aktivít v území

Zoznam najvýznamnejších aktivít, ktoré jednotlivé obce zrealizovali prostredníctvom rôznych projektov spolufinancovaných z EÚ, alebo zo štátneho rozpočtu, alebo iných verejných zdrojov sú zachytené v Tabuľke č. 42MAS (Nepovinná príloha k Stratégii CLLD č. 5).

Jeden z najväčších projektov, ktorý zrealizovala obec Malý Horeš, bol uskutočnení v rámci Programu cezhraničnej spolupráce Maďarsko – Slovenská republika 2007 – 2013 v hodnote 566 000,00 EUR. Cez Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR sa vybudovali digitálne kamerové systémy, a cez Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR sa postavil nájomný bytový dom za 502 820,00 EUR. Obec Pribeník tiež cez Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR vykonala regeneráciu centra obce Pribeník za 378 869,75 EUR. Obec Streda nad Bodrogom pomocou Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR zvýšila štandard vzdelávania v obci v hodnote 856 298,64 EUR, cez Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja zrekonštruovala domov dôchodcov za 697 062,69 EUR.

Okrem aktivít/projektov uvedených v Tabuľke č. 42MAS obce tvoriace územie MAS BODROG, o. z. zrealizovali mnoho ďalších menších projektov.

Povinné prílohy:

- Povinná príloha k Stratégii CLLD č. 5 Zoznam zdrojov analýzy a vstupných dokumentov

3.2. SWOT analýza

Keďže MAS BODROG, o. z. má pomerne krátku históriu, počas jej doterajšej činnosti okrem plánovania tejto stratégie, nikdy nevyužívala integrovaný prístup rozvoja územia tj. prístup zdola nahor. Vďaka tohto prístupu sa podarilo po prvý krát vyhotoviť analýzu územia, zistiť silné a slabé stránky, možné príležitosti, ohrozenia (SWOT analýza), ako aj hlavné problémy a potreby rozvoja miestneho obyvateľstva a určiť priority rozvoja územia.

Spracovanie analýzy územia je prvým krokom k určeniu jednotlivých zdrojov pre SWOT analýzu.

SWOT analýza je základným nástrojom, ktorý sa používa na vyhodnotenie súčasného stavu územia. Touto metódou boli identifikované silné a slabé stránky, ktoré vyplynuli z hodnotenia aktuálneho stavu prírodných zdrojov, ľudských a spoločenských zdrojov, materiálnych a fyzických zdrojov, ako aj ekonomických zdrojov. Pomocou tejto analýzy sa vytipovali predpoklady a možnosti rozvoja územia a zároveň upozornili na riziká a prekážky, ktoré môžu spoluúčinkovať pri jeho rozvoji.

SWOT analýza pre MAS BODROG, o.z. bola pripravovaná na spoločných pracovných stretnutiach zástupcov verejného a súkromného sektora.

Do procesu tvorby SWOT analýzy ako aj do prípravy samotnej stratégie CLLD už od začiatku bola zapojená aj verejnosť. Zapojenie verejnosti prebiehalo formou rôznych nástrojov. Jedným z týchto nástrojov boli stretnutia s verejnosťou, ktoré sa uskutočnili v jednotlivých obciach a na ktorých občania z rôznych sociálnych skupín a sektorov mohli vyjadriť svoj názor k silným a slabým stránkam územia, špecifikovať príležitosti a ohrozenia.

Ďalším nástrojom, ktorý bol použitý v procese tvorby SWOT analýzy ako aj samotnej stratégie CLLD bol anonymný dotazníkový prieskum, pomocou ktorého účastníci prieskumu mohli vyjadriť svoje názory, stanoviská na potenciál územia, jeho nedostatky, možné priority a ohrozenia realizácie rozvoja územia. Taktiež sa konali rôzne neformálne rozhovory s obyvateľmi a ostatnými aktérmi územia.

Zo SWOT analýzy jasne vyplýva, ktoré oblasti sú menej rozvinuté, prípadne až ohrozené a je potrebné pri príprave stratégie orientovať sa práve na ne. Na druhej strane však vyzdvihuje jedinečnosti a zvláštnosti územia s dôrazom na príležitosti ich využitia.

Z hľadiska celkového dopadu SWOT analýzy pre územie MAS BODROG, o. z. treba uviesť fakt, že na základe poznania spoločných možností, problémov, potrieb, určenia príležitostí, ktoré územie poskytuje sa dá efektívne a zmysluplne plánovať jeho integrovaný rozvoj.

Účasť občanov na tvorbe stratégie CLLD a jej jednotlivých častí, ako je napr. aj SWOT analýza je zdokumentovaná formou prezenčných listín a fotodokumentácie v Povinnej prílohe k Stratégii CLLD č. 4.

Tabuľka č. 2: SWOT analýza

Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
Prirodne zdroje	- dobrá geografická poloha v nadväznosti na hraničné prechody s Maďarskou republikou, - vhodné klimatické podmienky, - bohatý prírodný potenciál, - výskyt nerastných surovín – kameň, piesok – Streda nad Bodrogom, Malý Kamenec, Veľký Kamenec (tuf, andezit), - výborná kvalita životného prostredia, - riadený pôdny potenciál, - optimálne zastúpenie zelene, - územie patriace do CHKO Latorica, - NPR Tajba, - Územie európskeho významu Tarbucka, Horešské lúky, - Chránené biologické náležisko Tarbucké piesky, lužné lesy, - minimálne zdroje	- nevyužitá surovinovú základňa (ložiská kameňa, piesku – Streda nad Bodrogom, Malý Kamenec, Veľký Kamenec (tuf, andezit), - ložiská nachádzajúce sa v chránenej oblasti (legislatíva krajiny), - nevyužitý prírodný potenciál krajiny pre rekreáciu (NPR Tajba, Tarbucka, Horešské lúky), - nevyhovujúce vodné hrádze (Streda nad Bodrogom, Klin nad Bodrogom), - naplavovanie zeminy a piesku z Tarbucky (Veľký Kamenec, Malý Kamenec, Streda nad Bodrogom), - nedokončené a chýbajúce kanalizácie a ČOV, - nekontrolované vypúšťanie septikov a žump, - neuskutočňovanie revitalizácie zelene a parkov v obciach, - chýbajúca zeleň pozdĺž komunikácií, - nelegálne skládky odpadov v intravilánoch a extravilánoch	- ochrana a racionálne využívanie prírodných zdrojov, - rozvoj výrobných aktivít - využitie surovinovej základne - ťažba kameňa, piesku, obnovenie poľnohospodárskej prvovýroby, - rekonštrukcia verejnej zelene pozdĺž miestnych komunikácií, - obnovenie rastlinnej a živočíšnej výroby, drobného výroby, propagácia ochrany ŽP, - existencia legislatívneho zabezpečenia nakladania s odpadmi v súlade s predpismi EÚ, - rozvoj	- hydroklimatické zmeny, otepľovanie, - zanedbanie environmentálnej výchovy, - časová a finančná náročnosť, - zanedbanie environmentálnych záťaží, - pokračujúce znečisťovanie vypúšťaním septikov a žump,

	znečisťovania ŽP, ▪ malé znečistenie ovzdušia, ▪ lokality s výskytom vzácnych druhov rastlín a živočíchov, ▪ splavnosť rieky Bodrog, ▪ vodná plocha Karča (Veľký Kamenec), ▪ množstvo historických a kultúrnych pamiatok (kaštieľ, zrúcaniny hradu, kostoly), ▪ kultúrna pamiatka – kostol z 13. Storočia (Klin nad Bodrogom), ▪ významné archeologické náleziská – stopy osídlenia po ľude badánskej kultúry z rannej doby bronzovej a halštatskej, bukovohorská a otomanská kultúra, ▪ najnižšie položené miesto Slovenska (Klin nad Bodrogom), ▪ dobré podmienky pre poľnohospodársku prvovýrobu, vinohradníctvo, pestovanie ovocia a zeleniny, ▪ blízkosť Tokajskej vinnej oblasti (vinice),	obcí, ▪ environmentálne záťaž súvisiace so skládkami TDO, ▪ chýbajú zberné dvory a kompostoviská, ▪ nedostatočné separovanie odpadov, ▪ nedostatočná motivácia občanov triediť odpad, ▪ nízke environmentálne povedomie obyvateľstva, ▪ slabé využívanie obnoviteľných zdrojov energie, ▪ slabá propagácia prírodných, kultúrnych a historických daností územia	environmentálnej výchovy na školách, ▪ politika EÚ smerujúca k trvalo udržateľnému rozvoju, ▪ možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ	

	▪ separovanie odpadov vo všetkých obciach, ▪ pozitívny prístup miestnej samosprávy k zachovaniu prírodného dedičstva pre nasledujúce generácie			
Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
Materiálne a fyzické zdroje	▪ sprístupnenie územia autobusovou dopravou SAD, ▪ blízkosť železničného uzla a prekladiska v Čiernej nad Tisou, ▪ relatívna blízkosť medzinárodného letiska a železničného dopravného uzla v meste Košice, ▪ spracované a pripravované rozvojové dokumenty obcí, ▪ možnosti územného rozvoja v obciach, ▪ široká občianska a spoločenská vybavenosť, obce sú plynofikované, ▪ dostatočná energetická sieť, dostupnosť telekomunikačných služieb, ▪ všetky obce majú prístup na internet, ▪ bohatá tradícia ľudových remesiel (košíkari,	▪ zlý technický stav regionálnych a miestnych komunikácií, ▪ zlý technický stav komunikácie k hraničnému prechodu Veľký Kamenec – Pacín, ▪ nedostatok chodníkov, zelených pásov, prechodov pre chodcov, nástupných ostrovčekov, ▪ chýbajúce cyklistické a náučné chodníky, ▪ zlý technický stav autobusových zastávok, ▪ zlý technický stav vozového parku autobusov, ▪ nízka kapacita intervalov autobusovej dopravy, ▪ absencia zladenia harmonogramu autobusových spojov s vlakovými spoji, ▪ nedostatok parkovacích plôch a parkovacích miest, ▪ chýbajúce vybavenie na prevenciu proti vandalizmu a kriminalite, ▪ zastarané verejné osvetlenia	▪ možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ, ▪ diaľnice spájajúce západ a východ SR, ▪ rekonštrukcia príjazdových komunikácií do obcí a ďalších napojení na hlavné cestné ťahy, ▪ možnosť spolufinancovania kultúrnych, športových aktivít zo súkromného sektora, ▪ dobudovanie kultúrnych, športových a detských areálov, ▪ rozšírenie kultúrnej a športovej spolupráce, ▪ rozšírenie cezhraničnej	▪ nezáujem investorov o toto územie, ▪ slabá výkonnosť slovenskej ekonomiky, ▪ stagnujúca výstavba diaľnice spájajúcej západ a východ SR, ▪ neriešenie zlého stavu technického príjazdových komunikácií a napojení na hlavné cestné ťahy, ▪ nedostatok financií a zanedbávanie technickej a dopravnej infraštruktúry v obciach a v území, ▪ nedostatočná finančná podpora štátu pri presune kompetencií, ▪ nevysporiadanie vlastníckych vzťahov, ▪ rastúce ceny služieb bez adekvátneho zvyšovania

	prútikári, stolári, atď.), ▪ aktívna činnosť spolkov, ▪ vysoká úroveň folklórnych a iných kultúrnych podujatí a súťaží, ▪ vybudované základy cezhraničnej spolupráce, ▪ záujem mládeže o kultúru (spev, tanec), ▪ záujem obyvateľstva o športové vyžitie	a miestne rozhlas, ▪ finančne veľmi náročná výstavba a rekonštrukcia technickej a dopravnej infraštruktúry, ▪ zlý technický stav a vysoká energetická náročnosť verejných budov, ▪ chýbajúce domy smútku, ▪ nedostatok a zlý technický stav detských a športových ihrísk, areálov, ▪ chýbajúce múzeá, domy tradícií, ▪ nedostatok zariadení CR, ▪ nedostatočná ponuka služieb CR	spolupráce	kvality, ▪ nárast individuálnej automobilovej dopravy, ▪ zlý, neuspokojivý vzťah medzi životným štýlom obyvateľstva a športovaním, ▪ ďalší nárast nezamestnanosti, ▪ neustále zvyšovanie cien, ▪ nízke a stagnujúce príjmy obyvateľov
Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky	Príležitosti	Ohrozenia
Ludské a spoločenské zdroje	▪ vysoký podiel obyvateľstva v produktívnom veku, ▪ rozmanitá náboženská a národnostná štruktúra obyvateľov – nutnosť tolerancie, ▪ záujem obyvateľov o vzdelávanie a zvyšovanie kvalifikácie, ▪ dostupné materské a základné školy v obciach, ▪ strediskový charakter obce Streda nad Bodrogom, ▪ pomerne ľahko dostupná široká a rozmanitá sieť rôznych inštitúcií, úradov a	▪ pokles počtu obyvateľov, ▪ mierny pokles počtu narodených detí, ▪ zvýšený migračný úbytok, ▪ finančne veľmi náročná prevádzka MŠ a ZŠ, ▪ zlý technický stav MŠ a ZŠ a nedostatočná kapacita, ▪ nedostatočné a zastarané vybavenie škôl učebnými pomôckami, ▪ nedostatočné vybavenie ZŠ výpočtovou technikou, ▪ slabé prepojenie systému vzdelávania s potrebami trhu práce, ▪ nízke finančné ohodnotenie pedagogických pracovníkov a	▪ možnosť využívať štrukturálne fondy EÚ, ▪ pokračujúce národné programy podporujúce zamestnanosť - aktivačné plány zamestnanosti na národnej a regionálnej úrovni, ▪ koncepcie a akčné plány zamestnanosti na národnej a regionálnej úrovni, ▪ rozvoj priemyselných	▪ pokles demografického vývoja a starnutie obyvateľstva, ▪ pokračujúci úbytok obyvateľstva migráciou - zvlášť kvalifikovaných mladých ľudí, ▪ nedostatočné finančné kompenzácie presunu kompetencií zo štátu na samosprávu, ▪ postupný zánik pracovných príležitostí pre obyvateľov s nižším vzdelaním, ▪ pokračujúca izolácia škôl

	služieb v blízkych mestách (napr. Kráľovský Chlmec), ▪ veľký záujem obyvateľov o rozvoj obcí a regiónu MVO, spolky a združenia, ▪ ponuka a ľahká dostupnosť rekvalifikačných kurzov pre nezamestnaných, ▪ využívanie aktivačných práv v obciach, ▪ životný štýl občanov je úzko spätý s tradíciami, ▪ záujem ľudí o dianie v obciach o veci verejné	nepedagogických zamestnancov škôl a predškolských zariadení, ▪ nedostatok financií na podporu školstva, ▪ pomerne vysoká nezamestnanosť v porovnaní s inými regiónmi SR, ▪ nižšia vzdelanostná úroveň nezamestnaných, ▪ značná skupina MRK obyvateľov, ▪ nutnosť dochádzania za prácou, ▪ málo miestnych pracovných príležitostí, ▪ chýbajú komunitné centrá v obciach, ▪ chýbajú komunitní, terénni sociálni pracovníci, ▪ chýbajú centrá voľného času pre deti a mládež v obciach, ▪ nedostatočná komunitná spolupráca, komunitný dialóg a spolupatričnosť v komunitách	parkov v blízkych mestách	vzhľadom k vonkajšiemu prostrediu a trhu práce, ▪ národná legislatíva bez účinných opatrení voči zneužívaniu sociálnych výhod, ▪ prehlbovanie chudoby a sociálneho vylúčenia u neprispôsobivých občanov, ▪ pokles výroby u dominantných zamestnávateľov v okolí, ▪ nezáujem investorov o východ Slovenska
	<i>Silné stránky</i>	<i>Slabé stránky</i>	<i>Príležitosti</i>	<i>Ohrozenia</i>
Ekonomické zdroje	▪ výhodná poloha obcí – v tichom a čistom prostredí vhodnom pre CR, ▪ dobré podmienky pre poľnohospodársku prvovýrobu, ▪ vinohradníctvo, pestovanie ovocia a zeleniny, ▪ existencia vinných pivníc	▪ nízke využívanie štátnych podporných programov a EU fondov miestnymi podnikateľmi a administratívne náročné čerpania EU fondov, ▪ nízka úroveň HDP/obyv. v porovnaní s priemerom Európskej únie, ▪ vysoká miera nezamestnanosti,	▪ zmena daňového systému SR, ▪ rast priamych zahraničných investícií v regióne, ▪ možnosti využívania fondov EÚ, ▪ zvyšovanie kúpnej sily obyvateľstva,	▪ neriešenie politiky štátu v oblasti malého a stredného podnikania, ▪ nárast odľahu kvalifikovanej pracovnej sily, ▪ nárast konkurencie vplyvom vstupu SR do EÚ,

	(Streda nad Bodrogom, Malý Kamenec, Veľký Kamenec, Strážne), ▪ pomerne ľahká dostupnosť inštitúcií zameraných na podporu podnikania, ▪ spracovávané aktuálne rozvojové dokumenty, ▪ tradičné ľudové remeslá a folklór, ▪ bohatá história	▪ nedostatok pracovných príležitostí pre udržanie pracovnej sily, ▪ odchod kvalifikovanej pracovnej sily, ▪ neoptimálne využívanie prírodného a historického potenciálu regiónu, ▪ zanedbávanie starostlivosti prírodných aktivít, ▪ nedostatočná dopravná a technická infraštruktúra, ▪ nutnosť dochádzania za prácou a službami, ▪ nízke využitie miestnych výrobných kapacít, ▪ nedostatočný rozvoj a podpora miestnych producentov, ▪ chýbajúca stratégia podpory malého a stredného podnikania, ▪ nedostatočná ponuka služieb cestovného ruchu, ▪ chýbajúce zariadenia cestovného ruchu, ▪ nedostatočná propagácia obcí a regiónu v oblasti cestovného ruchu, ▪ nerozvinutá medzinárodná partnerská spolupráca	▪ vytváranie priaznivejších podmienok podnikov v SR, ▪ využitie prírodného, historického a kultúrneho potenciálu pre rozvoj cestovného ruchu, ▪ vytváranie nových partnerstiev, ▪ rozvoj priemyselných parkov a priemyselných oblastí v regióne	▪ klesajúca ekonomická aktivita, ▪ pretrvávajúci nezáujem investorov o Východné Slovensko, ▪ zanedbanie výstavby diaľnic a nadradenej cestnej siete v regióne, ▪ slabá propagácia východu Slovenska, ▪ nedostatočné stimuly pre budúcich investorov zo strany vlády

3.3. Identifikácia potrieb

Prvým krokom pri identifikácii potrieb územia MAS BODROG, o. z. bolo zostavenie SWOT analýzy. Touto metódou boli identifikované silné a slabé stránky, ktoré vyplynuli z hodnotenia aktuálneho stavu prírodných zdrojov, ľudských a spoločenských zdrojov, materiálnych a fyzických zdrojov, ako aj ekonomických zdrojov. Pomocou tejto analýzy sa vytipovali predpoklady a možnosti rozvoja územia a zároveň upozornili na riziká a prekážky, ktoré môžu spoluúčinkovať pri jeho rozvoji.

Na ďalších pracovných stretnutiach sa pristúpilo k druhému kroku – samotnému vyhodnoteniu najčastejších problémov a určeniu kľúčových problémov.

Keďže do prípravy samotnej stratégie CLLD, ako aj do jej jednotlivých častí bola zapojená aj verejnosť, nebolo to inak ani pri tvorbe problémovej analýzy, tj. pri určení kľúčových problémov územia. Verejnosť (občania z rôznych sociálnych skupín a sektorov) sa na organizovaných verejných stretnutiach, ktoré sa realizovali v jednotlivých obciach územia, ale aj pomocou anonymných dotazníkov mohla vyjadriť svoj názor o tom čo považujú na svojom území ako kľúčové problémy.

Po vyhodnotení anonymných dotazníkov a stretnutí s verejnosťou ako aj na základe SWOT analýzy členovia pracovných skupín určili kľúčové problémy, ktoré zadelili do jednotlivých oblastí.

Kľúčové problémy územia MAS BODROG, o. z. sú nasledovné:

Oblasť: Prírodné zdroje:

- nedokončené a chýbajúce kanalizácie a ČOV,
- nekontrolované vypúšťanie septikov a žump,
- ložiská nachádzajúce sa v chránenej oblasti (legislativa krajiny),
- nevyhovujúce vodné hrádze (Streda nad Bodrogom, Klin nad Bodrogom),
- záťaž súvisiace so skládkami TDO,
- nedostatočné separovanie odpadov,
- nízke environmentálne povedomie obyvateľstva,
- slabé využívanie obnoviteľných zdrojov energie,
- chýbajúca revitalizácia zelene a parkov v obciach,
- chýbajúca zeleň pozdĺž komunikácií,
- slabá propagácia prírodných, kultúrnych a historických daností územia

Oblasť: Materiálne a fyzické zdroje:

- zlý technický stav regionálnych a miestnych komunikácií,
- zlý technický stav komunikácie k hraničnému prechodu Veľký Kamenec – Pacín,
- nedostatok chodníkov, zelených pásov, prechodov pre chodcov, nástupných ostrovčekov,
- chýbajúce cyklistické a náučné chodníky,
- zlý technický stav autobusových zastávok,
- nedostatok parkovacích plôch a parkovacích miest,
- chýbajúce vybavenie na prevenciu proti vandalizmu a kriminalite,
- zastarané verejné osvetlenia a miestne rozhlas,
- zlý technický stav a vysoká energetická náročnosť verejných budov,
- chýbajúce domy smútku,
- nedostatok a zlý technický stav detských a športových ihrísk, areálov,
- chýbajúce múzeá, domy tradícií,
- nedostatok zariadení CR,
- nedostatočná ponuka služieb CR

Oblasť: Ľudské a spoločenské zdroje:

- zlý technický stav MŠ a ZŠ a nedostatočná kapacita,
- nedostatočné a zastarané vybavenie škôl učebnými pomôckami,
- nedostatočné vybavenie ZŠ výpočtovou technikou,
- slabé prepojenie systému vzdelávania s potrebami trhu práce,
- pomerne vysoká nezamestnanosť v porovnaní s inými regiónmi SR,
- nižšia vzdelanostná úroveň nezamestnaných,
- značná skupina MRK obyvateľov,
- nutnosť dochádzania za prácou,
- málo miestnych pracovných príležitostí,
- chýbajú centrá voľného času pre deti a mládež v obciach,
- nedostatočná komunitná spolupráca, komunitný dialóg a spolupatričnosť v komunitách

Oblasť: Ekonomické zdroje:

- vysoká miera nezamestnanosti,
- nedostatok pracovných príležitostí pre udržanie pracovnej sily,

- odchod kvalifikovanej pracovnej sily,
- neoptimálne využívanie prírodného a historického potenciálu regiónu,
- nutnosť dochádzania za prácou a službami,
- nízke využitie miestnych výrobných kapacít,
- nedostatočný rozvoj a podpora miestnych producentov,
- chýbajúca stratégia podpory malého a stredného podnikania,

Ďalším krokom bolo, aby členovia pracovných skupín zlúčili jednotlivé kľúčové problémy do skupín podľa oblastí, ktorých sa týkajú. Po vyhodnotení ich spoločného vplyvu bolo identifikovaných päť základných problémových oblastí v území MAS BODROG, o. z..

1. zlý stav základnej verejnej infraštruktúry (dopravná, technická, sociálna, inštitucionálna, atď) a nízka úroveň verejných služieb z čoho vyplýva nespokojnosť obyvateľov s kvalitou ich života na území.
2. nedostatok a zlý technický stav detských a športových ihrísk, areálov, z čoho vyplýva nespokojnosť obyvateľov s ich možnosťami na aktívne spoločenské a športové vyžitie.
3. málo príležitostí pre zamestnanie obyvateľov v území z čoho vyplýva ich nespokojnosť s ich životnou úrovňou.
4. nízka úroveň informovanosti, vzdelávania obyvateľov, z čoho vyplýva nedostatočné využitie prírodného a historického potenciálu regiónu ako aj miestnych výrobných kapacít pri rozvoji malého a stredného podnikania a tiež nedostatok komunitnej spolupráce a komunitného dialógu.
5. environmentálne záťaž, nedostatočná ochrana životného prostredia, nízke environmentálne povedomie obyvateľstva.

Na základe možností, dostupnosti finančných zdrojov s dôrazom na potreby obyvateľstva územia a na základe spoločných znakov 5 základné problémové oblasti územia boli zlúčené a z nich po zodpovedaní otázok čo MAS chce riešiť a čo je MAS s pomocou dostupných finančných a ľudských zdrojov schopné riešiť, boli vybraté nasledujúce 3 najdôležitejšie potreby.

Potreba č. 1. Rozvíjať verejnú infraštruktúru a úroveň verejných služieb (zlúčenie potreby 1, 2, 5)

Potreba č. 2. Podporiť rozvoj ľudského potenciálu v území pomocou vzdelávania a informovania, ako aj rozvoj komunitnej spolupráce a komunitného dialógu (4)

Potreba č. 3. Vytvoriť nové pracovné miesta pomocou podpory miestneho podnikania (3)

4. Strategický rámec

Pri tvorbe stratégie sa bralo do úvahy celé územie vrátane demografickej situácie, prírodných, materiálnych a ekonomických zdrojov. Samotná stratégia bola zostavená na základe skutočných potrieb územia a obyvateľov žijúcich na území v súlade s rozvojovými dokumentmi na lokálnej i celoštátnej úrovni. Pri definovaní celkového strategického zamerania stratégie CLLD sa postupovalo v nadväznosti na SWOT analýzu. V procese spracovania SWOT analýzy boli uskutočnené stretnutia s verejnosťou na hodnotenie silných, slabých stránok, príležitostí a hrozieb, ktoré charakterizujú dané územie. Na základe SWOT analýzy sa na spoločných stretnutiach členov MAS definovali potreby územia, ktoré chcú v budúcom období riešiť a definovala sa vízia na horizont 10 – 15 rokov. Na základe vízie sa konkretizoval strategický cieľ, kde sa zadefinoval aj spôsob ako dosiahnuť želaný stav: „Vytvoriť optimálne podmienky pre integrovaný a inovatívny rozvoj turizmu a skvalitňovania života miestneho obyvateľstva prostredníctvom dobudovania základnej verejnej infraštruktúry, rozvoja malého podnikania a služieb v súlade so zachovávaním unikátneho prírodného potenciálu územia.“ V nadväznosti na definovanú víziu a strategický cieľ sa definovali priority a špecifické ciele, ktoré sú v súlade so SWOT analýzou. K stanoveným špecifickým cieľom sa priradili jednotlivé opatrenia prostredníctvom ktorých sa budú priority a špecifické ciele naplňať. Strategický rámec nezahŕňa len opatrenia, ktoré budú financované v rámci Stratégie CLLD, ale aj iné doplnujúce opatrenia, ktoré sú v súlade so Stratégiou CLLD a voči opatreniam z PRV a IROP budú pôsobiť koherentne a komplementárne. Doplnujúce opatrenia budú financované prostredníctvom štátneho rozpočtu, operačných programov a iných zdrojov. Stanovené ciele Stratégie CLLD prispievajú k cieľom stratégie EU2020 ako aj k cieľom PRV SR 2014-2020 a IROP 2014-2020. Štruktúra strategickej časti je logická, dôraz je kladený na vzájomnú doplnkovosť PRV a IROP, plánované opatrenia z iných zdrojov sú konkretizované.

4.1. Definovanie vízie a strategického cieľa

Na vyjadrenie všeobecných predstáv o území, o tom kam sa chce územie posunúť a ako chce svoje územie zmeniť v dlhodobom horizonte 10 – 15 rokov slúži jej vízia. Vízia a strategický cieľ MAS BODROG, o. z. sú výsledkom stretnutí s verejnosťou, nadväzujú na SWOT analýzu a zohľadňujú ciele PRV a IROP.

Vízia MAS BODROG, o. z.:

- zachované unikátne prírodné prostredie, ktoré je raritou nielen na Slovensku ale aj v Európe,
- atraktívne, pokojné ničím neznečisťované prostredie, ktoré ponúka obyvateľom vysokú životnú úroveň,
- kvalitná základná verejná infraštruktúra, ktorá spolu so službami na vysokej úrovni slúži pre spokojný život obyvateľov,
- fungujúca podnikateľská oblasť, poľnohospodárstvo a cestovný ruch, ktoré ponúkajú obyvateľom pracovné príležitosti blízko domova,
- silné sociálne zázemie a množstvo príležitostí na trávenie voľného času,
- hrdí občania na zachovanú bohatú históriu územia, ľudové tradície, folklór a kultúrne dedičstvo ich predkov.

MAS BODROG, o. z. sa bude snažiť premeniť svoju víziu na skutočnosť, využitím všetkých možných finančných zdrojov.

Očakávaná zmena je sformulovaná do Strategického cieľa, ktorý je konkretizáciou vízie a stanovuje sa na obdobie 7 – 10 rokov, minimálne do roku 2023.

Strategický cieľ MAS BODROG, o. z.:

„Vytvoriť optimálne podmienky pre integrovaný a inovatívny rozvoj turizmu a skvalitňovania života miestneho obyvateľstva prostredníctvom dobudovania základnej verejnej infraštruktúry, rozvoja malého podnikania a služieb v súlade so zachovávaním unikátneho prírodného potenciálu územia.“

4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení

Priorita 1.: Miestna infraštruktúra a služby pre všetkých

Špecifický cieľ 1.1.: Do roku 2023 zlepšiť kvalitu miestnej základnej verejnej infraštruktúry a služieb pre obyvateľov i návštevníkov územia rešpektujúc miestny potenciál a charakter územia MAS

Priorita 1. a Špecifický cieľ 1.1. boli stanovené v nadväznosti na SWOT analýzu z ktorej na základe hodnotenia pracovných skupín vyplynula potreba č. 1. Rozvíjať verejnú infraštruktúru a úroveň verejných služieb.

Odôvodnenie výberu priority 1. a špecifického cieľa 1.1.:

Zo SWOT analýzy vyplýva, že pri integrovanom rozvoji územia MAS BODROG, o.z. je prvým a najdôležitejším krokom rozvoj základnej verejnej infraštruktúry ako aj verejných služieb jednotlivých obcí, ktorý sa dosiahne pomocou aktivít zahrnutých v rámci tejto priority. Jednou z oblastí základnej verejnej infraštruktúry je aj dopravná infraštruktúra, ktorá má zabezpečiť prepojenie obcí s mestom ako aj dostupnosť a mobilitu občanov. Zlepšenie súčasného stavu sa dosiahne výstavbou, modernizáciou, rekonštrukciou zastávok, staníc, parkovísk a zabezpečením spoločnej prepravy občanov k verejným službám.

Z názorov obyvateľstva žijúceho v tomto území na základe analýzy ich potrieb jednoznačne vyplynula potreba zvyšovania úrovne kvality ich života. Investíciami do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnej základnej verejnej infraštruktúry ako aj služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času sa vytvoria podmienky pre ich pohodlnejší, kvalitnejší život ako aj vhodné podmienky na voľno časové aktivity.

Z analýzy územia vyplýva, že na území MAS BODROG, o. z. žije obyvateľstvo rôznych národností, ktoré býva integrované. Aj napriek tomu, že ich spolužitie je prevažne bezproblémové, vo väčšine obcí sa nájdu aj nesprispôsobiví a problémoví jedinci. V záujme ochrany života, zdravia a majetku nie len miestnych obyvateľov, ale aj obcí je potrebné investovať aj do vybudovania kamerového systému v rámci prevencie kriminality.

Zo SWOT analýzy tiež vyplýva potreba ochrany životného prostredia, pomocou ktorej sa okrem zvýšenia kvality života v území sa zníži počet nelegálnych skládok odpadov.

Ochranou a tvorbou zelených verejných priestranstiev sa zvýši atraktivita územia čo ovplyvní jeho konkurencieschopnosť.

Špecifický cieľ 1.1. má v rámci PRV príspevok k fokusovej oblasti 6B Podpora miestneho rozvoja vo vidieckych oblastiach. V rámci IROP má príslušnosť k špecifickým cieľom 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach, 4.2.1. Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie.

Špecifický cieľ 1.1. bude okrem opatrení v rámci stratégie CLLD napĺňaný aj prostredníctvom ďalších **doplňujúcich opatrení** vybraných v súlade so stratégiou CLLD, ktoré budú financované z iných zdrojov. Tieto opatrenia nie sú zahrnuté do stratégie CLLD ale voči vybraným opatreniam zahrnutým do stratégie CLLD pôsobia koherentne a komplementárne.

Opatrenia v rámci PRV a Špecifické ciele v rámci IROP a ostatných operačných programov nie sú vyberané ako celok. Na základe hodnotenia SWOT analýzy a stanovenia potrieb boli vybrané len tie aktivity, ktoré priamo súvisia s naplnením stanovenej priority a špecifického cieľa.

Opatrenia v rámci priority 1. a špecifického cieľa 1.1.:

Opatrenia PRV:

1.1.1. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (kód opatrenia 7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.2.)

1.1.2. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód opatrenia 7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.4.)

1.1.3. PRV Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (kód opatrenia 7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.5.)

Opatrenia IROP:

1.1.1. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)

1.1.2. IROP Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)

Doplňujúce opatrenie nezahrnuté do stratégie CLLD:

1.1.3. IROP Rekonštrukcia stokovej siete, objektov a zariadení verejnej kanalizácie v obciach (ŠC 4.2.1. Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie)

Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD:

Iné opatrenia:

1.1.1. OP KŽP Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov (IP 4.3., ŠC 4.3.1.)

1.1.2. Environmentálny fond Oblasť L, činnosť L2: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zateplovania

1.1.3. Program obnovy dediny ZD2 Obnova a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v zastavanom území

1.1.4. Úrad vlády SR Podpora rozvoja športu (podpora miestnych alebo regionálnych športových podujatí, nákup športovej výbavy, výstavba/údržba/využitie ihrísk a inej športovej infraštruktúry zameranej predovšetkým na deti a mládež)

Priorita 2.: Kvalitné vzdelávanie, informovanie a rozvoj sociálnych a komunitných služieb

Špecifický cieľ 2.1.: Do roku 2023 zvýšiť kvalitu základného vzdelávania a tiež informovania miestnych obyvateľov vrátane rozvíjania komunitných a sociálnych služieb v území MAS

Priorita 2. a Špecifický cieľ 2.1. boli stanovené v nadväznosti na SWOT analýzu z ktorej na základe hodnotenia pracovných skupín vyplynula potreba č. 2. Podporiť rozvoj ľudského potenciálu v území pomocou vzdelávania a informovania, ako aj rozvoj komunitnej spolupráce a komunitného dialógu.

Odôvodnenie výberu priority 2. a špecifického cieľa 2.1.:

Z analýzy územia, z výsledkov sčítania ľudu ako aj zo SWOT analýzy vyplýva, že územie MAS BODROG, o. z. patrí medzi sociálne najslabšie regióny Slovenska s vysokou mierou nezamestnanosti. Nevzdelané, neprispôsobivé obyvateľstvo sa objavuje práve tam kde je najmenej zdrojov na riešenie ich problémov, kde chýba komunitná spolupráca, spolupatričnosť a lokálpatriotizmus obyvateľstva.

Kvalita sociálnej infraštruktúry a infraštruktúry školstva, ktoré majú za úlohu rozvoj vzdelávania detí a mládeže tiež sú na nízkej úrovni. Tiež by bolo potrebné vybudovať, modernizovať odborné učebne, laboratória, jazykové učebne ako aj skvalitniť a rozšíriť kapacitu predškolských zariadení.

Úspešnou realizáciou niektorých aktivít v rámci priority 2. a špecifického cieľa 2.1. pomocou rozvoja vedomostí obyvateľstva v určitých oblastiach sa zvýši možnosť využitia prírodného a historického potenciálu regiónu ako aj miestnych výrobných kapacít pri rozvoji mikro a malého podnikania a rozšírením komunitnej práce a služieb sa zvýši súdržnosť a lokálpatriotizmus občanov územia.

Špecifický cieľ 2.1. má v rámci PRV príspevok k fokusovým oblastiam 1A, 2A, 2B, 3A, 3B, 5C, 5E, 6A a 6C. V rámci IROP má príslušnosť k špecifickým cieľom 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach, 2.1.1. Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti

o dieťa do 3 rokov veku na komunitnej úrovni, 2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí materských škôl a 2.2.2. Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov základných škôl.

Špecifický cieľ 2.1. bude okrem opatrení v rámci stratégie CLLD napĺňaný aj prostredníctvom ďalších **doplňujúcich opatrení** vybraných v súlade so stratégiou CLLD, ktoré budú financované z iných zdrojov. Tieto opatrenia nie sú zahrnuté do stratégie CLLD ale voči vybraným opatreniam zahrnutým do stratégie CLLD pôsobia koherentne a komplementárne.

Opatrenia v rámci PRV a špecifické ciele v rámci IROP a ostatných operačných programov nie sú vyberané ako celok. Na základe hodnotenia SWOT analýzy a stanovenia potrieb boli vybrané len tie aktivity, ktoré priamo súvisia s naplnením stanovenej priority a špecifického cieľa.

Opatrenia v rámci priority 2. a špecifického cieľa 2.1.:

Opatrenia PRV:

2.1.1. PRV Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie (kód opatrenia 1 - Prenos znalosti a informačné akcie, podopatrenie 1.2.)

Opatrenia IROP:

2.1.1. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych služieb a komunitných služieb (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)

2.1.2. IROP Infraštruktúra sociálnych a komunitných služieb (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)

2.1.3. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti infraštruktúry vzdelávania (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)

Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD:

2.1.4 IROP Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia stavebných objektov existujúcich zariadení, ktoré už poskytujú a zabezpečujú služby na komunitnej báze (ŠC 2.1.1. Podporiť prechod poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej

ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do 3 rokov veku na komunitnej úrovni)

2.1.5. IROP Stavebno – technické úpravy existujúcich objektov a ich adaptácia pre potreby materskej školy s prvkami inkluzívneho vzdelávania (ŠC 2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí MŠ)

2.1.6. IROP Stavebno – technické úpravy areálu materskej školy vrátane detských ihrísk, športových zariadení pre deti – uzavretých aj otvorených s možnosťou celoročnej prevádzky, záhrad vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania (ŠC 2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí MŠ)

2.1.7. IROP Obstaranie materiálovo – technického vybavenia materských škôl (ŠC 2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí MŠ)

2.1.8. IROP Zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov materských škôl (ŠC 2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí MŠ)

2.1.9. IROP Obstaranie IKT učební (ŠC 2.2.2. Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov ZŠ)

Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD:

Iné opatrenia:

2.1.1. OP Ľudské zdroje Zníženie a zabránenie predčasného skončenia školskej dochádzky a podporou prístupu ku kvalitnému predškolskému, základnému a stredoškolskému vzdelávaniu vrátane formálnych, neformálnych a bežných spôsobov vzdelávania za účelom opätovného začlenenia do vzdelávania a prípravy (Prioritná os 1. Vzdelávanie, IP 1.1.)

2.1.2. OP Ľudské zdroje Prevencia a eliminácia všetkých foriem diskriminácie (Prioritná os 4 Sociálne začlenenie, IP 4.1., ŠC 4.1.2.)

2.1.3. OP Ľudské zdroje Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komunit, predovšetkým Rómov, na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na

predprimárne vzdelávanie (Prioritná os 5. Integrácia marginalizovaných rómskych komunít, IP 5.1., ŠC 5.1.1.)

2.1.4. Environmentálny fond Oblasť E: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

2.1.5. Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity Podpora sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity (vznik a činnosť komunitných centier, vzdelávanie a výchova)

2.1.6. Program obnovy dediny ŽKŽP2 Zlepšovanie environmentálneho povedomia a zvyšovanie informovanosti o životnom prostredí a hodnote vidieckej krajiny.

Priorita 3.: Zdravé a efektívne ekonomické prostredie

Špecifický cieľ 3.1.: Do roku 2023 zvýšiť konkurencieschopnosť existujúcich a vznik nových podnikateľských subjektov s dôrazom na využívanie inovácií a tvorbu nových pracovných príležitostí v území

Priorita 3. a Špecifický cieľ 3.1. boli stanovené v nadväznosti na SWOT analýzu z ktorej na základe hodnotenia pracovných skupín vyplynula potreba č. 3. Vytvoriť nové pracovné miesta pomocou podpory miestneho podnikania.

Odôvodnenie výberu priority 3. a špecifického cieľa 3.1.:

Územie MAS BODROG, o. z. patrilo k výrazne agrárnym, hospodársky slabo rozvinutým oblastiam a patrí k okresom s prevažujúcou nepriemyselnou výrobou a poľnohospodárstvom.

V súčasnosti pracovných príležitostí je nepomerne málo aj v blízkych oblastiach. Úpadok poľnohospodárstva je evidentný. Na ústupe je aj priemyselná výroba. Pravidelné znižovanie ekonomickej sily firiem v území priamo ovplyvňoval stav zamestnanosti. Globálne sa rozširujúca finančná kríza negatívne zasiahla podniky, čo vedie k ďalšiemu zníženiu zamestnanosti. Územie teda dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

Z analýzy územia tiež vyplýva, že napriek vhodnému potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu, nie je jeho úroveň úmerná existujúcim možnostiam. Problémom ostáva i materiálno – technická základňa cestovného ruchu prejavujúca sa absenciou ubytovacích

a stravovacích zariadení a zvlášť nedostatkom a nedostupnosťou základných a rôznych doplnkových služieb pre kultúrne a športové vyžitie prívržencov turistiky a cestovného ruchu.

Pomocou realizácie niektorých aktivít v rámci tejto priority a špecifického cieľa sa podporí rozvoj poľnohospodárstva, cestovného ruchu, zakladanie nových podnikateľských aktivít ako aj rozvoj už existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, čím sa posilní hospodárstvo územia a vytvoria sa nové pracovné príležitosti.

Špecifický cieľ 3.1. má v rámci PRV príspevok k fokusovej oblasti 2A, 3A, 6A a sekundárne k fokusovej oblasti 5C. V rámci IROP má príslušnosť k špecifickým cieľom 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií a 3.1. Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu.

Špecifický cieľ 3.1. bude okrem opatrení v rámci stratégie CLLD napĺňaný aj prostredníctvom ďalších **doplňujúcich opatrení** vybraných v súlade so stratégiou CLLD, ktoré budú financované z iných zdrojov. Tieto opatrenia nie sú zahrnuté do stratégie CLLD ale voči vybraným opatreniam zahrnutým do stratégie CLLD pôsobia koherentne a komplementárne.

Opatrenia v rámci PRV a Špecifické ciele v rámci IROP a ostatných operačných programov nie sú vyberané ako celok, okrem Špecifického cieľa 3.1. Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií v rámci IROP. Na základe hodnotenia SWOT analýzy a stanovenia potrieb boli vybrané len tie aktivity, ktoré priamo súvisia s naplnením stanovenej priority a špecifického cieľa.

Opatrenia PRV:

3.1.1. PRV Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (kód opatrenia 6 - Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti, podopatrenie 6.4.) .

3.1.2. PRV Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (kód opatrenia 4 - Investície do hmotného majetku, podopatrenie 4.1.)

Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD:

3.1.3. PRV Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (kód opatrenia 4 – Investície do hmotného majetku, podopatrenie 4.2.)

3.1.4. PRV Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov (kód opatrenia - 6 - Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti, podopatrenie 6.1. podľa PRV)

3.1.5.PRV Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov (kód opatrenia 6 - Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti, podopatrenie 6.3. podľa PRV)

Opatrenia IROP:

3.1.1. IROP Zakladanie nových a podpora už existujúcich mikro a malých podnikov (ŠC 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií)

3.1.2. IROP Zakladanie nových a podpora už existujúcich samostatne zárobkovo činných osôb (ŠC 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií)

Doplňujúce opatrenie nezahrnuté do stratégie CLLD:

3.1.3. IROP Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií (ŠC 3.1.)

Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD:

Iné opatrenia:

3.1.1. OP Ľudské zdroje Zvýšiť zamestnanosť, zamestnatelnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby (Prioritná os 3. Zamestnanosť, IP 3.1., ŠC 3.1.1.)

3.1.2. OP Ľudské zdroje Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej

zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach (Prioritná os 3. Zamestnanosť, IP 3.1., ŠC 3.1.2.)

3.1.3. OP Ľudské zdroje Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien (Prioritná os 3. Zamestnanosť, IP 3.2., ŠC 3.2.1.)

3.1.4. OP Ľudské zdroje Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane na trhu práce (Prioritná os 4. Sociálne začlenenie, IP 4.1., ŠC 4.1.1.)

3.1.5. OP Ľudské zdroje Zvýšiť mieru zamestnanosti MRK v subjektoch sociálnej ekonomiky v územiach s prítomnosťou MRK (Prioritná os 6. Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou MRK, IP 6.2., ŠC 6.2.1.)

3.1.6. OP Výskum a inovácie Nárast vzniku nových, konkurencieschopných MSP (Prioritná os 3. Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP, IP 3.1., ŠC 3.1.1.)

Priorita 4.: Chod MAS a animácie

Špecifický cieľ 4.1.: Zabezpečiť efektívny chod kancelárie MAS a propagáciu MAS

Priorita 4. a Špecifický cieľ 4.1. boli stanovené v nadväznosti na SWOT analýzu z ktorej na základe hodnotenia pracovných skupín vyplynula potreba č. 3. Vytvoriť nové pracovné miesta pomocou podpory miestneho podnikania.

Odôvodnenie výberu priority 4. a špecifického cieľa 4.1.:

K efektívnej implementácii stratégie CLLD a k bezproblémovému chodu MAS BODROG, o. z. je nevyhnutná realizácia tohto opatrenia.

Špecifický cieľ 4.1. má v rámci PRV príspevok k fokusovej oblasti 1A, 2A, 2B, 3A, 6A, 6B a sekundárne k oblasti 5C. V rámci IROP má príslušnosť k špecifickým cieľom 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií.

Špecifický cieľ 4.1. bude okrem opatrení v rámci stratégie CLLD napĺňaný aj prostredníctvom ďalších **doplňujúcich opatrení** vybraných v súlade so stratégiou CLLD,

ktoré budú financované z iných zdrojov. Tieto opatrenia nie sú zahrnuté do stratégie CLLD ale voči vybraným opatreniam zahrnutým do stratégie CLLD pôsobia koherentne a komplementárne.

Opatrenia PRV:

4.1.1. PRV Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (kód opatrenia 19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MR VK – miestny rozvoj vedený komunitou), podopatrenie 19.4.))

Opatrenia IROP:

4.1.1. IROP Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD (ŠC 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií)

Doplňujúce opatrenie nezahrnuté do stratégie CLLD:

Iné opatrenia:

4.1.1. KSK Viacsektorová spolupráca

4.3. Súhrn strategického rámca

Tabuľka č. 3: Súhrnný prehľad strategického rámca

Vízia   - zachované unikátne prírodné prostredie, ktoré je raritou nielen na Slovensku ale aj v Európe,   - atraktívne, pokojné ničím neznečisťované prostredie, ktoré ponúka obyvateľom vysokú životnú úroveň,   - kvalitná základná verejná infraštruktúra, ktorá spolu so službami na vysokej úrovni slúži pre spokojný život obyvateľov,   - fungujúca podnikateľská oblasť, poľnohospodárstvo a cestovný ruch, ktoré ponúkajú obyvateľom pracovné príležitosti blízko domova,   - silné sociálne zázemie a množstvo príležitostí na trávenie voľného času,   - hrdí občania na zachovanú bohatú históriu územia, ľudové tradície, folklór a kultúrne dedičstvo ich predkov.
Strategický cieľ   „Vytvoriť optimálne podmienky pre integrovaný a inovatívny rozvoj turizmu a skvalitňovania života miestneho obyvateľstva prostredníctvom dobudovania základnej verejnej infraštruktúry, rozvoja malého podnikania a služieb v súlade so zachovávaním unikátneho prírodného potenciálu územia.“

Priorita 1: Miestna infraštruktúra a služby pre všetkých		
Špecifický cieľ 1.1: Do roku 2023 zlepšiť kvalitu miestnej základnej verejnej infraštruktúry a služieb pre obyvateľov i návštevníkov územia rešpektujúc miestny potenciál a charakter územia MAS		
Opatrenia PRV: - 1.1.1. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (kód opatrenia 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.2.) - 1.1.2. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód opatrenia 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.4.) - 1.1.3. PRV Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (kód opatrenia 7 - Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.5.)	Opatrenia IROP: - 1.1.1. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach) - 1.1.2. IROP Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach) Doplňujúce opatrenie nezahrnuté do stratégie CLLD: - 1.1.3 IROP Rekonštrukcia stokovej siete, objektov a zariadení verejnej kanalizácie v obciach (ŠC 4.2.1. Zvýšenie podielu obyvateľstva so zlepšeným zásobovaním pitnou vodou a odvádzanie a čistenie odpadových vôd verejnou kanalizáciou bez negatívnych dopadov na životné prostredie)	Iné opatrenia: Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD: - 1.1.1. OP KŽP Zníženie spotreby energie pri prevádzke verejných budov (IP 4.3., ŠC 4.3.1.) - 1.1.2. Environmentálny fond Oblasť L, činnosť L2: Zvyšovanie energetickej účinnosti existujúcich verejných budov vrátane zatepľovania - 1.1.3. Program obnovy dediny ZD2 Obnova a tvorba zelených verejných priestranstiev a oddychových zón v zastavanom území - 1.1.4. Úrad vlády SR Podpora rozvoja športu (podpora miestnych alebo regionálnych športových podujatí, nákup športovej výbavy, výstavba/údržba/využitie ihrísk a inej športovej infraštruktúry zameranej predovšetkým na deti a mládež)
Priorita 2:		

Kvalitné vzdelávanie, informovanie a rozvoj sociálnych a komunitných služieb		
Špecifický cieľ 2.1: Do roku 2023 zvýšiť kvalitu základného vzdelávania a tiež informovania miestnych obyvateľov vrátane rozvíjania komunitných a sociálnych služieb v území MAS		
Opatrenia PRV: - 2.1.1. PRV Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie (kód opatrenia 1 - Prenos znalosti a informačné akcie, podopatrenie 1.2.)	Opatrenia IROP: - 2.1.1 IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych služieb a komunitných služieb (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach) - 2.1.2. IROP Infraštruktúra sociálnych a komunitných služieb (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach) - 2.1.3. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti infraštruktúry vzdelávania (ŠC 5.1.2 Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach) Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD: - 2.1.4. IROP Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia stavebných objektov existujúcich zariadení, ktoré už poskytujú a zabezpečujú služby na komunitnej báze (ŠC 2.1.1. Podporiť prechod	Iné opatrenia: Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD: - 2.1.1. OP Ľudské zdroje Zníženie a zabránenie predčasného skončenia školskej dochádzky s podporou prístupu ku kvalitnému predškolskému, základnému a stredoškolskému vzdelávaniu vrátane formálnych, neformálnych a bežných spôsobov vzdelávania za účelom opätovného začlenenia do vzdelávania a prípravy (Prioritná os 1. Vzdelávanie, IP 1.1.) - 2.1.2. OP Ľudské zdroje Prevencia a eliminácia všetkých foriem diskriminácie (Prioritná os 4. Sociálne začlenenie, IP 4.1., ŠC 4.1.2.) - 2.1.3. OP Ľudské zdroje Zvýšiť vzdelanostnú úroveň príslušníkov marginalizovaných komunít, predovšetkým Rómov, na všetkých stupňoch vzdelávania s dôrazom na predprimárne vzdelávanie (Prioritná os 5. Integrácia marginalizovaných rómskych komunít, IP 5.1., ŠC 5.1.1.) - 2.1.4. Environmentálny fond Oblasť E: Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

	poskytovania sociálnych služieb a zabezpečenia výkonu opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately v zariadení z inštitucionálnej formy na komunitnú a podporiť rozvoj služieb starostlivosti o dieťa do 3 rokov veku na komunitnej úrovni) - 2.1.5. IROP Stavebno – technické úpravy existujúcich objektov a ich adaptácia pre potreby materskej školy s prvkami inkluzívneho vzdelávania (ŠC 2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí MŠ) - 2.1.6. IROP Stavebno – technické úpravy areálu materskej školy vrátane detských ihrísk, športových zariadení pre deti – uzavretých aj otvorených s možnosťou celoročnej prevádzky, záhrad vrátane prvkov inkluzívneho vzdelávania (ŠC 2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí MŠ) - 2.1.7. IROP Obstaranie materiálo – technického vybavenia materských škôl (ŠC 2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí MŠ) - 2.1.8. IROP Zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov materských škôl (ŠC 2.2.1. Zvýšenie hrubej zaškolenosti detí MŠ) - 2.1.9. IROP Obstaranie IKT učební (ŠC	- 2.1.5. Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity Podpora sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity (vznik a činnosť komunitných centier, vzdelávanie a výchova) - 2.1.6. Program obnovy dediny ŽKŽP2 Zlepšovanie environmentálneho povedomia a zvyšovanie informovanosti o životnom prostredí a hodnote vidieckej krajiny.

	2.2.2. Zlepšenie kľúčových kompetencií žiakov ZŠ)	
Priorita 3: Zdravé a efektívne ekonomické prostredie		
Špecifický cieľ 3.1: Do roku 2023 zvýšiť konkurencieschopnosť existujúcich a vznik nových podnikateľských subjektov s dôrazom na využívanie inovácií a tvorbu nových pracovných príležitostí v území		
Opatrenia PRV: - 3.1.1. PRV Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (kód opatrenia 6 - Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti, podopatrenie 6.4.) - 3.1.2. PRV Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (kód opatrenia 4 - Investície do hmotného majetku, podopatrenie 4.1.) Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD: - 3.1.3. PRV Podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (kód opatrenia 4 - Investície do hmotného majetku, podopatrenie 4.2.) - 3.1.4. PRV Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov (kód opatrenia 6 - Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej	Opatrenia IROP: - 3.1.1. IROP Zakladanie nových a podpora už existujúcich mikro a malých podnikov (ŠC 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií) - 3.1.2. IROP Zakladanie nových a podpora už existujúcich samostatne zárobkovo činných osôb (ŠC 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií) Doplňujúce opatrenie nezahrnuté do stratégie CLLD: - 3.1.3. IROP Stimulovanie podpory udržateľnej zamestnanosti a tvorby pracovných miest v kultúrnom a kreatívnom priemysle prostredníctvom vytvorenia priaznivého prostredia pre rozvoj kreatívneho talentu, netechnologických inovácií (ŠC 3.1.)	Iné opatrenia: Doplňujúce opatrenia nezahrnuté do stratégie CLLD: - 3.1.1. OP Ľudské zdroje Zvýšiť zamestnanosť, zamestnateľnosť a znížiť nezamestnanosť s osobitným dôrazom na dlhodobo nezamestnaných, nízko kvalifikovaných, starších a zdravotne postihnuté osoby (Prioritná os 3. Zamestnanosť, IP 3.1., ŠC 3.1.1.) - 3.1.2. OP Ľudské zdroje Zlepšiť prístup na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, vrátane podpory mobility pre získanie zamestnania, samostatnej zárobkovej činnosti a aktivít vo vidieckych oblastiach (Prioritná os 3. Zamestnanosť, IP 3.1., ŠC 3.1.2.) - 3.1.3. OP Ľudské zdroje Zlepšením podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života zvýšiť zamestnanosť osôb s rodičovskými povinnosťami, najmä žien (Prioritná os 3. Zamestnanosť, IP 3.2., ŠC 3.2.1.)

činnosti, podopatrenie 6.1. podľa PRV) - 3.1.5. PRV Pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj malých poľnohospodárskych podnikov (kód opatrenia 6 - Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti, podopatrenie 6.3. podľa PRV)		- 3.1.4. OP Ľudské zdroje Zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane na trhu práce (Prioritná os 4. Sociálne začlenenie, IP 4.1., ŠC 4.1.1.) - 3.1.5. OP Ľudské zdroje Zvýšiť mieru zamestnanosti MRK v subjektoch sociálnej ekonomiky v územiach s prítomnosťou MRK (Prioritná os 6. Technická vybavenosť v obciach s prítomnosťou MRK, IP 6.2., ŠC 6.2.1.) - 3.1.6. OP Výskum a inovácie Nárast vzniku nových, konkurencieschopných MSP (Prioritná os 3. Posilnenie konkurencieschopnosti a rastu MSP, IP 3.1., ŠC 3.1.1.)
Priorita 4: Chod MAS a animácie		
Špecifický cieľ 4.1: Zabezpečiť efektívny chod kancelárie MAS a propagáciu		
Opatrenia PRV: - 4.1.1. PRV Podpora na prevádzkové náklady a oživenie (kód opatrenia 19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MR VK – miestny rozvoj vedený komunitou), podopatrenie 19.4.))	Opatrenia IROP: - 4.1.1. IROP Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD (ŠC 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií)	Iné opatrenia: Doplňujúce opatrenie nezahrnuté do stratégie CLLD: - 4.1.1. KSK Viacsektorová spolupráca

4.4. Integrované znaky stratégie CLLD

Predložená stratégia je navrhnutá tak, aby podporovala už existujúce oblasti, ktoré majú potenciál zvýšiť kvalitu života obyvateľov územia a to najmä v oblasti základnej verejnej infraštruktúry, posilnenia vedomostnej základne a transferu znalostí, rozvoja miestnych komunit, zlepšovania kvality ŽP a v oblasti vytvárania nových pracovných miest, a to všetko pomocou zavádzania inovatívnych metód. Financovanie stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. bude zabezpečené prostredníctvom dvoch fondov a to EPFRV a EFRR.

Vzhľadom k tomu, že kvalitná základná verejná infraštruktúra ako aj služby s ňou súvisiace sú základom pre spokojný a kvalitný život obyvateľov v rámci **Priority 1. a Špecifického cieľa 1.1.** sa zameriavame na ich rozvoj. Integráciou opatrení 1.1.1. PRV (7.2.), 1.1.2 PRV (7.4.), 1.1.3. PRV (7.5.), 1.1.1. IROP (5.1.2.) a 1.1.2. IROP (5.1.2.) vytvoríme podmienky pre pohodlnejší, kvalitnejší život obyvateľov ako aj vhodné podmienky na voľno časové aktivity. Vytvorí sa priestor umožňujúci obyvateľom územia zapájať sa do spoločného diania, ako aj na prepojenie občianskeho života so životom verejným. Vzhľadom k tomu, že na území žije obyvateľstvo rôznych národností integrované a ich spolužitie je prevažne bezproblémové, v záujme ochrany života, zdravia a majetku sa vybudujú kamerové systémy v rámci prevencie kriminality. Prepojením miest a vidieckych sídiel sa uľahčí prístup obyvateľov do a zo zamestnania, k rôznym verejným a komerčným službám, deťom do škôl, a tiež marginalizovaným skupinám obyvateľstva k verejným službám čo úzko súvisí s napĺňaním špecifických cieľov 2.1. a 3.1. v rámci stratégie CLLD MAS BODROG, o. z.. Vzhľadom na dostupné zdroje, programy, výšku finančného príspevku v rámci stratégie CLLD k naplneniu cieľov je potrebné sa zamerať aj na ďalšie oblasti, ktoré nie je možné financovať zo zdrojov MAS, prípadne prostriedky v rámci MAS sú na ich realizáciu nepostačujúce. Preto si MAS BODROG, o. z. vybrala do svojho strategického rámca aj doplňujúce opatrenia, ktoré budú financované z iných zdrojov a nebudú zahrnuté do stratégie CLLD. Jedná sa o vybrané opatrenia z IROP, OP KŽP, Environmentálneho fondu, Programu obnovy dediny. Prostredníctvom integrácie týchto doplňujúcich opatrení s vybranými opatreniami stratégie CLLD sa ešte viac skvalitní základná verejná infraštruktúra a podporí sa naplnenie cieľov.

Doplňujúce opatrenia budú zamerané najmä na:

- podporu rozvoja športu a obnovu a tvorbu zelených verejných priestranstiev a oddychových zón ktoré doplnia základnú verejnú infraštruktúru zameranú na voľno časové aktivity a na atraktivitu územia vybudovanú pomocou finančných prostriedkov získaných pomocou

stratégie CLLD, prípadne v obciach, ktoré v rámci stratégie CLLD nečerpali finančné prostriedky na tieto účely môžu tak urobiť pomocou iných zdrojov (Program obnovy dediny);

- rekonštrukcie stokovej siete, objektov a zariadení verejnej kanalizácie v obciach celkovo zlepši a uľahčí život obyvateľov a zároveň bude mať výrazne pozitívny vplyv na skvalitnenie životného prostredia (IROP ŠC 4.2.1);

- projekty súvisiace so znižovaním spotreby energie pri prevádzke verejných budov vrátane ich zateplovania môžu byť financované z OP KŽP a Environmentálneho fondu, pretože prostredníctvom týchto fondov obce územia môžu získať väčší obnos finančných prostriedkov potrebných na realizáciu takýchto veľkorozmerných projektov.

Priorita 2. a Špecifický cieľ 2.1. sú zamerané na vzdelávanie, informovanosť a zlepšovanie komunitných a sociálnych služieb. Tieto oblasti boli integrované do stratégie ako jeden z najdôležitejších bodov pre rozvoj územia, pretože iba vzdelaní a informovaní občania sa vedia plnohodnotne zapojiť do verejného života a vytvárať zdravé podnikateľské prostredie vedúce ku zvýšeniu ekonomického rastu a konkurencieschopnosti územia. Nesmieme zabúdať na marginalizované skupiny obyvateľov (vrátane Rómskej komunity), ktorí sú zvyčajne na okraji našej spoločnosti. V rámci budovania a rozširovania sociálnych a komunitných služieb umožníme integráciu týchto skupín obyvateľstva do spoločnosti, čo taktiež prispeje k zlepšeniu života na území MAS. Pomocou opatrení v rámci stratégie CLLD dosiahneme naplnenie našich cieľov len čiastočne a preto sme vybrali ďalšie doplňujúce opatrenia, ktoré by mohli taktiež prispieť k naplneniu Priority 2. a Špecifického cieľa 2.1. stratégie CLLD s využitím iných zdrojov, ako sú finančné prostriedky v rámci stratégie CLLD. Prioritná os 2 v rámci IROP, OP Ľudské zdroje, Environmentálny fond, Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity a Program obnovy dediny môžu byť využité najmä na:

- rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia stavebných objektov existujúcich zariadení, ktoré už poskytujú a zabezpečujú služby na komunitnej báze, stavebno – technické úpravy existujúcich objektov materských škôl vrátane detských ihrísk, športových zariadení pre deti, zvyšovanie energetickej hospodárnosti budov MŠ, obstaranie IKT učební (Prioritná os 2 IROP) sú určené na podporu výchovy detí v predškolskom veku, ktorých účelom je rozvíjať študijné schopnosti a sociálnu integráciu detí. Vzdelávanie a starostlivosť v rannom detstve prináša širokú škálu pozitívnych výsledkov, ako napríklad zvyšuje prosperitu detí, vnáša do ich života rovnocennosť, zvyšuje medzigeneračnú sociálnu mobilitu a pod.. Integrácia týchto opatrení je z hľadiska stratégie CLLD prepojená s Špecifickým cieľom 3.1.;

- zvyšovanie environmentálneho povedomia a environmentálna výchova (Environmentálny fond, Program obnovy dediny) naplňa víziu územia MAS BODROG, o. z., ktorej jedným z bodov je „atraktívne, pokojné ničím neznečisťované prostredie, ktoré ponúka obyvateľom vysokú životnú úroveň.“

- opatrenia zamerané na prevenciu a elimináciu všetkých foriem diskriminácie a zvýšenie vzdelanostnej úrovne príslušníkov marginalizovaných komunít (OP Ľudské zdroje) sú určené na začlenenie týchto skupín obyvateľstva do spoločnosti a sú úzko prepojené s opatrením 2.1.1. IROP v rámci stratégie CLLD. Tieto opatrenia tiež naplňajú Špecifický cieľ 3.1, ktorý súvisí s vytváraním vhodných podmienok na rozvoj a podporu miestneho podnikania a služieb rôzneho charakteru v záujme zvyšovania zamestnanosti a konkurencieschopnosti územia. Vzdelaní občania majú väčšiu perspektívu zaradiť sa do pracovného procesu.

Priorita 3. a Špecifický cieľ 3.1., ktorým hlavným cieľom je zvýšiť konkurencieschopnosť existujúcich a vznik nových podnikateľských subjektov s dôrazom na využívanie inovácií a tvorbu nových pracovných príležitostí v území sú úzko prepojené s Prioritami 1. a 2. a taktiež Špecifickými cieľmi 1.1. a 2.1., pretože iba kvalitná základná verejná infraštruktúra a možnosť na kvalitné vzdelávanie zabráni odchodu mladých ľudí za prácou do iných regiónov, prípadne do zahraničia, a utvrdí ich v presvedčení, že sa oplatí zostať na vidieku. Pomocou Priority 3. a Špecifického cieľa 3.1. sa vytvorí dostatok pracovných miest ako aj priaznivé podmienky na začatie podnikania.

Celý tento proces nielenže zvýši atraktivitu územia, ale aj posilní jeho ekonomiku. Na podporu poľnohospodárov, podnikateľov v rámci CR, mikro a malého podnikania môžu slúžiť aj ďalšie doplňujúce opatrenia stratégie CLLD, ktoré budú financované z iných zdrojov, ako napríklad:

- podpora pre investície na spracovanie/uvádzanie na trh a/alebo vývoj poľnohospodárskych výrobkov (PRV 4.2.), pomoc na začatie podnikateľskej činnosti pre mladých poľnohospodárov (PRV 6.1.) a pomoc na začatie podnikateľskej činnosti na rozvoj mladých poľnohospodárskych podnikov (PRV 6.3.). Keďže ide o územie s veľkým podielom poľnohospodárskej činnosti je naším cieľom motivovať mladých ľudí aby sa zaoberali touto oblasťou. Tieto doplňujúce opatrenia budú tiež prepojené s opatrením 2.1.1. PRV (1.2.) kde budú informačné aktivity zamerané aj na poskytovanie aktuálnych informácií práve týmto skupinám obyvateľstva.

- zlepšenie prístupu na trh práce uplatnením účinných nástrojov na podporu zamestnanosti, podmienok pre zosúladenie pracovného a rodinného života ako aj zvýšenie účasti najviac znevýhodnených a ohrozených osôb v spoločnosti, vrátane trhu práce (OP Ľudské zdroje) sú

tiež opatrenia, ktoré sú úzko prepojené so Špecifickým cieľom 3.1. Stratégie CLLD, pretože súvisia so snahou znížiť nezamestnanosť územia.

V rámci **Priority 4. a Špecifického cieľa 4.1.** sú vybrané 2 opatrenia, jedno z PRV a jedno z IROP. Pomocou opatrenia 4.1.1. IROP (ŠC 5.1.1) bude zabezpečené financovanie prevádzkových nákladov MAS, ktoré pomôžu k efektívnej implementácii stratégie CLLD a k bezproblémovému chodu MAS BODROG, o. z.. Opatrenie 4.1.1. PRV (19.4.) sa zameriava na vzdelávanie zamestnancov a členov MAS, ktorí sa budú podieľať na implementácii stratégie CLLD s možnosťou zúčastňovať sa rôznych školení, konferencií, seminárov, workshopov. Opatrenie tiež ponúka možnosť zorganizovania stretnutí s inými MAS s cieľom propagácie MAS, sieťovania, výmeny skúseností, atď.

4.5. Inovatívne znaky stratégie CLLD

Jedným zo základných znakov inovatívnosti stratégie CLLD je integrácia - riešenie regionálnych problémov spoločne a nie individuálne v každej obci. Obyvatelia jednotlivých obcí a predstavitelia verejno – súkromného partnerstva so spoločnými silami pomenovali problémy a hľadali na nich riešenia. Druhou zmenou je prístup zdola nahor, čo znamená, že miestny aktéri, podnikatelia, obyvatelia jednotlivých obcí mali možnosť zúčastniť sa procesu tvorby stratégie CLLD. Prístup zdola nahor umožnil obyvateľom vyjadriť svoje názory a potreby.

Hlavným inovatívnym znakom stratégie CLLD je jej multisektorálnosť. Svojim charakterom priamo napomáha využiť inovatívny potenciál miestnej komunity. Stratégia bola navrhnutá tak, aby umožňovala podporovať inovatívne myslenie a zavádzať inovatívne myšlienky do praxe. V rámci stratégie CLLD bude podporené využívanie inovatívneho potenciálu najmä v oblastiach:

- nových technologických a výrobných postupov,
- zavádzania informačných a komunikačných technológií,
- nových výrobkov a služieb,
- nových prístupov pri rozvoji územia,
- aktívneho zapájania skupín stojacich bokom od verejného života,
- nových riešení animácie územia MAS,
- nových spôsobov propagácie územia,
- spolupráce a zdieľania skúseností na národnej a nadnárodnej úrovni,

- nových spôsobov informovania a vzdelávania (oslovenie konkrétnych skupín),
- zdravého životného prostredia bez ekologických záťaží a pod.

Konkrétne inovatívne znaky stratégie CLLD:

K aktívnemu zapojeniu čo najširšej časti verejnosti do diania MAS budú informácie šírené prostredníctvom webových sídiel, sociálnych sietí a využívania IKT technológií. Rovnakým spôsobom bude šírená aj propagácia územia. Pri projektoch bude kladený dôraz na využitie nízkoenergetických zdrojov, obnoviteľných zdrojov energie a zdrojov šetrných k životnému prostrediu. V rámci rekonštrukcií a výstavby objektov budú využívané nové technologické metódy a výrobné postupy a taktiež ekologické materiály. Pri modernizácii verejných budov bude kladený dôraz na internetizáciu, tak aby mali občania bezplatný prístup k internetu. Investície do verejných priestranstiev budú okrem prvkov zelenej infraštruktúry obsahovať inovatívne prvky ako napríklad LED osvetlenie, koše na recyklovanie odpadu a pod.. V rámci prepojenia miest a vidieckych sídiel budú využité dopravné prostriedky s nízkym obsahom CO₂ čím dôjde k zníženiu ekologickej záťaže čo bude mať priaznivý dopad na životné prostredie. Nové, inovatívne formy vzdelávania zvýšia záujem žiakov o štúdium, čo prispeje k zvýšeniu vzdelanostnej úrovne obyvateľstva a zároveň priaznivo ovplyvní možnosť uplatnenia sa na trhu práce. V rámci zatriaktívnenia školstva sa bude riešiť vybavenie ZŠ odbornými učebňami a modernizácia učební tak, aby umožňovali využitie moderných, inovatívnych vyučovacích metód. Inovatívne metódy budú podporované aj v rámci skvalitňovania a rozširovania kapacít predškolských zariadení. V rámci zriaďovania a rozširovania komunitných a sociálnych služieb sa chceme zamerať na vytváranie rôznych foriem komunitných a sociálnych služieb zameraných na konkrétne potreby jednotlivých skupín obyvateľstva. Informačné aktivity pre poľnohospodárov a potravinárov budú zamerané hlavne na sprostredkovanie aktuálnych informácií o nových - inovatívnych produktoch, postupoch a technológiách, o požiadavkách environmentálnej legislatívy ako aj prospešných postupoch pre životné prostredie a klimatické zmeny vo výrobnom procese. Prenos vedomostí a informačných akcií naďalej zabezpečí posun informácií do povedomia o vplyve poľnohospodárskych postupov na kvalitu vody, optimálneho využívania hnojív a pesticídov a zlepšenia hospodárenia s vodou. Informačné aktivity prispejú taktiež k rozširovaniu odborných znalostí a schopností s cieľom podporiť diverzifikáciu poľnohospodárskej prvovýroby, zvýšenie pridanej hodnoty vlastnej produkcie a prispôbenie produkcie potravín požiadavkám trhu. Podpora podnikateľských subjektov bude zameraná najmä na obstaranie moderných technológií s cieľom vytvárania nových pracovných miest a zavádzania nových

výrobkov a služieb na území MAS BODROG, o. z., ktoré budú prospešné pre všetkých obyvateľov. V neposlednom rade MAS nadviaže spoluprácu s inými miestnymi akčnými skupinami na nadnárodnej a nadnárodnej úrovni v rámci ktorej si bude vymieňať skúsenosti s implementáciou projektov v rámci stratégie CLLD, ako aj príklady dobrej praxe a so zavádzaním inovatívnych metód a postupov do praxe.

Prostredníctvom zavádzania inovatívnych metód a postupov chceme dosiahnuť:

- rozvoj miestnej ekonomiky a zamestnanosti,
- zlepšenie kvality životného prostredia,
- zlepšenie kvality a vybavenosti vidieckych sídel,
- podporu podnikateľského prostredia,
- zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľstva,
- integráciu marginalizovaných skupín obyvateľstva.

5. Implementačný rámec

5.1. Popis riadiaceho a implementačného procesu

5.1.1. Riadiaci proces - organizačná štruktúra MAS

Štruktúra a organizácia verejno – súkromného partnerstva MAS BODROG, o. z. ako aj podrobný popis jednotlivých orgánov, ich činností a delegovania sú definované v Stanovách, Schéme Organizačnej štruktúry, a v Organizačnom poriadku, ktoré tvoria Povinnú prílohu k Stratégii CLLD č. 8.

MAS BODROG, o. z. má vytvorenú nasledovnú štruktúru orgánov: Valné zhromaždenie, Výkonný výbor, Predseda a podpredseda, Výberová komisia, Monitorovací výbor, Revízná komisia.

V rámci jednotlivých orgánov v organizačnej štruktúre MAS nesmie byť nominovaná osoba, ktorá by bola zástupcom 2 a viac sektorov.

Grafické znázornenie Organizačnej štruktúry MAS ako aj menný zoznam jednotlivých orgánov MAS je uvedený v Povinnej prílohe k Stratégii CLLD č. 6. Personálne zloženie výkonného výboru t.z. získané vzdelanie a odbornú prax dokladujúce životopisy, príp. doklady o dosiahnutom vzdelaní a ďalšie relevantné certifikáty, ktoré sú súčasťou Povinnej prílohy k Stratégii CLLD č. 7.

Valné zhromaždenie

Valné zhromaždenie je najvyšším orgánom MAS a tvoria ho všetci členovia MAS. Členom MAS sa môže na základe písomnej prihlášky stať každá právnická a fyzická osoba, (vo veku nad 18 rokov), ktorá musí pôsobiť (mať trvalé, príp. prechodné bydlisko, sídlo, alebo prevádzku) na území MAS a ktorá súhlasí so stanovami MAS.

Členstvo v MAS vzniká rozhodnutím výkonného výboru MAS a zaplatením členského príspevku. Dokladom o členstve je potvrdenie o členstve, ktoré vydá výkonný výbor. Odmietnutie členstva musí byť záujemcovi písomne zdôvodnené najneskôr do 90-tich dní od podania jeho prihlášky. Proti rozhodnutiu výkonného výboru o neprijatí za člena MAS je možné podať písomné odvolanie valnému zhromaždeniu členov do 30-tich dní od doručenia písomného rozhodnutia o neprijatí. Odvolanie je adresované predsedovi výkonného výboru.

Valné zhromaždenie rozhoduje o najdôležitejších otázkach MAS, predovšetkým však:

- a) rozhoduje o počte členov v orgánoch MAS, ktorý je vždy nepárny;
- b) volí a odvoláva členov orgánov MAS: výkonného výboru a revíznej komisie;

- c) schvaľuje volebný poriadok pre voľbu orgánov MAS;
- d) schvaľuje stanovy, ich zmeny a doplnky;
- e) schvaľuje účtovnú uzávierku a výročnú správu za uplynulý kalendárny rok;
- f) schvaľuje rozpočet a správu o hospodárení MAS;
- g) rozhoduje o zániku združenia zlúčením s iným občianskym združením (OZ), alebo dobrovoľným rozpustením. V prípade, ak dôjde k zániku občianskeho združenia rozpustením alebo zlúčením s iným občianskym združením počas doby platnosti zmluvy o poskytnutí NFP na chod MAS, občianske združenie je povinné vrátiť čerpané finančné prostriedky z EPFRV a EFRR;
- h) stanovuje výšku, spôsob a termín úhrady členských príspevkov;
- i) schvaľuje plán činnosti, rozvojové dokumenty a stratégiu pre územie MAS a jej aktualizáciu;
- j) schvaľuje kritéria pre výber individuálnych projektov;
- k) rozhoduje o účasti MAS v iných profesijných alebo záujmových organizáciách a volí do nich svojich zástupcov;
- l) rozhoduje o vylúčení člena z MAS;
- m) berie na vedomie prijatie nových členov MAS a ukončenie členstva členov MAS;
- n) schvaľuje správu o činnosti revíznej komisie;
- o) vykonáva ďalšie rozhodnutia, vyplývajúce zo zákona, stanov MAS, alebo ktoré zásadným spôsobom ovplyvňujú činnosť MAS a nie sú v kompetencii iného orgánu MAS.

Člen MAS má právo:

- a) zúčastňovať sa valných zhromaždení MAS,
- b) aktívne sa podieľať na činnosti MAS,
- c) obracať sa na orgány MAS s námetmi a sťažnosťami a žiadať o stanovisko,
- d) byť informovaný o činnosti, hospodárení a rozhodnutiach orgánov MAS,
- e) voliť a byť volený do orgánov MAS,
- f) zúčastňovať sa na akciách organizovaných MAS,
- g) využívať informácie a služby MAS.

Člen MAS má povinnosť:

- a) prispievať svojou činnosťou k tvorbe a realizácii stratégie CLLD a cieľom MAS,
- b) dodržiavať a naplňovať stanovy a spoločne dohodnuté postupy,
- c) dodržiavať prijaté uznesenia valného zhromaždenia,
- d) podľa svojho svedomia, rozsahu svojich možností a schopností pomáhať orgánom

MAS,

- e) ochraňovať a zveľaďovať majetok MAS,
- f) v prípade zvolenia plniť úlohy vyplývajúce z danej funkcie,
- g) informovať MAS o svojich poznatkoch a skúsenostiach týkajúcich sa účelu a cieľov MAS,
- h) zaplatiť členský príspevok prípadne svoj príspevok na spolufinancovanie projektov v prípade rozhodnutia orgánov MAS.

Členstvo v MAS zaniká:

- a) vystúpením – členstvo zaniká dňom doručenia písomného oznámenia člena o vystúpení z MAS do sídla MAS;
- b) vylúčením – ak člen opätovne a napriek výstrahe porušuje členské povinnosti, ciele, a prácu MAS. O vylúčení rozhoduje valné zhromaždenie MAS;
- c) úmrtím člena - fyzickej osoby;
- d) zánikom člena - právnickej osoby;
- e) zánikom MAS.

Fyzická osoba – podnikateľ, alebo občan, ako člen MAS vykonáva svoje práva a povinnosti bezprostredne sama. Právnická osoba ako člen MAS vykonáva svoje práva a povinnosti v MAS prostredníctvom fyzickej osoby, ktorú určila ako svojho zástupcu.

Členovia MAS, ktorí sú právnickými osobami vykonávajú svoje práva poverenou osobou. Oprávnenosť na zastupovanie člena na valnom zhromaždení členov predloží zástupca člena – právnickej osoby písomným poverením.

Členstvo v MAS je dobrovoľné.

Výkonný výbor

Výkonný výbor je najvyšší výkonný a rozhodovací orgán v období medzi valnými zhromaždeniami. Za svoju činnosť je zodpovedný najvyššiemu orgánu (Valnému zhromaždeniu) a vykonáva činnosti v súlade so stanovami a internými riadiacimi smernicami MAS.

Výkonný výbor v rámci svojich kompetencií vykonáva hlavne tieto činnosti:

- a) volí a odvoláva predsedu a podpredsedu MAS spomedzi členov výkonného výboru;
- b) zriaďuje kanceláriu MAS na zabezpečenie spravovania verejných prostriedkov ako aj manažovanie činnosti MAS a realizáciu úloh združenia. Kancelária pracuje na základe Pracovného a Organizačného poriadku schváleného výkonným orgánom;
- c) menuje manažéra MAS;
- d) schvaľuje pracovný a organizačný poriadok MAS;

- e) predkladá zmeny stanov a vnútorných smerníc na schválenie valnému zhromaždeniu;
- f) riadi a koordinuje činnosť MAS;
- g) zriaďuje výberovú komisiu MAS a monitorovací výbor MAS;
- h) volí a odvoláva členov výberovej komisie MAS a schvaľuje jej štatút;
- i) menuje a odvoláva členov monitorovacieho výboru;
- j) zabezpečuje výber hodnotiteľov a spôsob ich priradenia k jednotlivým žiadostiam o NFP;
- k) vedie zoznam hodnotiteľov;
- l) zodpovedá za vypracovanie a implementáciu stratégie CLLD a jej aktualizácie;
- m) schvaľuje uzavretie zmlúv strategického charakteru s inými právnickými a fyzickými osobami ako aj s medzinárodnými organizáciami;
- n) obsahovo a organizačne pripravuje a zvoláva zasadania valného zhromaždenia a pripravuje základné materiály na tieto rokovania;
- o) poveruje iné osoby na konanie v mene MAS na presne stanovený účel;
- p) podáva návrh valnému zhromaždeniu na odvolanie člena výkonného výboru;
- q) menuje likvidátora;
- r) schvaľuje prijatie nových členov MAS a ukončenie členstva členov MAS.

Členovia výkonného výboru sa volia na obdobie štyroch rokov. Opakovaná voľba člena výkonného výboru je možná. Počet členov výkonného výboru je nepárny.

Výkonný výbor je uznášaniaschopný, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jeho členov a schvaľuje nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných členov.

Zasadnutie výkonného výboru zvoláva predseda podľa potreby, minimálne však štyrikrát do roka.

Mandát člena výkonného výboru zaniká uplynutím funkčného obdobia, odstúpením člena, úmrtím, alebo odvolaním valným zhromaždením.

Pri ukončení funkcie člena výkonného výboru z akéhokoľvek dôvodu môže výkonný výbor kooptovať nového člena výkonného výboru z radov členov MAS do doby najbližšieho konania valného zhromaždenia.

Členstvo vo výkonnom výbore je čestné. Činnosť členov výkonného výboru MAS nie je honorovaná.

Predseda a podpredseda

Predseda je štatutárnym orgánom MAS, ktorý vystupuje v mene MAS navonok a podpisuje zmluvy.

Predseda a podpredseda volí a odvoláva výkonný výbor MAS spomedzi svojich členov. Funkcia predsedu a podpredsedu MAS je čestná a ich činnosť nie je honorovaná.

Predseda vykonáva hlavne tieto činnosti:

- a) zvoláva a vedie zasadnutia výkonného výboru;
- b) spravidla vedie zasadania valného zhromaždenia;
- c) vo vzťahu k PRV SR 2014 – 2020 predkladá na PPA Protokol o výbere Žiadosti o nenávratný finančný príspevok z PRV SR 2014 – 2020;
- d) vo vzťahu k IROP predkladá Protokol o výbere Žiadosti o NFP z IROP na RO pre IROP;
- e) môže poveriť podpredsedu alebo iného člena MAS zastupovaním v konaní MAS na základe úradne overeného písomného splnomocnenia.

Výberová komisia

Výberová komisia je orgánom MAS a volí a odvoláva ju výkonný výbor. Výkonný výbor v rámci každej výzvy vždy menuje novú výberovú komisiu pričom jednotliví členovia sa môžu opakovať. V rámci jednej výzvy môže byť menovaná len jedna výberová komisia na celú výzvu, výnimkou môže byť len výmena členov z opodstatnených dôvodov. Opodstatnenými dôvodmi sú najmä konflikt záujmov, úmrtie člena výberovej komisie, jeho dlhodobá pracovná neschopnosť alebo nečinnosť a pod..

Zloženie členov musí byť vyvážené a reprezentatívne a musí odrážať požiadavku v zmysle Nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, teda musí byť zabezpečené, aby aspoň 50% hlasov rozhodnutí o výbere patrilo partnerom, ktorí nie sú orgánmi verejnej správy, zároveň musí byť umožnený výber písomným konaním.

Člen výberovej komisie nemusí pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS. Počet členov výberovej komisie MAS je nepárny. Minimálny počet členov výberovej komisie MAS je 3. MAS môže okrem riadnych členov menovať aj náhradníkov členov výberovej komisie.

Zasadania výberovej komisie zvoláva jej predseda, ktorého volia členovia komisie spomedzi seba. Výberová komisia sa riadi štatútom, schváleným výkonným výborom.

Spôsob voľby/odvolania, výber členov výberovej komisie MAS a vykonávané činnosti sú stanovené v Štatúte výberovej komisie. stratégií CLLD.

Členstvo vo Výberovej komisii je čestné.

Činnosť predsedu, tajomníka, členov Výberovej komisie MAS nie je honorovaná.

Výberová komisia MAS hodnotí (v zmysle prideluje body, nevykonáva odborné hodnotenie) a vyberá projekty resp. ŽoNFP predložené v rámci jednotlivých výziev vyhlásených MAS.

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor je kontrolným orgánom MAS, ktorý vykonáva najmä hodnotenie a kontrolu realizácie projektov v rámci stratégie a menuje a odvoláva ho výkonný výbor na obdobie štyroch rokov.

Opakovaná voľba člena monitorovacieho výboru je možná. Počet členov monitorovacieho výboru MAS je nepárny.

Člen monitorovacieho výboru nemôže byť členom výkonného výboru ani členom výberovej komisie. Členovia monitorovacieho výboru musia pôsobiť (mať trvalé, prípadne prechodné bydlisko, sídlo alebo prevádzku) v území MAS, ale nemusia byť členmi MAS.

Zasadania monitorovacieho výboru zvoláva jeho predseda, ktorého volia členovia výboru spomedzi seba.

Monitorovací výbor je uznášaný schopný, ak je prítomná nadpolovičná väčšina jeho členov a schvaľuje nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných členov.

Monitorovací výbor musí zasadať minimálne raz ročne.

Predseda monitorovacieho výboru je povinný zúčastňovať sa zasadnutí výkonného výboru s hlasom poradným.

Členstvo v monitorovacom výbore je čestné. Činnosť členov monitorovacieho výboru MAS nie je honorovaná.

Monitorovací výbor v rámci hodnotenia a kontroly realizácie projektov vykonáva najmä tieto činnosti:

- a) pripravuje a vypracováva správy o implementácii stratégie;
- b) pripravuje správy o monitoringu za ročné obdobie,;

Revízná komisia

Revízná komisia je kontrolným orgánom MAS a za svoju činnosť zodpovedá valnému zhromaždeniu. Volí ju valné zhromaždenie na obdobie štyroch rokov. Opakovaná voľba člena revíznej komisie je možná.

Zasadania revíznej komisie zvoláva jej predseda, ktorého volia členovia komisie spomedzi seba a konajú sa minimálne raz ročne.

Člen revíznej komisie nesmie byť súčasne členom iného orgánu MAS okrem členstva v najvyššom orgáne.

Revízná komisia schvaľuje nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných členov.

Členstvo v revíznej komisii je čestné. Činnosť členov revíznej komisie MAS nie je honorovaná.

Revízna komisia vo svojej činnosti najmä:

- a) kontroluje hospodárenie MAS;
- b) kontroluje dodržiavanie stanov a vnútorných predpisov;
- c) upozorňuje príslušné orgány MAS na nedostatky a navrhuje opatrenia na ich odstránenie.

Manažér

Manažér MAS stojí na čele kancelárie MAS a zabezpečuje spravovanie verejných prostriedkov, manažuje činnosti MAS ako aj realizuje úlohy združenia.

Manažér MAS je povinný zúčastňovať sa zasadnutí výkonného výboru s hlasom poradným.

Funkciu manažéra MAS BODROG, o. z. bude vykonávať Andrea Sigmundová, ktorá má dlhoročné skúsenosti v oblasti koordinácie projektov v rámci EŠIF ako aj v oblasti regionálneho rozvoja. Jej životopis ako aj ostatné dokumenty preukazujúce ďalšie vzdelanie ako aj doplnkové vzdelávanie sú súčasťou Povinnnej prílohy k Stratégii CLLD č. 7.

Účtovník

Účtovník zabezpečuje účtovnú evidenciu a hospodárenie s finančnými prostriedkami a majetkom MAS a nesie zodpovednosť za správnosť účtovnej evidencie.

Kvalifikačné predpoklady: min. stredoškolské vzdelanie s maturitou vrátane min. 5 ročnej praxe v zamestnaní alebo vlastnej živnosti v oblasti účtovníctva a ekonomiky predovšetkým v neziskových organizáciách.

Administratívni pracovníci

Zabezpečuje každodennú prevádzku a administratívnu činnosť MAS, vedie evidenciu a predpísanú archiváciu, pripravuje podkladové materiály na zasadnutia jednotlivých orgánov a pod..

Kvalifikačné predpoklady: min. stredoškolské vzdelanie s maturitou vrátane min. 1 ročnej praxe v zamestnaní alebo vlastnej živnosti v oblasti administratívnych alebo ekonomických činností.

Zamestnanci

Žiaden pracovník MAS nemôže byť členom žiadneho orgánu MAS, okrem členstva v najvyššom orgáne MAS. Zamestnanci MAS zabezpečujú administratívu a realizáciu úloh združenia.

Povinné prílohy:

- Povinná príloha k Stratégii CLLD č. 6 Organizačná štruktúra MAS
- Povinná príloha k Stratégii CLLD č. 7 Personálne zloženie jednotlivých orgánov, t.z. získané vzdelanie a odborná prax sa dokladuje predložením profesijného životopisu, príp. dokladmi o vzdelaní a ďalšími relevantnými certifikátmi
- Povinná príloha k Stratégii CLLD č. 8 Stanovy, Organizačný poriadok, Pracovný poriadok, Štatút Výberovej komisie

5.1.2. Implementačný proces

MAS BODROG, o. z. bude vyhlasovať výzvy, ktoré budú financované prostredníctvom troch programov: PRV, IROP, vlastný (financovaný z vlastných, resp. iných zdrojov).

Celý proces výberu, hodnotenia a schvaľovania žiadosti (implementačný proces) prebehne v súlade s nasledovnými dokumentmi: Systém riadenia CLLD (LEADER a komunitný rozvoj) pre programové obdobie 2024 – 2020, Systém riadenia PRV SR 2014 – 2020, Systém riadenia EŠIF a IROP.

Kancelária MAS v rámci Stratégie CLLD má vypracovaný indikatívny harmonogram výziev, v ktorom sú zohľadnené plánované termíny vyhlásenia jednotlivých výziev. Indikatívny harmonogram výziev je zostavený minimálne na 1 kalendárny rok a bude zverejnený na webom sídle MAS, PPA a IROP. Harmonogram výziev bude aktualizovaný v prípade, ak posun vyhlásenia výzvy v porovnaní s plánovaným termínom bude väčší ako 4 mesiace. Indikatívny harmonogram bude priebežne aktualizovaný, zverejňovaný a schvaľovaný v zmysle Systému riadenia CLLD, kapitola 9 Žiadosť o NFP (časť PRV) a kapitola 11 CLLD v rámci IROP 2014 – 2020 (IROP).

Žiadosti podporované v rámci PRV:

Postup pri vyhlásení, zmeny a zrušení výziev na implementáciu stratégie CLLD

MAS vyhlási výzvu na predkladanie projektových zámerov, ktorú zverejní na webovom sídle PPA a sken tejto výzvy s podpisom štatutárneho zástupcu na webovom sídle mas@apa.sk. MAS s cieľom informovania verejnosti zverejní svoju výzvu aj na svojom webovom sídle.

MAS sa pri vyhlásení výzvy v rámci PRV rozhodla vyhlasovať uzavreté výzvy – lehota trvania výzvy je min. 30 pracovných dní.

MAS po uzavretí – ukončení výzvy nemá možnosť ju znova otvoriť, ale počas jej trvania ju môže zmeniť. Zmeny výzvy, prípadne ich zrušenie sa budú vykonávať v súlade s kapitolou 9.4. Zmena a zrušenie výzvy Systému riadenia CLLD. Zmeny sa budú vykonávať len v prípade ako sa zmenou podstatným spôsobom nezmenia podmienky poskytnutia príspevku. V prípade, že MAS v rámci vyhlásenej výzvy prijala ŽoNFP pred vykonaním zmeny v tejto výzve a zmenou prijatá ŽoNFP môže byť dotknutá, MAS je povinná umožniť žiadateľovi túto ŽoNFP doplniť alebo zmeniť. MAS písomne informuje žiadateľov a určí primeranú lehotu na doplnenie alebo zmenu ŽoNFP. Táto možnosť zo strany MAS žiadateľovi musí byť umožnená vtedy, ak to konkrétna zmena výzvy vyžaduje.

MAS môže po zverejnení výzvy ako aj po jej uzavretí zmeniť formálne náležitosti výzvy, vrátane jej príloh. V tomto prípade MAS môže, ale nemusí predĺžiť lehotu na predkladanie ŽoNFP o min. 7 pracovných dní. Zmeny formálnych náležitostí výzvy nemôžu mať za následok rozšírenie, alebo zúženie potenciálneho okruhu dotknutých žiadateľov alebo zásah do práv a povinností potenciálnych alebo zúčastnených žiadateľov v rámci výzvy.

MAS pred zmenou alebo zrušením výzvy musí zaslať návrh zmeny/zrušenia výzvy spolu s odôvodnením na vyjadrenie PPA. V prípade, že sa PPA k návrhu zmeny/zrušenia nevyjadrí do 5 pracovných dní, MAS je oprávnená túto zmenu/zrušenie výzvy podpísať a zverejniť ju na webovom sídle PPA.

MAS je oprávnená zrušiť výzvu do odoslania prijatých ŽoNFP v rámci výzvy na ďalšie konanie a rozhodnutie PPA. MAS je oprávnená zrušiť výzvu z dôvodov uvedených v Systéme riadenia CLLD.

Formálne náležitosti výzvy sú uvedené v kapitole 9.1 Výzva na predkladanie Žiadosti oNFP Systému riadenia CLLD.

Prijem, registrácia, kontrola formálnej správnosti (administratívna kontrola) a kontrola vecnej správnosti (odborné hodnotenie) žiadosti

ŽoNFP je základným dokumentom, ktorým žiadateľ na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP žiada MAS BODROG, o. z. o poskytnutie NFP z FP určených pre MAS BODROG, o. z. a danú výzvu.

MAS zabezpečí príjem ŽoNFP odo dňa vyhlásenia výzvy do dňa jej uzavretia, resp. v lehote prijímania ŽoNFP uvedenej vo výzve.

Žiadateľ je povinný predložiť ŽoNFP vo forme uvedenej vo výzve osobne, alebo poštovou prepravou na adresu sídla MAS.

Konanie o ŽoNFP sa začína dňom doručenia žiadosti MAS BODROG, o. z. v zmysle podmienok stanovených v kapitole 9.5 Systému riadenia CLLD. Po prijatí ŽoNFP MAS BODROG, o. z. v rámci administratívneho overenia overí splnenie podmienok doručenia ŽoNFP a následne ostatných podmienok poskytnutia príspevku určených vo výzve v súlade s kapitolou 9.5.2. Systému riadenia CLLD. Pri ŽoNFP, ktoré splnili podmienky riadneho doručenia, MAS zaregistruje ŽoNFP v IS AGIS PRV a vystaví žiadateľovi Potvrdenie o registrácii žiadosti v zmysle Kapitoly 9.5 Systému riadenia CLLD, ktoré doručí poštovou prepravou na adresu sídla žiadateľa. V rámci administratívneho overenia MAS ďalej overí splnenie ostatných podmienok poskytnutia NFP (kompletnosť ŽoNFP) s výnimkou tých, ktoré sú overované v rámci odborného hodnotenia ŽoNFP. V prípade, že ŽoNFP je nekompletná, MAS vyzve žiadateľa na doplnenie ŽoNFP. V prípade, že žiadateľ ŽoNFP nedoplní v stanovenej lehote, MAS navrhne zastavenie konania o ŽoNFP. Kompletné ŽoNFP MAS postúpi na kontrolu vecnej správnosti ŽoNFP – odborné hodnotenie, ktoré vykonávajú odborní hodnotitelia zabezpečení MAS. V rámci odborného hodnotenia ŽoNFP odborní hodnotitelia overia oprávnenosť žiadateľa, cieľ rozsahu, činnosti projektu, priradené oprávnené výdavky k prioritným a sekundárnym fokusovým oblastiam a ak je to relevantné tak aj súlad ŽoNFP so schémou štátnej pomoci, alebo schémou pomoci de minimis. Odborné hodnotenie ŽoNFP sa vykoná v súlade so Systémom riadenia CLLD a Príručkou pre odborné hodnotenie ŽoNFP MAS BODROG, o. z..

Po odbornom hodnotení ŽoNFP nasleduje výber ŽoNFP. MAS BODROG, o. z. si určila jednokolový proces výberu ŽoNFP. Pomocou výberových kritérií, ktorých súčasťou sú aj rozlišovacie kritériá, výberová komisia stanoví poradie ŽoNFP, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP spĺňajúcej všetky podmienky pre poskytnutie príspevku. Tento úkon sa vykoná v súlade so Systémom riadenia CLLD a Prílohou č. 3 Projektového zámeru – Výberové kritériá a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výberovú komisiu pre výber projektov Stratégie CLLD MAS BODROG, o. z.. Po ukončení procesu výberu ŽoNFP Výberová komisia vypracuje v rámci každého kola hodnotenia Protokol o výbere ŽoNFP.

Pôdohospodárska platobná agentúra vykoná príjem, registráciu, kontrolu formálnej, vecnej správnosti ako aj odborné hodnotenie ŽoNFP a Protokolu zaslaného MAS v zmysle kapitoly 9.7. Systému riadenia CLLD. Vypracovanie zmluvy o poskytnutí NFP a jej prípadné ukončenie sa riadi kapitolami 9.7, 9.8 a 9.9 Systému riadenia CLLD.

Žiadosti podporované v rámci IROP:

Postup pri vyhlásení, zmeny a zrušení výziev na implementáciu stratégie CLLD

MAS vyhlási výzvy v súlade s indikatívnym harmonogramom výziev MAS je povinná pred zverejnením výzvy zaslať návrh výzvy, vrátane relevantných dokumentov na odsúhlasenie RO pre IROP.

MAS vyhlási výzvu jej zverejnením na svojom webovom sídle a bude mať formu otvorenej výzvy. Trvanie výzvy závisí od disponibilných FP určených pre danú výzvu. MAS na svojom webovom sídle zverejní informáciu o tom, že plánuje ukončiť výzvu z dôvodu blížaceho sa vyčerpania alokácie FP. Urobí tak najmenej mesiac pred predpokladaným uzavretím výzvy.

V nevyhnutných prípadoch je MAS oprávnená za podmienok stanovených v zákone 292/2014 Z.z a upravených v kapitole 11.2 Systému riadenia CLLD výzvu zmeniť alebo zrušiť. MAS určí, že zmena vykonaná vo výzve sa bude týkať len ŽoNFP prijatých po zverejnení zmeny alebo sa vzťahuje aj na ŽoNFP prijatých pred zmenou výzvy, o ktorých RO pre IROP ešte nerozhodol do dátumu vykonania zmeny. MAS pred zmenou alebo zrušením výzvy zašle návrh zmeny/zrušenia výzvy spolu s odôvodnením na odsúhlasenie RO IROP.

MAS je oprávnená zrušiť výzvu do doby, kým nie je vyčerpaná alokácia ako aj z dôvodov uvedených v kapitole 11.2 Systému riadenia CLLD.

Prijem, registrácia, kontrola formálnej správnosti (administratívna kontrola) a kontrola vecnej správnosti (odborné hodnotenie) žiadosti

ŽoNFP je základným dokumentom, ktorým žiadateľ na základe vyhlásenej výzvy na predkladanie ŽoNFP žiada MAS BODROG, o. z. o poskytnutie NFP z FP určených pre MAS RUDOHORIE, o. z. a danú výzvu.

Postup prijatia žiadosti v rámci IROP je rovnaký ako pri žiadosti v rámci PRV s rozdielom, že žiadateľ v rámci IROP je povinný predložiť ŽoNFP okrem písomnej forme uvedenej vo výzve aj elektronicky prostredníctvom verejnej časti IMS2014+. V prípade, že ŽoNFP v rámci IROP nebola doručená riadne, včas a vo forme určenej vo výzve, MAS zastaví konanie a o tejto skutočnosti informuje žiadateľa. Po overení splnenia podmienok predložiť ŽoNFP riadne, včas a vo forme určenej vo výzve, MAS zaregistruje ŽoNFP v ITMS 2014+. Pri ŽoNFP, ktoré splnili podmienky riadneho doručenia, MAS vykoná administratívne overenie ŽoNFP v súlade s kapitolou 11.5.2 Systému riadenia CLLD. V rámci administratívneho overenia MAS ďalej overí splnenie ostatných podmienok poskytnutia NFP (kompletnosť ŽoNFP) s výnimkou tých, ktoré sú overované v rámci odborného hodnotenia

ŽoNFP. V prípade splnenia všetkých podmienok poskytnutia príspevku bude ŽoNFP postúpená na odborné hodnotenie. Odborné hodnotenie ŽoNFP vykonávajú min. 2 odborní hodnotitelia, ktorých zabezpečí MAS. Odborné hodnotenie sa vykonáva v súlade s kapitolou 11.5.3 Systému riadenia a Príručky pre odborné hodnotenie ŽoNFP MAS BODROG, o. z. na základe hodnotiacich kritérií zverejnených vo výzve, Stratégii CLLD. Podrobný popis spôsobu a postupu odborného hodnotenia je uvedený v Príručke pre odborné hodnotenie ŽoNFP MAS BODROG, o. z..

Po odbornom hodnotení ŽoNFP nasleduje výber ŽoNFP, ktorý uskutoční Výberová komisia pomocou výberových kritérií, ktorých súčasťou sú aj rozlišovacie kritériá, výberová komisia stanoví poradie ŽoNFP, ktoré je vytvorené od najvyššie umiestnenej ŽoNFP spĺňajúcu všetky podmienky pre poskytnutie príspevku po najnižšie umiestnenú ŽoNFP spĺňajúcej všetky podmienky pre poskytnutie príspevku. Tento úkon sa vykoná v súlade s kapitolou 11.6 Systému riadenia CLLD a Prílohou č. 3 Projektového zámeru – Výberové kritériá a hodnotiace (bodovacie) kritériá pre výberovú komisiu pre výber projektov Stratégie CLLD MAS BODROG, o. z.. Po ukončení procesu výberu ŽoNFP Výberová komisia vypracuje Protokol o výbere ŽoNFP.

Riadiaci orgán pre IROP zabezpečí príjem ŽoNFP vrátane Protokolu o výbere ŽoNFP z MAS a vykoná ich registráciu v ITMS2014+. RO pre IROP vykoná všetky potrebné úkony definované v kapitole 11.7 Systému riadenia CLLD. Vypracovanie zmluvy o poskytnutí NFP sa riadi kapitolou 11.8 Systému riadenia CLLD.

Žiadosti podporované z vlastných resp. iných zdrojov:

MAS BODROG, o. z. má v rámci svojej Stratégie CLLD definované aj doplňujúce opatrenia z iných zdrojov, avšak nebude rozhodovať o pridelení týchto FP. Vlastný grantový systém momentálne nie je schválený, avšak sa jeho implementácia v budúcnosti nevyklučuje. V prípade jeho schválenia bude táto časť rozpracovaná v samostatnom usmernení pre žiadateľov z vlastných zdrojov MAS BODROG, o. z. resp. iných zdrojov.

5.2. Akčný plán

Tabuľka č. 4.A: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	1.1.1. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie

Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.2.					
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Príspevok k fokusovej oblasti 6B					
Ciele a opis opatrenia	Zo SWOT analýzy vyplýva, že pri integrovanom rozvoji územia je prvým a najdôležitejším krokom rozvoj základnej verejnej infraštruktúry ako aj verejných služieb jednotlivých obcí. Z názorov obyvateľstva žijúceho v tomto území na základe analýzy ich potrieb jednoznačne vyplynula potreba zvyšovania úrovne kvality ich života. Zlepšenie súčasného stavu sa dosiahne aj ochranou a tvorbou zelených verejných priestranstiev, čím sa zvýši atraktivita územia čo ovplyvní jeho konkurencieschopnosť. <u>Oprávnené činnosti:</u> - výstavba a rekonštrukcia lávok, mostov, chodníkov a záchytných parkovísk, autobusových zastávok, - zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod.					
Oprávnení prijímatelia	- obce do 20 000 obyvateľov, v prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti do 5000 obyvateľov na území MAS					
Intenzita pomoci ¹	100% (75% EPFRV + 25% ŠR) VZ (0%)					
Oprávnené výdavky ²	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 7, podopatrenie 7.2., časť 8.2.6.3.2.5. Oprávnené náklady (str. 277)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 100 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	346 686,00	260 014,50	86 671,50	0,00	0,00
	Spolu	346 686,00	260 014,50	86 671,50	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 7, podopatrenie 7.2., časť 8.2.6.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií (str. 277) Výberové kritéria, hodnotiace (bodovacie) kritéria ako aj rozlišovacie kritéria pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					

¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	7/7.2	Počet projektov s cieľom zlepšiť kvalitu života na vidieku	ks	0	10
		Počet inovatívnych prvkov alebo postupov použitých v projekte	ks	0	10
		Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	8/2017, 2/2022				

Tabuľka č. 4.B: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	1.1.2. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.4.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Príspevok k fokusovej oblasti 6B
Ciele a opis opatrenia	Zo SWOT analýzy vyplýva, že pri integrovanom rozvoji územia je prvým a najdôležitejším krokom rozvoj základnej verejnej infraštruktúry ako aj verejných služieb jednotlivých obcí. Z názorov obyvateľstva žijúceho v tomto území na základe analýzy ich potrieb jednoznačne vyplynula potreba zvyšovania úrovne kvality ich života. Investíciami do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnej základnej verejnej infraštruktúry ako aj služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času sa vytvoria podmienky pre ich pohodlnejší, kvalitnejší život ako aj vhodné podmienky na voľno časové aktivity. Z analýzy územia vyplýva, že na území žije obyvateľstvo rôznych národností, ktoré býva integrované. Aj napriek tomu, že ich spolužitie je prevažne bezproblémové, vo väčšine obcí sa nájdu aj nesprispôsobiví a problémoví jedinci. V záujme ochrany života, zdravia a majetku je

	potrebné investovať aj do vybudovania kamerového systému v rámci prevencie kriminality. <u>Oprávnené činnosti:</u> - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre trávenie voľného času vrátane príslušnej infraštruktúry- napr. výstavba/rekonštrukcia/modernizácia športovísk a detských ihrísk, amfiteátrův, investície do rekonštrukcie nevyužívaných objektův v obci pre komunitnú/spolkovú činnosť vrátane rekonštrukcie existujúcich kultúrnych domov, - zriadenie nových, prístavba, prestavba, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich domov smútku vrátane ich okolia, - investície súvisiace so zvýšením bezpečnosti a prevencie proti vandalizmu na verejných priestoroch (montáž kamerových systémův a iných bezpečnostných prvkův), - investície súvisiace s vytváraním podmienok pre rozvoj podnikania - rekonštrukcie nevyužívaných objektův v obci pre podnikateľskú činnosť, výstavba/rekonštrukcia tržníc pre podporu predaja miestnych produktův a pod.,					
Oprávnení prijímatelia	- obce do 20 000 obyvateľův, v prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti do 5000 obyvateľův na území MAS					
Intenzita pomoci ⁴	100% (75% EPFRV + 25% ŠR) VZ (0%)					
Oprávnené výdavky ⁵	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 7, podopatrenie 7.4., časť 8.2.6.3.4.5. Oprávnené náklady (str. 285)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 100 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	583 133,00	437 349,75	145 783,25	0,00	0,00
		583 133,00	437 349,75	145 783,25	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁶	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 7, podopatrenie 7.4., časť 8.2.6.3.4.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií (str. 285) Výberové kritéria, hodnotiace (bodovacie) kritéria ako aj rozlišovacie kritéria pre výber projektův v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					

⁴ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IRÓP

⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IRÓP

Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota
	7/7.4	Počet projektov s cieľom zlepšiť kvalitu života na vidieku	ks	0	15
		Počet inovatívnych prvkov alebo postupov použitých v projekte	ks	0	15
		Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	4/2016, 1/2018, 9/2020				

Tabuľka č. 4.C: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	1.1.3. PRV Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.5.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Príspevok k fokusovej oblasti 6B
Ciele a opis opatrenia	Z analýzy územia jednoznačne vyplýva, že územie disponuje mnohými prírodnými, historickými a kultúrnymi hodnotami. Napriek vhodnému potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu, nie je jeho úroveň úmerná existujúcim možnostiam. Zvýšenie úrovne rozvoja cestovného ruchu možno zabezpečiť eliminovaním nepriaznivých faktorov. Investíciami do vytvárania, udržiavania, obnovy a skvalitňovania turisticky zaujímavých objektov a miest sa zvýši atraktivita obcí a to nie len pre obyvateľov územia, ale aj pre potenciálnych turistov. <u>Oprávnené činnosti:</u> investície, ktoré súvisia s vytvorením, udržiavaním, obnovou a skvalitňovaním turisticky zaujímavých objektov, bodov a miest vrátane príslušnej infraštruktúry – miestne kultúrne, historické, prírodné a iné objekty a zaujímavosti, zriadenie múzejných a galerijných

	zariadení a pod., • investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a informačných tabúl v turistických lokalitách na verejné využitie, budovanie drobných obslužných zariadení pre turistov, informačné body, smerové tabule, KIOSKY a pod., • budovanie, rekonštrukcia náučných chodníkov, cykloturistických chodníkov, ich napojenie na náučné chodníky, budovanie doplnkovej infraštruktúry (odpočinkové miesta, prístrešky, stojany na bicykle a pod.), výstavba vyhliadkových veží, budovanie, údržba a obnova cykloturistického značenia na existujúcich cykloturistických trasách a pod..					
Oprávnení prijímatelia	- obce do 20 000 obyvateľov, v prípade prímestských častí platí limit oprávnenosti do 5000 obyvateľov na území MAS					
Intenzita pomoci ⁷	100% (75% EPFRV + 25% ŠR) VZ (0%)					
Oprávnené výdavky ⁸	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 7, podopatrenie 7.5., časť 8.2.6.3.3.5. Oprávnené náklady (str. 280)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 50 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	50 000,0 0	37 500,00	12 500,00	0,00	0,00
		50 000,0 0	37 500,00	12 500,00	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁹	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 7, podopatrenie 7.5., časť 8.2.6.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií (str. 281) Výberové kritéria, hodnotiace (bodovacie) kritéria ako aj rozlišovacie kritéria pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	7/7.5	Počet projektov s cieľom zlepšiť kvalitu života na vidieku	ks	0	1	
		Počet inovatívnych prvkov alebo postupov použitých v projekte	ks	0	1	

⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	7/2016			

Tabuľka č. 4.D: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	1.1.1. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Špecifický cieľ 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele a opis opatrenia	Zo SWOT analýzy vyplýva, že pri integrovanom rozvoji územia je prvým a najdôležitejším krokom rozvoj základnej verejnej infraštruktúry ako aj verejných služieb jednotlivých obcí. Jednou z oblastí základnej verejnej infraštruktúry je aj dopravná infraštruktúra, ktorá má zabezpečiť prepojenie obcí s mestom ako aj dostupnosť a mobilitu občanov. Pomocou aktivít v rámci tohto špecifického cieľa sa zlepši súčasný stav, ktorý sa dosiahne výstavbou, modernizáciou, rekonštrukciou zastávok, staníc a parkovísk a zabezpečením spoločnou prepravou občanov k verejným službám. <u>Oprávnené činnosti:</u> - výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk, na linkách prepájajúcich obec s mestom, - budovanie prvkov a podpora opatrení na zvyšovanie bezpečnosti dopravy v mestách, - zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle a pod..
Oprávnení prijímatelia	- mestá/samostatné mestské časti a obce na území MAS
Intenzita pomoci ¹⁰	95% (100% EFRR + 0% ŠR) VZ (5%)
Oprávnené výdavky ¹¹	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, I. Oprávnenosť aktivít, oprávnenosť žiadateľov a rámcové určenie oprávnenosti výdavkov, ŠC 5.1.2. (str. 2)

¹⁰ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹¹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 50 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	66 315,78	63 000,00	0,00	3 315,78	0,00
	Spolu	66 315,78	63 000,00	0,00	3 315,78	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹²	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, III. Kritériá pre výber projektov, ŠC 5.1.2. (str. 3 - 6) Výberové kritériá, hodnotiace (bodovacie) kritériá ako aj rozlišovacie kritériá pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.2./ 1.1.1. IROP	Počet nových prvkov verejnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel	ks	0	9	
Indikatívny harmonogram výziev	4/2017 do vyčerpania finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu					

Tabuľka č. 4.E: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	1.1.2. IROP Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia a v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Špecifický cieľ 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele a opis opatrenia	Zo SWOT analýzy vyplýva, že pri integrovanom rozvoji územia je prvým a najdôležitejším krokom rozvoj základnej verejnej infraštruktúry ako aj verejných služieb jednotlivých obcí. Jednou z oblastí základnej verejnej infraštruktúry je aj dopravná infraštruktúra, ktorá má zabezpečiť prepojenie obcí s mestom ako aj dostupnosť a mobilitu občanov. Pomocou aktivít v rámci tohto ŠC sa rozvinie dopravná

¹² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	infraštruktúra, zabezpečí sa prepojenie obcí s mestom ako aj dostupnosť a mobilita občanov aj ich spoločnou prepravou k verejným službám. <u>Oprávnené činnosti:</u> • nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie, • zriaďovanie, obnova a výstavba cyklistických trás zabezpečujúcich dopravu osôb do a zo zamestnania alebo k verejným službám (napr. trasy vedúce k vlakovým, autobusovým zastávkam a staniciam v obciach a mestách) vrátane investícií do doplnkovej cyklistickej infraštruktúry vrátane odpočívadiel, chránených parkovísk pre bicykle, nabíjajúcich staníc pre elektrobicykle a pod..					
Oprávnení prijímatelia	združenia miest a obcí, mikroregionálne združenia, občianske združenia, neziskové organizácie na území MAS					
Intenzita pomoci ¹³	95% (100% EFRR + 0% ŠR) VZ (5%)					
Oprávnené výdavky ¹⁴	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, I. Oprávnenosť aktivít, oprávnenosť žiadateľov a rámcové určenie oprávnenosti výdavkov, ŠC 5.1.2. (str. 2)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 100 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	328 651,5 7	312 219,0 0	0,00	16 432,5 7	0,00
	Spolu	328 651,5 7	312 219,0 0	0,00	16 432,5 7	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹⁵	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, III. Kritériá pre výber projektov, ŠC 5.1.2. (str. 3 - 6) Výberové kritériá, hodnotiace (bodovacie) kritériá ako aj rozlišovacie kritériá pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.2./1.1.2. IROP	Počet novovytvorených služieb v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel	ks	0	4	
		Počet	Počet		2	

¹³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

¹⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

		novovytvorených pracovných miest				
Indikatívny harmonogram výziev	4/2017 do vyčerpania finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu					

Tabuľka č. 4.F: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	2.1.1. PRV Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	1 – Prenos znalosti a informačné akcie, podopatrenie 1.2.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Príspevok k fokusovým oblastiam 1A, 2A, 2B, 3A, 3B, 5C, 5E, 6A a 6C
Ciele a opis opatrenia	Z analýzy územia, z výsledkov sčítania ľudu ako aj zo SWOT analýzy vyplýva, že územie patrí medzi sociálne najslabšie regióny Slovenska s vysokou mierou nezamestnanosti. Nevzdelané, neprispôsobivé obyvateľstvo sa objavuje práve tam kde je najmenej zdrojov na riešenie ich problémov. Úspešnou realizáciou niektorých aktivít v rámci tohto podopatrenia pomocou rozvoja vedomostí obyvateľstva v určitých oblastiach sa zvýši možnosť využitia prírodného a historického potenciálu regiónu ako aj miestnych kapacít pri rozvoji mikro a malého podnikania. <u>Oprávnené činnosti:</u> konferencie, výstavy, vzdelávacie relácie, informačné podujatia, eventy, propagačné a informačné TV spoty, súťaže a propagácie (šírenie informácií a publicita)
Oprávnení prijímatelia	Prijímateľom finančnej pomoci je poskytovateľ služieb (provider) informačných akcií a demonštračných aktivít pre konečných prijímateľov nefinančnej pomoci (beneficientov), ktorými sú aktívni ako i začínajúci poľnohospodári, obhospodarovatelia lesa, spracovatelia produktov poľnohospodárskej a lesnej prvovýroby v pracovnoprávnom vzťahu a malé a stredné podniky vo vidieckych oblastiach.
Intenzita pomoci ¹⁶	100% (75% EPFRV + 25% ŠR) VZ (0%)
Oprávnené výdavky ¹⁷	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 1, podopatrenie 1.2., časť 8.2.1.3.2.5. Oprávnené náklady (str. 170 - 171)
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 40 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov

¹⁶ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

¹⁷ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	80 000,0 0	60 000,0 0	20 000,0 0	0,00	0,00
	Spolu	80 000,0 0	60 000,0 0	20 000,0 0	0,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ¹⁸	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 1 podopatrenie 1.2., časť 8.2.1.3.2.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií (str. 171 - 172) Výberové kritéria, hodnotiace (bodovacie) kritéria ako aj rozlišovacie kritéria pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	1/1.2	Celkový počet účastníkov ktorí sa zúčastnili odbornej prípravy, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračných činností	Počet	0	30	
Indikatívny harmonogram výziev	2/2017, 7/2019					

Tabuľka č. 4.G: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	2.1.1. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych služieb a komunitných služieb
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia a v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Špecifický cieľ 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele a opis opatrenia	Z analýzy územia, z výsledkov sčítania ľudu ako aj zo SWOT analýzy vyplýva, že územie patrí medzi sociálne najslabšie regióny Slovenska s vysokou mierou nezamestnanosti. Nevzdelané, neprispôsobivé obyvateľstvo sa objavuje práve tam kde je najmenej zdrojov na riešenie ich problémov, kde chýba

¹⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	komunitná spolupráca, spolupatričnosť a lokálpatriotizmus obyvateľstva. Úspešnou realizáciou niektorých aktivít v rámci tohto špecifického cieľa sa predovšetkým rozšíri komunitná práca, komunitné služby vrátane infraštruktúry komunitných centier s čím sa zvýši súdržnosť a lokálpatriotizmus občanov územia. <u>Oprávnené činnosti:</u> • zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia, • zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb, • rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb, • infraštruktúra komunitných centier					
Oprávnení prijímatelia	- mestá/samostatné mestské časti a obce na území MAS					
Intenzita pomoci ¹⁹	95% (100% EFRR + 0% ŠR) VZ (5%)					
Oprávnené výdavky ²⁰	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, I. Oprávnenosť aktivít, oprávnenosť žiadateľov a rámcové určenie oprávnenosti výdavkov, ŠC 5.1.2. (str. 2)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 52 781,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	55 558,94	52 781,00	0,00	2 777,94	0,00
	Spolu	55 558,94	52 781,00	0,00	2 777,94	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²¹	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, III. Kritériá pre výber projektov, ŠC 5.1.2. (str. 3 - 6) Výberové kritériá, hodnotiace (bodovacie) kritériá ako aj rozlišovacie kritériá pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.2./ 2.1.1. IROP	Počet nových/zrekonštruovaných/zmodernizovaných zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych	ks	0	1	

¹⁹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²¹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	služieb			
Indikatívny harmonogram výziev	10/2018 do vyčerpania finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu			

Tabuľka č. 4.H: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	2.1.2. IROP Infraštruktúra sociálnych a komunitných služieb
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia a v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Špecifický cieľ 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach
Ciele a opis opatrenia	Z analýzy územia, z výsledkov sčítania ľudu ako aj zo SWOT analýzy vyplýva, že územie patrí medzi sociálne najslabšie regióny Slovenska s vysokou mierou nezamestnanosti. Nevzdelané, neprispôsobivé obyvateľstvo sa objavuje práve tam kde je najmenej zdrojov na riešenie ich problémov, kde chýba komunitná spolupráca, spolupatričnosť a lokálpatriotizmus obyvateľstva. Úspešnou realizáciou niektorých aktivít v rámci tohto špecifického cieľa sa predovšetkým rozšíri komunitná práca, komunitné služby vrátane infraštruktúry komunitných centier s čím sa zvýši súdržnosť a lokálpatriotizmus občanov územia. <u>Oprávnené činnosti:</u> • zriaďovanie nových alebo rekonštrukcia a modernizácia existujúcich zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb vrátane materiálno-technického vybavenia, • zvyšovanie kvality a kapacity komunitných sociálnych služieb, • rozvoj terénnych a ambulantných sociálnych služieb, • infraštruktúra komunitných centier
Oprávnení prijímatelia	združenia miest a obcí, občianske združenia, neziskové organizácie, cirkevné organizácie na území MAS
Intenzita pomoci ²²	95% (100% EFRR + 0% ŠR) VZ (5%)
Oprávnené výdavky ²³	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, I. Oprávnenosť aktivít, oprávnenosť žiadateľov a rámcové určenie oprávnenosti výdavkov, ŠC 5.1.2. (str. 2)
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 100 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov

²² Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	210 526,3 1	200 000,00	0,0 0	10 526,3 1	0,00
	Spolu	210 526,3 1	200 000,00	0,0 0	10 526,3 1	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²⁴	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, III. Kritériá pre výber projektov, ŠC 5.1.2. (str. 3 - 6) Výberové kritériá, hodnotiace (bodovacie) kritériá ako aj rozlišovacie kritériá pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.2./ 2.1.2. IROP	Počet nových/zrekonštruovaných/zmodernizovaných zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb	ks	0	1	
		Počet kvalitnejších komunitných sociálnych služieb	ks	0	2	
		Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	1	
Indikatívny harmonogram výziev	10/2018 do vyčerpania finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu					

Tabuľka č. 4.1: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	2.1.3. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti infraštruktúry vzdelávania
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-

²⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Špecifický cieľ 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach					
Ciele a opis opatrenia	Z analýzy územia, z výsledkov sčítania ľudu ako aj zo SWOT analýzy vyplýva, že územie patrí medzi sociálne najslabšie regióny Slovenska s vysokou mierou nezamestnanosti. Nevzdelané, neprispôsobivé obyvateľstvo sa objavuje práve tam kde je najmenej zdrojov na riešenie ich problémov. Kvalita sociálnej infraštruktúry a infraštruktúry školstva, ktoré majú za úlohu rozvoj vzdelávania detí a mládeže tiež sú na nízkej úrovni. Tiež by bolo potrebné vybudovať, modernizovať odborné učebne, laboratória, jazykové učebne ako aj skvalitniť a rozšíriť kapacitu predškolských zariadení. Úspešnou realizáciou niektorých aktivít v rámci tohto špecifického cieľa sa predovšetkým vytvorí vhodné prostredie pre rozvoj detí a mládeže. <u>Oprávnené činnosti:</u> • vybudovanie, modernizácia odborných učební, laboratórií, jazykových učební ZŠ, • skvalitnenie a rozšírenie kapacít predškolských zariadení					
Oprávnení prijímatelia	- mestá/samostatné mestské časti a obce na území MAS					
Intenzita pomoci ²⁵	95% (100% EFRR + 0% ŠR) VZ (5%)					
Oprávnené výdavky ²⁶	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, I. Oprávnenosť aktivít, oprávnenosť žiadateľov a rámcové určenie oprávnenosti výdavkov, ŠC 5.1.2. (str. 2)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 1 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 2 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	2 105,26	2 000,00	0,00	105,26	0,00
	Spolu	2 105,26	2 000,00	0,00	105,26	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ²⁷	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, III. Kritériá pre výber projektov, ŠC 5.1.2. (str. 3 - 6) Výberové kritériá, hodnotiace (bodovacie) kritériá ako aj rozlišovacie kritériá pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.2./ 2.1.3. IROP	Počet zrekonštruovaných objektov	ks	0	1	

²⁵ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

²⁷ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

		predškolských zariadení			
Indikatívny harmonogram výziev	11/2017 do vyčerpania finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu				

Tabuľka č. 4.J: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	3.1.1. PRV Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	6 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti, podopatrenie 6.4.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Príspevok k fokusovej oblasti 6A
Ciele a opis opatrenia	Z analýzy územia vyplýva, že napriek vhodnému potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu, nie je jeho úroveň úmerná existujúcim možnostiam. Problémom ostáva i materiálne – technická základňa cestovného ruchu prejavujúca sa absenciou ubytovacích a stravovacích zariadení a zvlášť nedostatkom a nedostupnosťou základných a rôznych doplnkových služieb pre kultúrne a športové využitie prívržencov turistiky a cestovného ruchu. Pomocou realizácie niektorých aktivít v rámci tohto podopatrenia sa podporí rozvoj cestovného ruchu, čím sa posilní hospodárstvo územia a vytvoria sa nové pracovné príležitosti. <u>Oprávnené činnosti:</u> • činnosti spojené s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zamerané na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti, vrátane vytvárania podmienok na poskytovanie vzdelávania a vytvorenie konferenčných priestorov, Oprávnená je výstavba ubytovacích zariadení, rekonštrukcia a modernizácia existujúcich ubytovacích zariadení, ako aj nevyužívaných objektov na ubytovacie zariadenie a to s kapacitou od 5 do 30 lôžok, v nadväznosti na vytvorenie alebo modernizáciu areálu na rozvoj rekreačných a relaxačných činností. • činnosti spojené s poskytovaním služieb pre cieľovú skupinu: deti, seniori a občania so zníženou schopnosťou pohybu. V rámci danej oblasti je možné sa zamerať aj na terapie (hipoterapia, animoterapia), lesnú pedagogiku a pod., ktoré prispievajú k rekonvalescencii, lepšiemu začleneniu do spoločenského života, zvýšeniu motoriky cieľovej skupiny.

Oprávnení prijímateľa	1. Mikropodniky a malé podniky (v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) vo vidieckych oblastiach. 2. Fyzické a právnické osoby podnikajúce v oblasti poľnohospodárskej prvovýroby 3. Fyzické a právnické osoby (mikropodniky a malé podniky vo vidieckych oblastiach v zmysle odporúčania Komisie 2003/361/ES) obhospodarujúce lesy vo vlastníctve: - súkromných vlastníkov a ich združení, - obcí a ich združení, - cirkvi, ktorej majetok možno podľa právneho poriadku SR považovať za súkromný, pokiaľ ide o jeho správu a nakladanie s ním.					
Intenzita pomoci ²⁸	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov pre mikro a malé podniky: 55% (75% EPFRV+25%ŠR) VZ (45%)					
Oprávnené výdavky ²⁹	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 6, podopatrenie 6.4., časť 8.2.5.3.3.5. Oprávnené náklady (str. 262)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 60 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	109 090,90	45 000,00	15 000,00	49 090,90	0,00
	Spolu	109 090,90	45 000,00	15 000,00	49 090,90	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií /Hlavné zásady výberu operácií ³⁰	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 6 podopatrenie 6.4., časť 8.2.5.3.3.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií (str. 263 - 264) Výberové kritéria, hodnotiace (bodovacie) kritéria ako aj rozlišovacie kritéria pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	6/6.4	Počet projektov zameraných na vytvorenie/modernizáciu objektov na rozvoj rekreačnej a relaxačnej činnosti	ks	0	1	
		Počet novovytvorených pracovných miest	ks	0	1	
Indikatívny harmonogram	6/2016, 4/2019, 9/2021					

²⁸ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

²⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³⁰ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Tabuľka č. 4.K: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	3.1.2. PRV Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	4 – Investície do hmotného majetku, podopatrenie 4.1.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Príspevok k fokusovým oblastiam 2A, 3A a sekundárne k oblasti 5C
Ciele a opis opatrenia	Územie patrilo k výrazne agrárnym, hospodársky slabo rozvinutým oblastiam a patrí k okresom s prevažujúcou nepriemyselnou výrobou a poľnohospodárstvom. V súčasnosti pracovných príležitostí je nepomerne málo aj v blízkych oblastiach. Úpadok poľnohospodárstva je evidentný. Na ústupe je aj priemyselná výroba. Pravidelné znižovanie ekonomickej sily firiem v území priamo ovplyvňoval stav zamestnanosti. Globálne sa rozširujúca finančná kríza negatívne zasiahla podniky, čo vedie k ďalšiemu zníženiu zamestnanosti. Územie teda dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti. Pomocou realizácie niektorých aktivít v rámci tohto podopatrenia sa podporí rozvoj poľnohospodárstva, čím sa posilní hospodárstvo územia a vytvoria sa nové pracovné príležitosti. <u>Oprávnené činnosti:</u> A) u všetkých veľkostných druhov fariem, pre mladých a malých farmárov a pre začínajúce farmy: • investície do zvýšenia produkcie alebo jej kvality v živočíšnej výrobe a špeciálnej rastlinnej výrobe vrátane investícií do geotermálnych vrtov s tým súvisiacich investícií a vrátane investícií do obstarania technického a technologického vybavenia živočíšnej výroby a špeciálnej rastlinnej výroby vrátane strojov a náradia, • investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušiarň s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt, • investície v súvislosti s využívaním závlah, realizáciou investícií do existujúcich a nových závlahových systémov (infraštruktúry ako aj koncových zariadení) s cieľom ich výstavby, rekonštrukcie, modernizácie a efektívnejšieho nakladania so závlahovou vodou a energiou obmedzením ich strát, všetko s cieľom zvýšiť produkciu a jej kvalitu,

	• investície spojené so zavádzaním inovatívnych technológií v súvislosti s variabilnou aplikáciou organických a priemyselných hnojív do pôdy a ostatných substrátov s cieľom zlepšenia kvalitatívnych vlastností a úrodnosti pôdy a ochrany pred jej degradáciou, • investície do zlepšenia odbytu, • investície do zníženia záťaže na životné prostredie vrátane technológií v súvislosti s rastom produkcie alebo rastom kvality produkcie, • investície na založenie porastov rýchlo rastúcich drevín a iných trvalých energetických plodín na poľnohospodárskej pôde, • investície spojené s využitím biomasy z odpadu vzniknuté primárne zo živočíšnej výroby. B) u fariem, kde ekonomická veľkosť meraná štandardnou produkciou je od 15 000 do 149 999. • investície do reštrukturalizácie poľnohospodárskej výroby v podniku s cieľom zvýšenia produktivity alebo zamestnanosti, • investície do diverzifikácie poľnohospodárskej výroby smerom k výrobe produktov, ktoré prinášajú vyššiu pridanú hodnotu, • investície do výstavby, rekonštrukcie a modernizácie skladovacích kapacít a pozberovej úpravy vrátane sušární s energetickým využitím biomasy na výrobu tepla s max. tepelným výkonom do 2 MWt v súvislosti s reštrukturalizáciou výroby v podniku alebo diverzifikáciou výroby.					
Oprávnení prijímatelia	Fyzické a právnické osoby z územia MAS podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe. V spojitosti s opatrením Spolupráca aj iný verejný alebo súkromný subjekt.					
Intenzita pomoci ³¹	Výška podpory z celkových oprávnených výdavkov: 50% (75% EPFRV+25%ŠR) VZ (50%)					
Oprávnené výdavky ³²	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 4, podopatrenie 4.1., časť 8.2.3.3.1.5. Oprávnené náklady (str. 203)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 89 781,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	179 562,00	67 335,75	22 445,25	89 781,00	0,00
	Spolu	179 562,00	67 335,75	22 445,25	89 781,00	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 4 podopatrenie 4.1., časť 8.2.3.3.1.7. Zásady vzhľadom na určenie výberových kritérií (str. 204 - 205) Výberové kritéria, hodnotiace (bodovacie) kritéria ako aj					

³¹ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

/ Hlavné zásady výberu operácií ³³	rozlišovacie kritéria pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.				
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota
	4/4.1	Počet projektov zameraných na zvýšenie konkurencieschopnosti podniku	ks	0	1
		Počet novovytvorených pracovných miest	ks	0	1
Indikatívny harmonogram výziev	7/2018, 5/2021				

Tabuľka č. 4.L: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	3.1.1. IROP Zakladanie nových a podpora už existujúcich mikro a malých podnikov
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia a v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Špecifický cieľ 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele a opis opatrenia	Územie patrilo k výrazne agrárnym, hospodársky slabo rozvinutým oblastiam a patrí k okresom s prevažujúcou nepriemyselnou výrobou a poľnohospodárstvom. V súčasnosti pracovných príležitostí je nepomerne málo aj v blízkych oblastiach. Na ústupe je aj priemyselná výroba. Pravidelné znižovanie ekonomickej sily firiem v území priamo ovplyvňoval stav zamestnanosti. Globálne sa rozširujúca finančná kríza negatívne zasiahla podniky, čo vedie k ďalšiemu zníženiu zamestnanosti. Územie teda dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti. Pomocou realizácie niektorých aktivít v rámci tohto špecifického cieľa sa podporí zakladanie nových podnikateľských aktivít ako aj rozvoj už existujúcich mikro a malých podnikov, čím sa posilní hospodárstvo územia a vytvoria sa nové pracovné príležitosti. <u>Oprávnené činnosti:</u> • obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných

³³ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	miest, • nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb, • podpora marketingových aktivít, • podpora miestnych produkčno – spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností					
Oprávnení prijímateľa	- mikro a malé podniky s počtom do 49 zamestnancov, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH na území MAS					
Intenzita pomoci ³⁴	85% (100% EFRR+0%ŠR) VZ (15%)					
Oprávnené výdavky ³⁵	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, I. Oprávnenosť aktivít, oprávnenosť žiadateľov a rámcové určenie oprávnenosti výdavkov, ŠC 5.1.1. (str. 2)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 100 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	294 117,64	250 000,00	0,00	44 117,64	0,00
	Spolu	294 117,64	250 000,00	0,00	44 117,64	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁶	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, III. Kritériá pre výber projektov, ŠC 5.1.1. (str. 3 - 6) Výberové kritériá, hodnotiace (bodovacie) kritériá ako aj rozlišovacie kritériá pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
		Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	9	
	5.1.1./ 3.1.1. IROP	Počet podporených nových alebo už existujúcich mikro a malých podnikov	ks	0	3	
Indikatívny harmonogram výziev	9/2016 do vyčerpania finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu					

³⁴ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

³⁶ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Tabuľka č. 4.M: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	3.1.2. IROP Zakladanie nových a podpora už existujúcich samostatne zárobkovo činných osôb
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia a v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	-
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Špecifický cieľ 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií
Ciele a opis opatrenia	Územie patrilo k výrazne agrárnym, hospodársky slabo rozvinutým oblastiam a patrí k okresom s prevažujúcou nepriemyselnou výrobou a poľnohospodárstvom. V súčasnosti pracovných príležitostí je nepomerne málo aj v blízkych oblastiach. Na ústupe je aj priemyselná výroba. Pravidelné znižovanie ekonomickej sily firiem v území priamo ovplyvňoval stav zamestnanosti. Územie teda dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti. Pomocou realizácie niektorých aktivít v rámci tohto ŠC sa podporí zakladanie nových podnikateľských aktivít ako aj rozvoj už existujúcich samostatne zárobkovo činných osôb, čím sa posilní hospodárstvo územia a vytvoria sa nové pracovné príležitosti. <u>Oprávnené činnosti:</u> • obstaranie hmotného majetku pre účely tvorby pracovných miest, • nutné stavebnotechnické úpravy budov spojené s umiestnením obstaranej technológie a/alebo s poskytovaním nových služieb, • podpora marketingových aktivít, • podpora miestnych produkčno – spotrebiteľských reťazcov, sieťovanie na úrovni miestnej ekonomiky a výmena skúseností
Oprávnení prijímatelia	- samostatne zárobkovo činné osoby, okrem tých, ktoré sú oprávnenými prijímateľmi z PRV v opatrení LEADER a oprávnenými prijímateľmi z OP RH na území MAS
Intenzita pomoci ³⁷	85% (100% EFRR+0%ŠR) VZ (15%)
Oprávnené výdavky ³⁸	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, I. Oprávnenosť aktivít, oprávnenosť žiadateľov a rámcové určenie oprávnenosti výdavkov, ŠC 5.1.1. (str. 2)
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 100 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov

³⁷ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

³⁸ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	176 941,17	150 400,00	0,00	26 541,17	0,00
	Spolu	176 941,17	150 400,00	0,00	26 541,17	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ³⁹	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, III. Kritériá pre výber projektov, ŠC 5.1.1. (str. 3 - 6) Výberové kritériá, hodnotiace (bodovacie) kritériá ako aj rozlišovacie kritériá pre výber projektov v rámci stratégie CLLD sú uvedené v Povinnej prílohe č. 3 k projektovému zámeru.					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
	5.1.1./ 3.1.2. IROP	Počet novovytvorených pracovných miest	ks	0	6	
		Počet podporených nových alebo už existujúcich SZČO	ks	0	4	
Indikatívny harmonogram výziev	9/2016 do vyčerpania finančných prostriedkov vyčlenených na výzvu					

Tabuľka č. 4.N: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	4.1.1. PRV Podpora na prevádzkové náklady a oživenie
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia a v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	19 – Podpora na miestny rozvoj v rámci iniciatívy LEADER (MR VK – miestny rozvoj vedený komunitou), podopatrenie 19.4.
Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Príspevok k fokusovým oblastiam 1A, 2A, 2B, 3A, 6A, 6B a sekundárne k oblasti 5C
Ciele a opis opatrenia	K efektívnej implementácii stratégie CLLD a k bezproblémovému chodu MAS je nevyhnutná realizácia tohto opatrenia. Hlavným cieľom tohto opatrenia je: - vzdelávanie zamestnancov a členov MAS (školenia, konferencie, semináre, workshopy a pod.), ktorí sa podieľajú na príprave a implementácii stratégie CLLD, - účasť na stretnutiach s inými MAS s cieľom sieťovania, výmeny skúseností, atď.

³⁹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

	• propagácia MAS						
Oprávnení prijímateľa	MAS, ktorá je vybraná RO na implementáciu stratégie miestneho rozvoja, a má právnu formu občianske združenie – v zmysle zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov.						
Intenzita pomoci ⁴⁰	100% (75% EPFRV+25ŠR) VZ (0%) Celkové náklady na prevádzkové náklady a náklady oživenie nesmú presiahnuť 20% celkových nákladov, ktoré vznikli v rámci implementácie stratégie miestneho rozvoja. Časť výdavkov súvisiacich s chodom MAS a animáciou bude hrazená formou paušálnej platby, ktorá bude stanovená na základe výpočtov a analýz primeranosti nákladov.						
Oprávnené výdavky ⁴¹	PRV SR 2014 – 2020, opatrenie 19, podopatrenie 19.4., časť 8.2.15.3.2.5. Oprávnené náklady (str. 559 – 560)						
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 5 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 112 00,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov						
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné	
	menej rozvinutý región	112 000,00	84 000,00	28 000,00	0,00	0,00	
	Spolu	112 00,00	84 000,00	28 000,00	0,00	0,00	
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁴²	Netýka sa						
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatková hodnota	Celková cieľová hodnota		
Indikatívny harmonogram výziev	Netýka sa						

Tabuľka č. 4.O: Opatrenie stratégie CLLD

Názov opatrenia	4.1.1. IROP Financovanie prevádzkových nákladov MAS spojených s riadením uskutočňovania stratégie CLLD
Priradenie kódu opatrenia (platí v prípade opatrení z PRV, priradí sa kód opatrenia/podopatrenia a v zmysle nariadenia (EÚ) č. 808/2014)	

⁴⁰ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁴¹ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁴² v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

Priradenie k fokusovej oblasti PRV/ŠC IROP	Špecifický cieľ 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií					
Ciele a opis opatrenia	K efektívnej implementácii stratégie CLLD a k bezproblémovému chodu MAS je nevyhnutná realizácia tohto opatrenia.					
Oprávnení prijímatelia	Miestna akčná skupina (územie menej rozvinutého regiónu)					
Intenzita pomoci ⁴³	95% (100% EFRR+0ŠR) VZ (5%)					
Oprávnené výdavky ⁴⁴	Príloha č. 5 Metodického pokynu na spracovanie stratégie CLLD, I. Oprávnenosť aktivít, oprávnenosť žiadateľov a rámcové určenie oprávnenosti výdavkov, ŠC 5.1.1. (str. 2)					
Výška príspevku (min. a max.)	Min. 15 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov Max. 448 000,00 EUR z celkových oprávnených výdavkov					
Finančný plán		Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
	menej rozvinutý región	471 578,94	448 000,00	0,00	23 578,94	0,00
	Spolu	471 578,94	448 000,00	0,00	23 578,94	0,00
Princípy pre stanovenie výberových a hodnotiacich kritérií / Hlavné zásady výberu operácií ⁴⁵	Netýka sa					
Merateľné ukazovatele projektu	Kód/ID	Názov/ Ukazovateľ	Merná jednotka	Počiatočná hodnota	Celková cieľová hodnota	
Indikatívny harmonogram výziev	Netýka sa					

5.3. Monitorovanie a hodnotenie stratégie CLLD

5.3.1. Opis monitorovania a hodnotenia stratégie CLLD

Monitorovanie a hodnotenie je potrebné na posúdenie naplňania ŠC a priorít stratégie CLLD. Hodnotenie stratégie CLLD sa uskutoční priebežne 1x ročne až do konca programovacieho obdobia tj. do roku 2020 a nakoniec po ukončení implementácie stratégie CLLD do roku 2023. Hodnotenie bude prebiehať na niekoľkých úrovniach. Priebežne počas roka MAS bude zbierať monitorovacie údaje o jednotlivých zrealizovaných projektoch, ktoré sa budú na konci roka vyhodnocovať. Údaje získané monitorovaním jednotlivých projektov

⁴³ Intenzita pomoci je percentuálny pomer medzi financovaním zo strany žiadateľa a príspevkom v fondov a rozpočtu.

⁴⁴ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

⁴⁵ v prípade identického textu postačuje odvolávka na text PRV/IROP

budú slúžiť ako podklad pre vyhodnotenie jednotlivých opatrení stratégie CLLD na úrovni fokusových oblastí (PRV) a špecifických cieľov (IROP).

Záverečné hodnotenie bude zamerané na hodnotenie dopadov na úrovni špecifických cieľov a priorít stratégie CLLD MAS BODROG, o. z..

Proces hodnotenia:

Samotný proces hodnotenia bude prebiehať nasledovne:

Kancelária MAS BODROG, o. z. priebežne 1x ročne zrealizuje zber vstupných údajov v rámci stanovených monitorovacích ukazovateľov. Následne kancelária vypracuje monitorovacie správy na základe zozbieraných údajov a predloží ich Výkonnému výboru MAS. Výkonný výbor predložené monitorovacie správy prerokuje, vydá ku nim stanovisko (odporúčanie) a predloží ich spolu s uvedeným odporúčaním Monitorovaciemu výboru MAS. Monitorovací výbor monitorovacie správy prerokuje a zhodnotí plnenie jednotlivých opatrení stratégie CLLD. Predložené monitorovacie správy buď schváli, a vtedy sa pokračuje v stanovenej línii implementácie programu, alebo v prípade odklonu smerovania stratégie CLLD navrhne opatrenia a tie predloží Výkonnému výboru MAS BODROG, o. z. na prerokovanie a schválenie.

Podkladom na hodnotenie programovacieho obdobia a hodnotenia implementácie stratégie CLLD sú práve monitorovacie správy, ktoré slúžia na vykonanie záverečného hodnotenia programovacieho obdobia nezávislým hodnotiteľom. Ten na základe požiadavky Výkonného výboru vypracuje súhrnnú záverečnú hodnotiacu správu programovacieho obdobia a predloží ju Výkonnému výboru na prerokovanie a Monitorovaciemu výboru na schválenie. Súhrnná záverečná hodnotiacia správa programovacieho obdobia v sebe zahŕňa zhodnotenie efektivity vynaložených finančných prostriedkov, účinnosti vybraných opatrení a činností, a viac či menej vplyv pozitívnych/negatívnych dopadov na trvalú udržateľnosť územia. Súhrnná záverečná hodnotiacia správa programovacieho obdobia nezávislého hodnotiteľa taktiež môže slúžiť ako „odborný podklad“ pri zostavení novej stratégie, resp. jej aktualizácie s cieľom čo najlepšie reflektovať na situáciu v území pri zohľadnení uskutočnených zmien a dopadov.

Postup sebahodnotenia jednotlivých orgánov MAS:

Sebahodnotenie orgánov MAS BODROG, o. z. v sebe zahŕňa dve oblasti a to:

- priebeh implementácie stratégie CLLD
- činnosť MAS a fungovanie vlastného inštitucionálneho zázemia

Základom sebahodnotenia implementácie stratégie CLLD je číselné vyhodnocovanie vyššie uvedených oblastí monitorovania (výstup) a indikátorov hodnotenia (výsledok a dopad) min. 1x ročne za súčasného sledovania celkového vývoja územia v kontexte.

Ukazovatele dopadu sa vyhodnocujú na konci programového obdobia (2020) a implementácie stratégie CLLD (2023).

Okrem hodnotenia implementácie stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. bude pravidelne vyhodnocovať aj svoje inštitucionálne zabezpečenie, a to: funkčnosť existujúcej organizačnej štruktúry MAS, funkčnosť manažmentu MAS, flexibilitu, oprávnenosť a účinnosť rozhodovacích postupov v súvislosti so stratégiou CLLD a vyhodnocovaním projektov, schopnosť zabezpečiť implementáciu stratégie CLLD a projektov, schopnosť MAS zabezpečiť monitoring a hodnotenie projektov.

Sebahodnotenie bude realizované na základe pravidelných priebežných hodnotení činnosti vo všetkých vybraných oblastiach a percentuálneho vyjadrenia aktuálneho stavu plnenia plánov činnosti, harmonogramov i cieľov stanovených MAS prostredníctvom stratégie CLLD. Na základe výsledkov plnenia ukazovateľov a plánov činnosti budú navrhované plány činnosti na ďalší rok vrátane návrhov zmien v prípade odchýlok, resp. nepredvídateľných udalostí, resp. okolností, ktoré by mohli ovplyvniť implementáciu stratégie v ďalšom období.

5.3.2. Monitorovacie ukazovatele

Tabuľka č. 5: Povinné ukazovatele na úrovni programu – PRV SR 2014-2020

Názov cieľového ukazovateľa	Cieľová hodnota v roku 2023
Čistý počet obyvateľov, ktorý má prospech zo zlepšenia služieb	10 110
Počet obyvateľov podporenej MAS	10 110
Pracovné miesta vytvorené v podporovaných projektoch (LEADER/PRV) (oblasť zamerania 6B)	5

Tabuľka č. 6: Celkové verejné výdavky – PRV SR 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Cieľová hodnota v roku 2023
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora na vykonávanie operácií v rámci stratégie CLLD (len časť z PRV)	1 209 600,00
Celkové verejné výdavky (v EUR) – podpora pri prevádzkových nákladoch a oživení - (len časť z PRV)	112 000,00

Tabuľka č. 7: Povinné ukazovatele na úrovni IROP 2014-2020

Názov ukazovateľa výstupu	Merná jednotka	Cieľová hodnota v roku 2023
Počet podporených podnikov	podnik	7
Zamestnanosť v podporených podnikoch	FTE	18
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre firmu nové	podnik	1
Počet podnikov, ktoré dostávajú podporu s cieľom predstaviť výrobky, ktoré sú pre trh nové	podnik	1
Počet nových služieb a prvkov verejnej infraštruktúry	počet	13

Do počtu zamestnancov sú zarátané vytvorené pracovné miesta v rámci všetkých sektorov

Tabuľka č. 43MAS Povinné ukazovatele PRV 2014-2020 na úrovni fokusových oblastí

Podopatrienie/ Fokusová oblasť	Ukazovateľ	MJ	Východiskový stav	Cieľová hodnota	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
7.2/6B	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do infraštruktúry malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie	ks	0	10	Monitorovacie správy, fotodokumentácia, fyzická kontrola na mieste 1x ročne
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	Počet	0	10 110	Monitorovacie správy 1x ročne
	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	0	346 686,00	Vyhlásenie o overení po ukončení projektu 1x ročne
7.4/6B	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo	ks	0	15	Monitorovacie správy, fotodokumentácia, fyzická kontrola na mieste

					1x ročne
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	Počet	0	10 110	Monitorovacie správy 1x ročne
	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	0	583 133,00	Vyhlásenie o overení po ukončení projektu 1x ročne
7.5/6B	Počet operácií, ktoré získali podporu na investície do rekreačnej/turistickej infraštruktúry	ks	0	1	Monitorovacie správy, fotodokumentácia, fyzická kontrola na mieste 1x ročne
	Počet obyvateľov, ktorí majú prospech zo zlepšenia služieb/infraštruktúry	Počet	0	10 110	Monitorovacie správy 1x ročne
	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	0	50 000,00	Vyhlásenie o overení po ukončení projektu 1x ročne
1.2/1A, 2A, 2B, 3A, 6A, 6C, 3B, 5C, 5E	Celkové verejné výdavky v EUR (odborná príprava, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračné činnosti)	EUR	0	80 000,00	Vyhlásenie o overení po ukončení projektu 1x ročne
4.1/2A, 3A, 5C	Počet podnikov, ktoré získali podporu na investície do poľnohospodárskych podnikov	ks	0	1	Monitorovacie správy 1x ročne
	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	0	89 781,00	Vyhlásenie o overení po ukončení projektu 1x ročne
	Celkové investície v EUR (verejné + súkromné)	EUR	0	179 562,00	Vyhlásenie o overení a formou písomného oznámenia od žiadateľa

					k výške súkromných zdrojov 1x ročne
6.4/6A	Počet prijímateľov (poľnohospodárskych podnikov), ktorí dostávajú pomoc na začatie podnikania/podporu na investície do nepoľnohospodárskych činností vo vidieckych oblastiach	Počet	0	1	Monitorovacie správy 1x ročne
	Celkové investície v EUR (verejné + súkromné)	EUR	0	109 090,90	Vyhlásenie o overení a formou písomného oznámenia od žiadateľa k výške súkromných zdrojov 1x ročne
	Celkové verejné výdavky v EUR	EUR	0	60 000,00	Vyhlásenie o overení po ukončení projektu 1x ročne

Tabuľka č. 44MAS Povinné ukazovatele IROP 2014-2020 na úrovni špecifických cieľov

ŠC	Ukazovateľ	MJ	Východiskový stav	Cieľová hodnota	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
5.1.1.	Podiel zamestnanosti v mikro a malých podnikoch do 49 zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb na celkovom počte zamestnanosti v mikro a malých podnikoch do 49 zamestnancov a samostatne zárobkovo činných osôb v sektorech nespádajúcich do podpory PRV 2007 –	%	0	20%	Monitorovacie správy, čestné vyhlásenie žiadateľa 1x ročne

	2014				
	Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikovaní certifikačným orgánom	EUR	0	400 400,00	Vyhlásenie o overení 1x ročne
5.1.2.	Vidiecka a mestská populácia so zlepšenou infraštruktúrou a prístupom k verejným službám	Počet	0	10 110	Monitorovacie správy 1x ročne
	Celková suma oprávnených výdavkov po ich certifikovaní certifikačným orgánom	EUR	0	630 000,00	Vyhlásenie o overení 1x ročne

Tabuľka č. 45MAS Vlastné monitorovacie ukazovatele PRV 2014-2020

Pod opatrenie	Ukazovateľ	MJ	Východiskový stav	Cieľová hodnota	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
7.2	Počet projektov s cieľom zlepšiť kvalitu života na vidieku	ks	0	10	Zisťovanie u žiadateľa, zo žiadosti o NFP 1x ročne
	Počet inovatívnych prvkov alebo postupov použitých v projekte	ks	0	10	Zisťovanie u žiadateľa, zo žiadosti o NFP 1x ročne
	Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	1	Monitorovacie správy 1x ročne
7.4	Počet projektov s cieľom zlepšiť kvalitu života na vidieku	ks	0	15	Zisťovanie u žiadateľa, zo žiadosti o NFP 1x ročne
	Počet inovatívnych prvkov alebo postupov použitých v projekte	ks	0	15	Zisťovanie u žiadateľa, zo žiadosti o NFP 1x ročne
	Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	1	Monitorovacie správy 1x ročne
7.5	Počet projektov s cieľom zlepšiť kvalitu života na vidieku	ks	0	1	Zisťovanie u žiadateľa, zo žiadosti o NFP 1x ročne
	Počet inovatívnych	ks	0	1	Zisťovanie

	prvkov alebo postupov použitých v projekte				u žiadateľa, zo žiadosti o NFP 1x ročne
	Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	1	Monitorovacie správy 1x ročne
1.2	Celkový počet účastníkov ktorí sa zúčastnili odbornej prípravy, výmeny poľnohospodárskych podnikov, demonštračných činností	Počet	0	30	Monitorovacie správy 1x ročne
4.1	Počet projektov zameraných na zvýšenie konkurencieschopnosti podniku	ks	0	1	Zisťovanie u žiadateľa, zo žiadosti o NFP 1x ročne
	Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	1	Monitorovacie správy 1x ročne
6.4	Počet projektov zameraných na vytvorenie/modernizáciu objektov na rozvoj rekreačnej a relaxačnej činnosti	ks	0	1	Monitorovacie správy 1x ročne
	Počet novovytvorených pracovných miest	Počet	0	1	Monitorovacie správy 1x ročne

Tabuľka č. 46MAS Vlastné monitorovacie ukazovatele IROP 2014-2020

ŠC	Ukazovateľ	MJ	Východiskový stav	Cieľová hodnota	Spôsob overovania a získavania údajov, frekvencia zberu
5.1.1.	Počet novovytvorených pracovných miest (3.1.1. IROP), 3.1.. IROP)	Počet	0	15	Monitorovacie správy 1x ročne
	Počet podporených nových alebo už existujúcich mikro a malých podnikov (3.1.1. IROP)	ks	0	3	Monitorovacie správy 1x ročne
	Počet podporených nových alebo už existujúcich SZČO (3.1.2. IROP)	ks	0	4	Monitorovacie správy 1x ročne
5.1.2.	Počet novovytvorených služieb v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (1.1.2. IROP)	ks	0	4	Monitorovacie správy 1x ročne
	Počet nových prvkov verejnej	ks	0	9	Monitorovacie správy 1x ročne

infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (1.1.1. IROP)				cie správy 1x ročne
Počet nových/zrekonštruovaných/zmo- dernizovaných zariadení pre poskytovanie komunitných sociálnych služieb (2.1.1. IROP, 2.1.2 IROP)	ks	0	2	Monitorova- cie správy 1x ročne
Počet kvalitnejších komunitných sociálnych služieb (2.1.2 IROP)	ks	0	2	Monitorova- cie správy 1x ročne
Počet zrekonštruovaných objektov predškolských zariadení (2.1.3 IROP)	ks	0	1	Monitorova- cie správy 1x ročne
Počet novovytvorených pracovných miest (1.1.2 IROP, 2.1.2. IROP)	Počet	0	3	Monitorova- cie správy 1x ročne

6. Finančný rámec

6.1. Financovanie stratégie CLLD

Tabuľka č. 8: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP

	SPOLU EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	2 800 000
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	2 240 000
Chod MAS a animácie	560 000

Tabuľka č. 9: Celkové zdroje pre MAS z PRV a IROP rozdelené podľa fondov

	Fond	Typ regiónu	Spolu v EUR
Celkové zdroje z PRV (EPFRV) a IROP (EFRR) (maximálny limit podľa vzorca pre MAS v súlade s kapitolou 6.4 Systému riadenia CLLD), z toho:	PRV	menej rozvinutý	2 800 000
	IROP	viac rozvinutý	-
Operácie v rámci implementácie stratégie CLLD	PRV	menej rozvinutý	2 240 000
	IROP	viac rozvinutý	-
Chod MAS	IROP	menej rozvinutý	448 000
	IROP	viac rozvinutý	-
Animácie	PRV	menej rozvinutý	112 000
	IROP	viac rozvinutý	-

Tabuľka č. 10: Rozdelenie zdrojov na jednotlivé typy výdavkov v rámci príslušných programov

	región	PRV				IROP				SPOLU			
		EPFR V	ŠR	VZ	spolu	EFRR	ŠR	VZ	spolu	fondy	ŠR	VZ	spolu
operácie v rámci ciest strategie CLLD	menej rozvinutý	907 200,00	302 400,00	138 871,90	1 348 471,90	1 030 400,00	0,00	103 816,67	1 134 216,67	1 937 600,00	302 400,00	242 688,57	2 482 688,57
	viac rozvinutý	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
chod MAS	menej rozvinutý	-	-	-	-	448 000,00	0,00	23 578,94	471 578,94	448 000,00	0,00	23 578,94	471 578,94
	viac rozvinutý	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
animácie	menej rozvinutý	84 000,00	28 000,00	0,00	112 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	84 000,00	28 000,00	0,00	112 000,00
	viac rozvinutý	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
SPOLU	menej rozvinutý	991 200,00	330 400,00	138 871,90	1 460 471,90	1 478 400,00	0,00	127 395,61	1 605 795,61	2 469 600,00	330 400,00	266 267,51	3 066 267,51
	viac rozvinutý	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	spolu	991 200,00	330 400,00	138 871,90	1 460 471,90	1 478 400,00	0,00	127 395,61	1 605 795,61	2 469 600,00	330 400,00	266 267,51	3 066 267,51

6.2. Finančný plán pre opatrenia

Tabuľka č. 11: Sumárna tabuľka finančného plánu

Opatrenie stratégie CLLD	Fond	Región	Spolu	EÚ	ŠR	VZ	iné
1.1.1. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (kód opatrenia 7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.2.)	EPFRV / PRV	menej rozvinutý región	346 686,00	260 014,50	86 671,50	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
1.1.2. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód opatrenia 7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.4.)	EPFRV / PRV	menej rozvinutý región	583 133,00	437 349,75	145 783,25	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
1.1.3. PRV Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej	EPFRV / PRV	menej rozvinutý región	50 000,00	37 500,00	12 500,00	0,00	0,00

infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (kód opatrenia 7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrienie 7.5.)		viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
1.1.1. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)	EFRR/ IROP	menej rozvinutý región	66 315,78	63 000,00	0,00	3 315,78	0,00
		viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
1.1.2. IROP Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)	EFRR/ IROP	menej rozvinutý región	328 651,57	312 219,00	0,00	16 432,57	0,00
		viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
2.1.1. PRV Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie (kód opatrenia 1 – Prenos znalosti a informačné akcie, podopatrienie 1.2.)	EPFRV / PRV	menej rozvinutý región	80 000,00	60 000,00	20 000,00	0,00	0,00
		viac rozvinutý región	-	-	-	-	-
2.1.1. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych služieb a komunitných služieb (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)	EFRR/ IROP	menej rozvinutý región	55 558,94	52 781,00	0,00	2 777,94	0,00
		viac rozvinutý región	-	-	-	-	-

inovácií)										
3.1.2. IROP Zakladanie nových a podpora už existujúcich samostatne zárobkovo činných osôb (ŠC 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií)	EFRR/ IROP	menej rozvinutý región	176 941,17	150 400,00	0,00	26 541,17	0,00			
		viac rozvinutý región	-	-	-	-	-			-

Tabuľka č. 12: Celkový pomer medzi fondmi na stratégiu

	PRV (EPFRV) : IROP (EFRR)
Stratégia CLLD mimo BSK (menej rozvinutý región):	54:46
Stratégia CLLD v rámci BSK (viac rozvinutý región):	netýka sa

Tabuľka č. 13: Zameranie stratégie podľa sektorov

Názov opatrenia stratégie CLLD	Rozpočet na opatrenie	Oprávnený prijímateľ – verejný sektor (označiť „X“)	Oprávnený prijímateľ – neverejný sektor (označiť „X“)
1.1.1. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania všetkých druhov infraštruktúr malých rozmerov vrátane investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a úspor energie (kód opatrenia 7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.2.)	346 686,00	x	
1.1.2. PRV Podpora na investície do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnych základných služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času a kultúry a súvisiacej infraštruktúry (kód opatrenia 7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie 7.4.)	583 133,00	x	
1.1.3. PRV Podpora na investície do rekreačnej infraštruktúry, turistických informácií a do turistickej infraštruktúry malých rozmerov na verejné využitie (kód opatrenia 7 – Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach, podopatrenie	50 000,00	x	

7.5.)			
1.1.1. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti dopravného prepojenia a dostupnosti sídiel (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)	63 000,00	x	
1.1.2. IROP Dopravné prepojenie a dostupnosť sídiel (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)	312 219,00		x
2.1.1. PRV Podpora na demonštračné činnosti a informačné akcie (kód opatrenia 1 – Prenos znalosti a informačné akcie, podopatrenie 1.2.)	80 000,00		x
2.1.1. IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti sociálnych služieb a komunitných služieb (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)	52 781,00	x	
2.1.2. IROP Infraštruktúra v oblasti sociálnych a komunitných služieb (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)	200 000,00		x
2.1.3 IROP Rozvoj základnej infraštruktúry v oblasti infraštruktúry vzdelávania (ŠC 5.1.2. Zlepšenie udržateľných vzťahov medzi vidieckymi	2 000,00	x	

rozvojovými centrami a ich zázemím vo verejných službách a vo verejných infraštruktúrach)			
3.1.1. PRV Podpora na investície do vytvárania a rozvoja nepoľnohospodárskych činností (kód opatrenia 6 – Rozvoj poľnohospodárskych podnikov a podnikateľskej činnosti, podopatrenie 6.4.)	60 000,00		x
3.1.2. PRV Podpora na investície do poľnohospodárskych podnikov (kód opatrenia 4 – Investície do hmotného majetku, podopatrenie 4.1.)	89 781,00		x
3.1.1. IROP Zakladanie nových a podpora už existujúcich mikro a malých podnikov (ŠC 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií)	250 000,00		x
3.1.2. IROP Zakladanie nových a podpora už existujúcich samostatne zárobkovo činných osôb (ŠC 5.1.1. Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií)	150 400,00		x
Celkový rozpočet podľa sektorov	----- ----- -----	1 097 600,00	1 142 400,00
Percentuálny pomer zamerania stratégie	----- ----- -----	49%	51%

7. Zhodnotenie prínosov stratégie CLLD, jej synergie a doplnkovosť

7.1. Prínosy k zlepšovaniu ekonomického rozvoja územia

Vybrané opatrenia v rámci stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. boli navrhnuté tak, aby jednoznačne napĺňali jej strategické ciele ako aj stanovené priority. Aktivita jednotlivých opatrení/podopatrení, ako sú: zlepšenie súčasného stavu základnej verejnej infraštruktúry a služieb, zvýšenie atraktivity územia, rozvoj vzdelávania, informovanosti obyvateľstva, zvýšenie úrovne komunitných a sociálnych služieb ako aj podpora podnikania, zamestnanosti, tvorba nových pracovných miest a rozvoj infraštruktúry a služieb ponúkaných v oblasti cestovného ruchu majú za úlohu zmeniť územie BODROGu na konkurencieschopný, obyvateľmi a turistami obľúbený región.

Pri integrovanom rozvoji územia MAS BODROG, o. z. je prvým a najdôležitejším krokom **rozvoj základnej verejnej infraštruktúry ako aj verejných služieb** jednotlivých obcí. Jednou z oblastí základnej verejnej infraštruktúry je aj dopravná infraštruktúra, ktorá má zabezpečiť prepojenie obcí s mestom ako aj dostupnosť a mobilitu občanov. Zlepšenie súčasného stavu sa dosiahne výstavbou, modernizáciou, rekonštrukciou zastávok, staníc, parkovísk a zabezpečením spoločnej prepravy občanov k verejným službám. Jednoznačnou potrebnou obyvateľstva územia je zvyšovanie úrovne kvality ich života. Investíciami do vytvárania, zlepšovania alebo rozširovania miestnej základnej verejnej infraštruktúry ako aj služieb pre vidiecke obyvateľstvo vrátane voľného času sa vytvoria podmienky pre ich pohodlnejší, kvalitnejší život ako aj vhodné podmienky na voľno časové aktivity. Na území MAS BODROG, o. z. žije obyvateľstvo rôznych národností, ktoré býva integrované. Aj napriek tomu, že ich spolužitie je prevažne bezproblémové, vo väčšine obcí sa nájdu aj neprispôsobiví a problémoví jedinci. V záujme ochrany života, zdravia a majetku nie len miestnych obyvateľov je potrebné investovať aj do vybudovania kamerového systému v rámci prevencie kriminality. Ochranou a tvorbou zelených verejných priestranstiev sa zvýši atraktivita územia čo ovplyvní jeho konkurencieschopnosť.

Z analýzy územia, z výsledkov sčítania ľudu ako aj zo SWOT analýzy vyplýva, že územie MAS BODROG, o. z. patrí medzi sociálne najslabšie regióny Slovenska s vysokou mierou nezamestnanosti. Nevzdelané, neprispôsobivé obyvateľstvo sa objavuje práve tam, kde je najmenej zdrojov na riešenie ich problémov, kde chýba komunitná spolupráca, spolupatričnosť a lokálpatriotizmus obyvateľstva. Kvalita **sociálnej infraštruktúry**

a **infraštruktúry školstva**, ktoré majú za úlohu **rozvoj vzdelávania detí a mládeže** sa zvýši pomocou vybudovania, modernizovania odborných učební, laboratórií, jazykových učební, skvalitňovania a rozširovania kapacít predškolských zariadení. Pomocou **rozšírenia komunitnej práce a služieb** sa zvýši súdržnosť a lokálpatriotizmus občanov územia. **Rozvojom vedomostí obyvateľstva** v určitých oblastiach, ako sú napr. poľnohospodárstvo, potravinárstvo, inovácie, environmentálna výchova, ochrana ŽP, využívanie OZE, diverzifikácia smerom k nepoľnohospodárskym činnostiam, komunitné služby, atď. sa vytvoria personálne predpoklady na rozvoj ekonomického a podnikateľského života územia zvýši sa možnosť využitia prírodného a historického potenciálu regiónu ako aj miestnych výrobných kapacít pri rozvoji mikro a malého podnikania.

Na **podporu podnikania a zvýšenie zamestnanosti v území** boli vybrané opatrenia, ktoré sú zamerané na poľnohospodárstvo, CR a podporu existujúcich aj novovznikajúcich mikro a malých podnikov a SZČO.

Potreba podporiť tieto oblasti vyplynula z analýzy územia, ktorá opisuje, že územie MAS BODROG, o. z. patrilo k výrazne agrárnym, hospodársky slabo rozvinutým oblastiam a patrí k okresom s prevažujúcou nepriemyselnou výrobou a poľnohospodárstvom. V súčasnosti pracovných príležitostí je nepomerne málo aj v blízkych oblastiach. Úpadok poľnohospodárstva je evidentný. Na ústupe je aj priemyselná výroba. Pravidelné znižovanie ekonomickej sily firiem v území priamo ovplyvňoval stav zamestnanosti. Globálne sa rozširujúca finančná kríza negatívne zasiahla podniky, čo vedie k ďalšiemu zníženiu zamestnanosti. Územie teda dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti. Analýza územia jasne preukázala, že napriek vhodnému potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu, nie je jeho úroveň úmerná existujúcim možnostiam. Problémom ostáva i materiálno – technická základňa cestovného ruchu prejavujúca sa absenciou ubytovacích a stravovacích zariadení a zvlášť nedostatkom a nedostupnosťou základných a rôznych doplnkových služieb pre kultúrne a športové vyžitie prívržencov turistiky a cestovného ruchu.

Pomocou realizácie vybratých aktivít sa podporí rozvoj poľnohospodárstva, cestovného ruchu, zakladanie nových podnikateľských aktivít ako aj rozvoj už existujúcich mikro a malých podnikov, samostatne zárobkovo činných osôb, čím sa posilní hospodárstvo územia a vytvoria sa nové pracovné príležitosti s **dôrazom na zamestnávanie MRK obyvateľov**.

7.2. Prínosy k napĺňaniu cieľov PRV

Príspevok stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. k naplneniu cieľov PRV, najmä v oblasti konkurencieschopnosti, poľnohospodárstva, lesníctva a potravinárstva naplníme prostredníctvom nasledovných opatrení:

Opatrenie 2.1.1. PRV výrazne prispeje k posilneniu inovácií a rozvoja znalostí v oblasti poľnohospodárstva a potravinárstva prostredníctvom odovzdávania poznatkov o nových produktoch, postupoch a technológiách, cieleného odovzdávania informácií o požiadavkách environmentálnej legislatívy ako aj postupoch priaznivých pre životné prostredie a klimatické zmeny. Poľnohospodári, lesníci a potravinári môžu prostredníctvom nadobudnutých znalostí a informácií získať nové pohľady na rozvoj podnikania v oblasti poľnohospodárstva, diverzifikácie a zavádzania inovatívnych metód a procesov, čo umožní ich stabilizáciu a rast podnikateľských subjektov čo zároveň povedie k rastu zamestnanosti a konkurencieschopnosti územia. Opatrenie prispieva k prierezovému cieľu „Inovácie“ formou šírenia informácií o inováciách, o využívaní informačných a komunikačných technológií, transformácii inovatívnych myšlienok a metód do spracovania nových produktov a služieb na podporu ekonomického rastu, na takej úrovni, aby bolo možné tieto výsledky a poznatky použiť v poľnohospodárskej praxi a tak vďaka nim dosahovať aj vysokú ekonomickú a environmentálnu účinnosť.

3.1.1 PRV Napriek vhodnému potenciálu územia pre rozvoj cestovného ruchu, nie je jeho úroveň úmerná existujúcim možnostiam. Zvýšenie úrovne rozvoja cestovného ruchu možno zabezpečiť eliminovaním nepriaznivých faktorov. Ide predovšetkým o slabú propagáciu a marketing územia ako aj o nedostatok služieb pre turistov, aj keď značné príležitosti ponúka využitie prázdnych rodinných domov na turistické ubytovne, informačné centrá a iné turistické služby.

Problémom ostáva i materiálne – technická základňa cestovného ruchu prejavujúca sa absenciou ubytovacích a stravovacích zariadení a zvlášť nedostatkom a nedostupnosťou základných a rôznych doplnkových služieb pre kultúrne a športové vyžitie prívržencov turistiky a cestovného ruchu.

Pomocou činností spojených s vidieckym cestovným ruchom a agroturistikou zameranými na vytváranie podmienok pre rekreačné a relaxačné činnosti ako aj poskytovanie služieb pre danú cieľovú skupinu (deti, seniori, občania so zníženou schopnosťou pohybu) sa rozšíria podnikateľské činnosti na vidieku, zabezpečia sa nové pracovné príležitosti pre nezamestnaných (osobitne pre mladých ľudí), čím sa podporí ekonomický rast územia.

Činnosťami v rámci tohto podopatrenia sa prispeje k fokusovej oblasti 2A, 2B a 6A.

3.1.2. PRV Potreba podporiť túto oblasť vyplynula z analýzy územia, ktorá opisuje, že územie MAS BODROG, o. z. patrilo k výrazne agrárnym, hospodársky slabo rozvinutým oblastiam a patrí k okresom s prevažujúcou nepriemyselnou výrobou a poľnohospodárstvom. V súčasnosti pracovných príležitostí je nepomerne málo aj v blízkych oblastiach. Úpadok poľnohospodárstva je evidentný.

Pomocou realizácie týchto aktivít ako napr. investíciami do hmotného majetku, ktoré zvyšuje celkovú výkonnosť a udržateľnosť poľnohospodárskeho podniku sa podporí rozvoj poľnohospodárstva, čím sa posilní celkové hospodárstvo územia a vytvoria sa nové pracovné príležitosti.

7.3. Prínosy k napĺňaniu cieľov IROP

Aktivita stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. v rámci špecifických cieľov IROP napĺňajú jeho globálny cieľ, tj. prispievajú k zlepšeniu kvality života, zabezpečujú udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónu. Globálny cieľ IROP sa napĺňa prostredníctvom jeho špecifických cieľov 5.1.1. a 5.1.2. Prioritnej osi 5.

Aktivita v rámci **ŠC 5.1.1.** Zvýšenie zamestnanosti na miestnej úrovni podporou podnikania a inovácií má za úlohu podporiť zakladanie nových a tiež existujúcich mikro, malých podnikov ako aj SZČO.

Územie MAS BODROG, o. z. patrilo k výrazne agrárnym, hospodársky slabo rozvinutým oblastiam a patrí k okresom s prevažujúcou nepriemyselnou výrobou a poľnohospodárstvom. V súčasnosti pracovných príležitostí je nepomerne málo aj v blízkych oblastiach. Úpadok poľnohospodárstva je evidentný. Na ústupe je aj poľnohospodárska, ako aj priemyselná výroba. Pravidelné znižovanie ekonomickej sily firiem v území priamo ovplyvňoval stav zamestnanosti. Globálne sa rozširujúca finančná kríza negatívne zasiahla podniky, čo vedie k ďalšiemu zníženiu zamestnanosti. Územie teda dlhodobo bojuje s vysokou mierou nezamestnanosti.

Podporou mikro a malých podnikov a SZČO sa vytvoria nové pracovné miesta čo bude mať priaznivý vplyv na rozvoj miestnej ekonomiky a zamestnanosti.

Územie MAS BODROG, o. z. patrí medzi sociálne najslabšie regióny Slovenska s vysokou mierou nezamestnanosti. Nevzdelané, neprispôsobivé obyvateľstvo sa objavuje práve tam, kde chýba komunitná spolupráca, spolupatričnosť a lokálpatriotizmus

obyvateľstva. Aktivitami **ŠC 5.1.2.** v rámci rozvoja základnej infraštruktúry v oblasti infraštruktúry vzdelávania ako aj v oblasti sociálnych a komunitných služieb sa vytvorí vhodné prostredie pre rozvoj detí a mládeže, rozšíri sa komunitná spolupráca, komunitné služby vrátane infraštruktúry komunitných centier s čím sa zvýši súdržnosť, lokálpatriotizmus občanov a tiež vznikne priestor na začlenenie MRK obyvateľov do kumunity (spoločnosti).

K naplneniu cieľa zabezpečiť prepojenosť obcí s mestom, dostupnosť a mobilita občanov a uľahčenie cestovania obyvateľov do a zo zamestnania sa tiež využijú aktivity v rámci Špecifického cieľa 5.1.2. Aktivity ako výstavba, modernizácia, rekonštrukcia zastávok, staníc, parkovísk a nákup vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie sa rozvinie dopravná infraštruktúra, ktorá úzko súvisí s miestnou ekonomikou a zamestnanosťou. Nákupom nových, moderných dopravných prostriedkov sa zvýši komfort občanov pri cestovaní a v neposlednom rade sa znížia emisie výfukových plynov, čo bude mať priaznivý dopad aj na životné prostredie.

7.4. Prínosy k začleňovaniu zraniteľných skupín obyvateľstva

Z analýzy územia, demografických ukazovateľov ako aj zo SWOT analýzy vyplýva, že územie MAS BODROG, o. z. má značný problém s vysokou mierou nezamestnanosti, nedostatkom pracovných príležitostí, skupinou MRK obyvateľov (predovšetkým s Rómami) a nižšou vzdelanostnou úrovňou obyvateľstva. V obciach územia MAS BODROG, o. z. Rómovia žijú integrované medzi ostatným obyvateľstvom.

Vzhľadom na tieto skutočnosti do stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. bolo potrebné zahrnúť aj opatrenia zamerané na zmiernenie týchto nepriaznivých vplyvov. Aktivity stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. sú zamerané na zriaďovanie nových zariadení pre poskytovanie komunitných a sociálnych služieb. Taktiež sa podporia už existujúce centrá komunitných a sociálnych služieb napr. aj tým, že sa bude investovať aj do ich materiálne – technického vybavenia. V rámci opatrení na podporu zamestnanosti bude vytvorených niekoľko pracovných miest práve pre marginalizované skupiny obyvateľstva. Tieto skupiny obyvateľstva tiež budú zapojení do vzdelávacieho procesu pomocou informačných aktivít zameraných na poľnohospodárstvo, potravinárstvo, lesníctvo, atď..

7.5. Prínosy k životnému prostrediu

Všetky opatrenia stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. kladú dôraz na životné prostredie. Špeciálna pozornosť je venovaná súladu ekonomického rozvoja s ochranou životného prostredia ako aj začleňovaniu prvkov zelenej infraštruktúry a to najmä v rámci budovania infraštruktúry malých rozmerov, ktorá spadá pod opatrenie **1.1.1 PRV**. Aktivity v rámci tohto opatrenia ako napr. zlepšenie vzhľadu obcí – úprava a tvorba verejných priestranstiev, námestí, parkov a pod. spolu s aktivitami ako napr. nákup nových vozidiel pre účely zabezpečenia spoločnej dopravy osôb vrátane vozidiel prispôbených osobám s obmedzenou možnosťou pohybu a orientácie v rámci opatrenia **1.1.2. IROP** budú mať pozitívny dopad na životné prostredie, a tiež sa zníži emisné zaťaženie územia. V rámci opatrenia **2.1.1. PRV** budú odborné informačné aktivity adresované pôdohospodárom a aktérom v oblasti rozvoja vidieka zamerané na poskytnutie informácií a odovzdanie skúseností z oblasti ako sú napr.: poľnohospodárska politika, biodiverzita, klimatické zmeny, priaznivé vplyvy na životné prostredie, ekologické poľnohospodárstvo, eko – friendly poľnohospodárske postupy, podzemné vody, udržateľná a efektívna poľnohospodárska a lesnícka výroba. Činnosti v rámci opatrenia **3.1.1. PRV** a **3.1.2. PRV** budú vybrané také aktivity a inovatívne riešenia, ktoré jednoznačne zabezpečia ochranu životného prostredia.

7.6. Synergie a doplnkovosť stratégie CLLD

7.6.1. Popis iných stratégií, ktoré sa na danom území realizujú, resp. plánujú realizovať

V rámci územia MAS BODROG, o. z. sa plánuje realizácia rôznych rozvojových stratégií na miestnej, regionálnej, národnej i nadnárodnej úrovni. Navrhnutá stratégia bola spracovávaná v súlade s týmito dokumentmi tak, aby nedochádzalo k žiadnym rozporom ale naopak, aby sa vzájomne dopĺňali a vo vzájomnom súlade prispievali k znásobovaniu rozvojového efektu v celom území MAS.

Na miestnej úrovni sa na území MAS BODROG, o. z. budú realizovať PHSR obcí. Všetky tieto rozvojové dokumenty sú vo fáze prípravy a postupnej finalizácie v zmysle odporúčanej metodiky na spracovanie PHSR. Počas spracovávania stratégie CLLD MAS BODROG, o. z. bola nadviazaná úzka spolupráca so zástupcami zapojenými do prípravy všetkých PHSR, okrem toho sa intenzívne spolupracovalo aj so zástupcami jednotlivých sektorov vrátane

zapojenia aktivistov miestnych záujmových združení a marginalizovaných komún. Stratégia tak zohľadňuje a je v súlade so všetkými miestnymi rozvojovými dokumentmi a to predovšetkým v nasledovných oblastiach: rozvoj miestnej ekonomiky a rast zamestnanosti v území, rast konkurencieschopnosti miestnych podnikateľov, rozvoj inovatívnych a kreatívnych nápadov a projektov, rozvoj malého podnikania a služieb v rôznych oblastiach, rozvoj turizmu – infraštruktúra, služby, propagácia, skvalitňovanie rôznych druhov vzdelávania a informovania, rozvoj a skvalitňovanie základnej verejnej infraštruktúry a služieb, rozvoj komunitnej spolupráce a dialógu, komunitných a sociálnych služieb vrátane zapájania mladých ľudí a marginalizovaných skupín obyvateľov, rozvoj viacsektorových partnerstiev a spolupráce, skvalitňovanie a ochrana životného prostredia, využívanie a zveľaďovanie miestneho potenciálu (príroda, ľudia, tradície, história a pod.).

Stratégia je zameraná v rámci svojich vybraných opatrení na realizáciu menších projektov do 100 000,00 EUR, ktoré budú realizované prostredníctvom IROP a PRV SR 2014 – 2020. MAS BODROG, o. z. predpokladá aj využitie podpory zo strany KSK, ktorá bude využitá na podporu projektov viacsektorovej spolupráce.

Na území MAS BODROG, o. z. sa predpokladá realizácia rôznych väčších projektov, ktoré budú dopĺňať rozvoj v území MAS mimo stratégie CLLD, avšak plne v súlade s jej cieľmi a princípmi.

Zamerané sú/budú napr. na: výstavbu a rekonštrukciu miestnych vodovodov, kanalizácií a ČOV (VVS, a. s., obce príp. iní správcovia a prevádzkovatelia dotknutých objektov), výstavbu a rekonštrukciu ciest, komunikácií a prvkov dopravnej bezpečnosti (NDS, a. s., Košický samosprávny kraj, obce príp. iní správcovia objektov), pokrývanie územia širokopásmovým pripojením na internet, IKT technológiami a elektronizáciou verejných služieb (národné projekty, verejní a súkromní investori), rozvoj rôznych druhov sociálnych služieb a služieb zamestnanosti (národné projekty, obce, združenia), využívanie obnoviteľných zdrojov energií, hospodárenie s odpadmi, ochrana prírody, ekologizácia dopravy, poľnohospodárstva, znižovanie negatívnych vplyvov klimatických zmien a protipovodňové opatrenia (verejní a súkromní investori).

Výsledkom dlhoročnej spolupráce s aktérmi regionálneho rozvoja zo susednej Maďarskej republiky územie aj v budúcnosti plánuje realizovať projekty aj na nadnárodnej úrovni pomocou programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Maďarsko 2014 – 2020.

7.6.2. Synergie a komplementarity

Stratégia CLLD je v súlade s existujúcimi rozvojovými dokumentmi na miestnej, regionálnej, národnej i nadnárodnej úrovni. Stratégia MAS vychádza z reálnych potrieb v území so zapojením miestnych obyvateľov a tak základné princípy a východiská sú v priamom súlade s rozvojovými dokumentmi na miestnej i regionálnej úrovni. MAS sa pri tvorbe svojej stratégie zamerala iba na tie kľúčové oblasti, ktoré si účastníci pracovných skupín vybrali ako najviac potrebné a ovplyvniteľné prostredníctvom realizácie menších projektov. Dôraz sa kládol aj na dosiahnuteľnosť stanovených cieľov, pokrytie územia investíciami, finančnú udržiateľnosť jednotlivých projektových zámerov a otvorenie možností realizovať svoje projekty a inovatívne nápady čo najširšiemu počtu záujemcov v území. Prostredníctvom využívania svojho vnútorného potenciálu a viacsektorovej spolupráce MAS chce v konečnom dôsledku dosiahnuť integrovaný a inovatívny rozvoj svojho územia, ktorý so sebou prináša tvorbu nových pracovných príležitostí priamo v území MAS, rešpektuje miestnu prírodu a ŽP, skvalitňuje miestnu infraštruktúru a služby, aktivizuje a motivuje miestne komunity k dialógu a spolupráci a tak zvyšuje celkovú spokojnosť s kvalitou života v území.

Stratégia CLLD MAS BODROG, o. z. a uvedené stratégie na regionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni sú v súlade, vzájomne súvisia a dopĺňajú sa

- PHSR Košického kraja 2016 – 2022
- RIUS Košického kraja na roky 2014 – 2020
- Program budovania logistického centra pre agrokomodity v KSK
- Regionálna inovačná stratégia Košického kraja 2013 – 2020
- Národná stratégia regionálneho rozvoja SR do roku 2020
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu do roku 2020
- Miestna Agenda 21 – Udržiateľný rozvoj obcí a mikroregiónov na Slovensku
- OP Ľudské zdroje (podrobný popis doplnkovosti stratégie CLLD s jednotlivými opatreniami tohto OP je uvedený v kapitole 4.2. Stanovenie priorít, špecifických cieľov a opatrení, str. 85 – 95)
- Európa 2020
- Program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Maďarsko 2014 – 2020.